GENEL DAĞITIM

VE

Abdulaziz BAYINDIR'la haberleşme adresi

SÜLEYMANİYE VAKFI

Hoca Gıyaseddin Mah. Şifahane Sok. No:20

34470 EMİNÖNÜ/İSTANBUL

Tel: (0212) 513 00 93 fax: 511 21 69

bayindir51@yahoo.com
bayindir@suleymaniyevakfi.org

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah'a ve o Elçi'ye inandık ve boyun eğdik" derler. Sonra bunun ardından onların bir takımı sırt çevirir. Onlar inanmış değillerdir.

Aralarında karar versin diye Allah'a ve Elçisine çağrıldıkları zaman, bakarsın ki, onlardan kimileri yan çiziyor.

Haklı kendileri olsa, içten boyun eğerek gelirler.

Kalplerinde bir hastalık mı var, yoksa şüpheye mi düştüler? Ya da Allah'ın ve Elçisi'nin kendilerine haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, aslında onlar zalim kimselerdir." (Nur 24/47-50)

WEB SAYFALARIMIZ

www.suleymaniyevakfi.org/com/net
www.kurandersi.org/com/net
www.musulmanlar.org/com/net (Uygurca)
www.hablullah.com (Arapça)
www.koranika.com (Rusça)
www.muselmanlar.net/org/com(Azerice)

KUR’AN SOHBETLERİ

www.kurandersi.org/com/net

ÖNSÖZ

Bismillahirrahmanirrahim

(İyiliği sonsuz, ikramı bol Allah'ın adıyla)

Her şeyimizi Allah'a borçluyuz. O ne yaparsa güzelini yapar. Gönderdiği son Elçi Muhammed, ailesi ve onu yürekten izleyenler, bereket ve esenlikler içinde olsunlar.

Bir Şeyh Efendi ve etrafında yer alan hocaların bazı görüşleri bana soruldu, yanlış buldum. Onlardan birine[1] dedim ki; sizin bana ulaşan görüşlerinizde yanlışlıklar buluyorum, bir araya gelelim de bunları bana izah edin. O da konuyu kendilerine yazılı olarak iletmemi ve yapacakları bir hazırlıktan sonra görüşmemizin uygun olacağını söyledi. Bunun üzerine onlara bir yazı gönderdim.

Altı ay sonra, Şeyh Efendi ve tarikatın ileri gelen hocaları ile uzun bir görüşme yaptık. O görüşmeyi küçük ilavelerle yazılı hale getirdim. Bu yazı büyük bir ilgi gördü. Elden ele dolaştı. Fotokopi ile çoğaltıldı. Bazı dergiler ve gazeteler kısmen veya tümüyle bastılar. Türkiye'de ve Avrupa'da kitapçık şeklinde yayımlayanlar oldu. Bunların sayısının yüz binleri geçtiği tahmin edilmek-

---

[1]- Bu şahıs, Bayram Ali KARAMUSTAFAOĞLU, Şeyh Efendi ise Mahmut Efendi diye tanınan Mahmut USTAOSMANOĞLU'dur.

tedir.

Bu kitabın birinci baskısı, yukarıdaki görüşmeye yapılan eklerle hazırlanmıştır. Bu ekler, başka birkaç şeyhin görüşü ile bana yapılan itirazlardan ve sorulan sorulardan oluşmaktadır.

İkinci baskı gözden geçirilmiş, "Müslümanları Batıran Şirk" bölümüne, II. Abdulhamid'in ulema ile ilgili bazı tespitleri ve Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na girme kararı ile ilgili belgelerde yer alan bir kısım ifadeler eklenmiştir.

Üçüncü baskı da gözden geçirilmiş, Kitabın sonunda yer alan "Medrese Eğitimi" bölümü yeniden yazılmıştır. Eski okuyucularımız bu bölümü oldukça farklı bulacaklardır.

Dördüncü baskıya yeni bir şey eklenmemiştir.

Şeyhlerin görüşü **ŞEYH EFENDİ**, diğerleri **MÜRİT**, cevaplar **BAYINDIR** başlığını taşımaktadır.

Burada, Kur'an'a açıkça aykırı gördüğümüz hususlar yer almıştır. Bütün gayretimiz dikkatleri, Kur'an ayetlerine ve yer yer Hz. Peygamberin açıklamalarına çekmektir. Çünkü bunlar her müslümanı bağlar. Bunlardan ötesi yorumdur, sadece yorumcuyu bağlar. Bu sebeple zorunlu olmadıkça kendi görüşümüze yer vermedik. Her şeye rağmen hatalarımız olabilir. Onları gösteren olursa, düzelteceğimize ve bilimsel ölçülere uygun tenkitleri sonraki baskılara koyacağımıza söz veriyoruz.

Şimdiye kadar yapılmış iki tenkidin Kitaba eklenmesi düşünülmüşse de bilimsellikten uzak ve

duygu yüklü olmaları sebebiyle vazgeçilmiştir.

Birinci baskı "Kur'an Işığında Tarikatçılık" adıyla çıkmıştı. Bu ad kitabın içini tam yansıtmadığından ikinci baskıda adı "Kur'an Işığında Tarikatçılığa Bakış" diye değiştirilmiştir.

Bu kitap yararlı olmuştur. Konunun sırf ayetlerle anlatılması kitaba olan güveni artırmıştır. Kalıcı etki yapması da bundandır.

Cennete giden yol açıktır, cehenneme giden yol da açıktır. Allah'ın tanıdığı cehenneme gitme hürriyeti engellenemez. Bizim yaptığımız sadece duygularının esiri olmadan aklını çalıştıranları Kur'an ile uyarmak ve öğüt vermektir.

Yüce Rabbim'den başarı niyaz ederim.

Prof.Dr.Abdulaziz BAYINDIR

İÇİNDEKİLER

1 - TASAVVUF*

MÜRİT- Her şeyden önce şunu öğrenelim. Sen tasavvufu kabul ediyor musun, etmiyor musun?

BAYINDIR- Sizce tasavvuf nedir?

MÜRİT- Bizim tasavvuf anlayışımızı sana okuyayım. İmam Rabbanî Hazretleri Mektûbât'ında şöyle buyurur:

"Şunu bil ki, şeriatın üç bölümü vardır; ilim, amel ve ihlas. Bu üç bölümün hepsi gerçekleşmedikçe şeriat gerçekleşmez. Şeriat gerçekleşti mi, Allah Teâlâ'nın rızası kazanılmış olur. Bu rıza, dünya ve ahiret mutluluklarının tamamından üstündür. ***"Allah'ın bir rızası her şeyden büyüktür."*** (Tevbe 9/72) Şeriat, dünya ve ahiretin tüm mutluluklarını garantilemiştir. Şeriatın ötesinde ihtiyaç karşılayacak bir istek kalmaz.

Tarikat ve hakikat ki, sufiler bunlarla öne çıkmışlardır, üçüncü bölümü oluşturan ihlası olgunlaştırma hususunda şeriatın emrindedirler. Bu iki şeyden her birinin gayesi şeriatı mükemmelleştirmektir. Şeriatın ötesinde bir şey yoktur[2]."

BAYINDIR- Ama sizin yaptıklarınız buna uymuyor.

MÜRİT- Bizim ona aykırı bir şeyimiz yoktur.

---

* - Bu bölümdeki görüşler Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede dile getirilmiştir.

[2]- İmam Rabbânî, Mektûbât, (Arapça) 36. Mektup, c. I, s.50.

BAYINDIR - Biz, aslında sizin, sadece Kur'an'a açıkça aykırı şeylerinize karşı çıkıyoruz. Bunlar Hanefî, Şafiî, Mâlikî, Eş'ârî, Maturîdî gibi bir mezhebe aykırı olsa, gözümüzde büyütmeyiz. Mütevâtir olmayan hadislere[3] aykırı bulsak üzerinde bu kadar durmayız. Siz Kur'an'ın açık ifadelerine aykırı şeyler yapıyorsunuz. Buna ses çıkarmazsak Allah'a hesap veremeyiz.

2 - ÖLÜDEN YARDIM İSTEME*

MÜRİT- Şu hadisi kabul etmediğini söylemişsin:

"İşlerinizde ne yapacağınızı şaşırdığınızda kabirlerdeki ölülerden yardım isteyiniz[4]."

Bunun nesine karşı çıkıyorsun? Kabirlerdeki ölüden yardım istemek ondan ibret almak demektir.

BAYINDIR - Öyleyse neden ölülerden ibret alın, denmiyor da onlardan yardım isteyin deniyor?

Hadis diye uydurulmuş o sözün Arapça'sında "إستعينوا" istiânede bulunun emri geçer. Halbuki Fatiha suresinde "*Yalnız senden istiânede bulunuruz.*" yani yardım isteriz anlamında "*iyyâke*

3- Mütevâtir hadis, yalan söylemek için bir araya gelmeleri düşünülemeyecek topluluklar zinciri ile bize ulaşan hadistir. O hadisin Peygamberimize ait olduğunda kuşku olmaz.

*- Bu bölümdeki iddialar Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

4- Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) başkanlığında bir heyet, Ruhu'l-Furkan Tefsiri, İstanbul 1992, c. II, s.82.

nestaîn" إياك نستعين âyeti vardır. Bu âyet, yardımı tek bir yerden, yani yalnız Allah'tan istememizi emreder. Hadis dediğiniz yukarıdaki sözle bu âyet açıkça çatışmıyor mu?

Fatiha'yı her namazda okuyup bu anlamı hep zihnimizde diri tutmamızın bir sebebi yok mudur?

Yukarıdaki sözü Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem söyledi diye iftira edenlerin yanında yer almak size ağır gelmiyor mu? Hiç düşünmez misiniz, temel görevi Kur'an'ı anlatmak olan Hz. Muhammed'in Kur'an'a aykırı bir sözü olur mu? Sonra bu sözü ondan duyan yok. Onunla birlikte ya da ondan sonra yaşayanlardan böyle bir söz söylemiş olan yok. Bunu nakletmiş sahih bir hadis kitabı da yok. Bunların hiç biri yok.

Bunu size duyuralı çok oldu ama bu konuda siz de bir şey bulamadınız. Çünkü olmayan şey bulunamaz.

MÜRİT- Aclûnî'nin Keşf'ül-Hafâ adlı kitabında var ya. Onun kitabında olması bizim için yeterlidir. Aclûnî büyük bir hadis alimidir. O da İbn-i Kemâl'in el-Erbaîn'inden almış.

BAYINDIR- Aclûnî o kitabı, halk arasında hadis diye bilinen sözlerin doğrusu ile asılsız olanını ayırmak için yazmıştır. Bu sebeple o kitapta çok sayıda uydurma hadis vardır. Aclûnî, kitabının başında Hafız ibn-i Hacer'in şu sözünü nakleder:

"Aslı olmayan hadisi kim naklederse Buhârî'nin rivayet ettiği, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin şu sözünün kapsamına girer:

"Kim benden söylemediğim bir şeyi naklederse cehennemde oturacağı yere hazırlansın[5]".

Aclûnî, kitabına aldığı hadislerin kaynaklarını verir. Bu sözle ilgili olarak sadece "İbn-i Kemal Paşa'nın el-Erbaîn'inde böyle geçmiştir." der. İbn-i Kemal'in el-Erbaîn'ine baktığımızda da hadis diye söylediği o söz için hiçbir kaynak göstermediğini görürüz[6]. Yavuz Sultan Selim'in Şeyhülislam'ı İbn-i Kemâl, Hz. Peygamberi görmüş olamayacağına göre, aslı astarı olmayan bu söze hadis diyenlerin "cehennemde oturacakları yere hazırlanmaları" gerekir.

MÜRİT - Yaşayan bir insandan yardım istemiyor muyuz? Bir veli ölünce ruhu, kınından çıkmış kılınç gibi olur[7] ve daha çok yardım yapma imkanı elde eder. Bunlar birçok tasarrufta bulunurlar.

BAYINDIR - Yaşayan insandan yardım isteme konusuna biraz sonra geleceğiz[8]. Ama veli ölünce

---

5- İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşf'ul-hafâ, Beyrut 1988/1408, c. I, s. 8.

6- İbn-i Kemal Paşa, el-Erbeûn, v. 360. Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 1694.
İbn-i Kemal, Yavuz Sultan Selim'in meşhur Şeyhülislamı'dır. 1469'da Tokat'ta doğmuş, 1534'te İstanbul'da ölmüştür. Peygamberimizle arasında 900 seneden fazla bir zaman varken hiçbir kaynak göstermeden ve anlamı da Kur'an'a taban tabana zıt olan bir sözü hadis olarak önümüze sürmesi kabul edilemez. İbn-i Kemal bu eserinde , kaynak gösterme yerine, bu sözün hadis olduğunu ispat için hiçbir dini dayanağı olmayan felsefi izahlara girmiştir.

7- Ruhu'l-Furkan, c. II, s. 67.

8- Bu konu, "Olağan Dışı Yollarla Yardım" bölümünde incelenmiştir.

ruhunun kınından çıkmış kılınç gibi olduğunun Kur'an'dan ve sünnetten bir dayanağı var mıdır? Hz. Muhammed de ölmüştür. Onu hatırladığımızda ve kabrini ziyaret ettiğimizde ona salat ve selam getiririz. Yani Allah'ın bereketi ve ebedi mutluluk içinde olsun, deriz. Böylece Allah'tan, Peygamberimize olan ikramını daha da artırmasını isteriz. Ama hiçbir duamızda ondan bir şey istemeyiz. Çünkü o zaman Hıristiyanların Hz. İsa'ya yaptığını biz Hz. Muhammed'e yapmış oluruz ki; bu, yoldan çıkmaktan başka bir şey olmaz.

Ölmüş bir velinin daha çok tasarrufta bulunduğunu, yani daha çok iş çevirebildiğini ifade ettiniz. Bu konuda dayanağınız nedir?

MÜRİT- Bir veli ölünce ruhunun kınından çıkmış kılınç gibi olduğunu söyleyen büyük alimler var.

BAYINDIR - Ama her şeyi bilen Allah'ın Kitabı açıkça bunun böyle olmadığını söylüyor.

"Allah ölüm esnasında ruhları alır, ölmeyenlerinkini de uykuda alır. Ölümüne hükmettiğini tutar, ötekileri belli bir vakte kadar salıverir." (Zümer 39/42)

Buna göre Allah, ölülerin ruhunu dünya ile ahiret arası bir yerde, berzah aleminde tutmaktadır.

Allah Teâlâ, kabirdekilerle ilgili olarak şöyle buyurur:

"Dirilerle ölüler bir olmaz. Şüphesiz Allah dilediğine işittirir. Ama sen kabirdekilere bir

şey işittiremezsin." (Fatır 35/22)

Hz. İsa aleyhisselamın ahirette yapacağı şu konuşmayı veren âyeti düşünmek gerekir.

" ... ***İçlerinde bulunduğum sürece onları gözetiyordum. Beni vefat ettirince artık onlar üzerine gözetleyici yalnız sen oldun. Sen her şeyi görüp gözetirsin."*** (Mâide 5/117)

Büyük Peygamber Hz. İsa ölünce ümmetinden habersiz oluyorsa, ölen velinin ruhu nasıl kınından çıkmış kılınç gibi olabilir?

Herhalde şu âyet, konuya nokta koyacaktır.

"Allah'ın yakınından [9] ***kendisine kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek kimseyi çağırandan daha sapık kimdir? Oysaki bunlar onların çağrısının farkında değillerdir."*** **(Ahqâf 46/5)**

Bazı meâller, âyetlerde geçen dua kelimesini

9- Ayette (دون) geçmektedir. (دون) , (فوق)'in zıddıdır, en üst mertebeden beri demektir, ondan aşağıca tabir olunur. Bazıları bunun (دنو) kelimesinin maklubu olduğunu, yani son iki harfinin yer değiştirmesi ile oluştuğunu söylemiştir. Kelime (غير) = başka manasına da gelir. Akreb (en yakın) manasına olur ki, zarf olur. Ona çok yakın manasına (هذا دونه) denir. (قبل) = önce manasına da olur. (Firuzabâdî, Kamus Tercümesi, Mütercim Asım, Bahriye Matbaası 1305.)
Türkçe'de buna, **beri** kelimesi karşılık olabilir. **Beri** veya berû, bu tarafta, yakında ve daha yakın anlamlarına gelir. (Şemseddin Sami, Kamus-i Türkî, İstanbul 1319)

Buna göre ayette geçen (من دون الله) Allah'ın dunundan ifadesi Allah'ın en yakınından demek olur. Zaten velilere tutunanlar hep onların Allah'a çok yakın olduğuna inanmışlardır.

ibadet diye tercüme ederek garip bir tutum içine girmişlerdir. Mesela bu âyette dua manasına iki ifade, يدعو ve دعاء kelimeleri vardır. Bunları يعبد (ya'budu) ve عبادة (ibadet) diye tercüme etmek doğru olmaz. Çünkü Kur'an'da o iki kelime de geçer. Her şeyi bilen ve yerli yerine koyan Allah dileseydi burada o kelimeleri kullanırdı.

Örnek olarak **Hasan Basri ÇANTAY**'ın ayete nasıl meal verdiğine bakalım.

"Allah'ı bırakıp da kendisine kıyâmete kadar cevap veremeyecek kişiye (nesneye) tapmakta olan kimseden daha sapık kimdir? Halbuki bunlar, onların tapmalarından da habersizdirler[10] ."

Bu gibi mealleri okuyanlar, âyeti puta tapanlarla sınırlı tutar, kendi yaşadıkları çevresinde gördükleri ile ilgi kurmazlar.

Arapça tefsirlerde duanın ibadet manasına olduğu ifade edilir. Bir Arabın böyle bir açıklamaya ihtiyacı olur. Çünkü Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Dua ibadetin kendisidir[11]." "Dua ibadetin iliğidir, özüdür."[12] Arap o açıklamayı okuyunca dua ile ibadet arasında ilgi kurmuş olur. Ama yukarıdaki meali okuyan bir Türk'ün böyle bir ilgi kurması imkansız olur. Çünkü o mealde dua atlanmaktadır.

10- Hasan Basri ÇANTAY, Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, İstanbul 1974.

11- Tirmizî, Dua,1, 3372 nolu hadis.

12- Tirmizî, Dua,1, 3371 nolu hadis.

Türkçe meal yapanların bu gibi hususlara çok dikkat etmesi gerekir.

Bu mealde "(من دون الله) = Allah'ın dunundan" ifadesi *"Allah'ı bırakıp da..."* şeklinde tercüme edilmiştir. Bu, birini olağan dışı bir yolla yardıma çağıranın Allah'ı yok saydığı anlamını taşır. Halbuki böyle biri Allah'ı asla yok saymaz. Ama o, yardıma çağırdığı kişiyi, Allah'ın dostu ve kendinden üstün bilir. O kişiyi, Allah'a daha yakın saydığı için onun aracılığı ile yaptığı duanın kabul edileceğine inanır. Ona insan üstü nitelikler vermeye ve onda, Allah'a ait özellikler görmeye başlar[13]. Bu konuda Allah'ın indirdiği bir belgeye değil, büyüklerden duyduğu sözlere dayanır. Allah'a ait sahada birilerini yetkili görmek onu o konuda Allah'a ortak saymak olur. İşte şirk budur. Yoksa hiç kimse Allah'ı yok saymaz. Bu sebeple "Allah'ın dunundan" ifadesi, "Allah'ın en yakınından veya Allah'ın berisinden" diye tercüme edilmelidir.

Ateistlerin Allah'ı yok saydığı zannedilir, ama onlar da başları daralınca Allah'a sığınırlar. Bu, onların Allah'ı yok saymadıklarını gösterir.

MÜRİT- Kabirlere giderek hastalıklarına şifa bulanlar var. Bunlar en güvenilir zatların ağzından anlatılıyor, ona ne diyeceksin?

BAYINDIR- Benim bir şey dememe gerek yok.

13- Daha fazla bilgi için Olağan Dışı Yollarla Yardım bölümünde Hz. Hamza'ya yüklenen özelliklere bakınız.

Çünkü ayetler bunun olamayacağını söylüyor.

MÜRİT- Bir değerli büyüğümüz bayram sohbetinde şöyle demiş:

"Benim bir hemşirem (kız kardeşim) vardı, yürüyemezdi. Adana'da o zaman bulunan bütün doktorlara gittik, dışarıda hepsine gösterdik çare bulamadılar. Nihayet bize dediler ki, Toroslarda bir zatın türbesi var, hastayı götürün, orada bir gece durdurun. Allah'ın izniyle o zatın dua ve ruhaniyeti şifa vesilesi olur. Biz artık her türlü tıbbî ümidimiz kesildikten sonra oraya annemle birlikte hemşiremi sırtımızda götürdük. Geceleyin hemşirem birden bir feryat etti. Annem, acaba aklına, şuuruna bir şey mi oluyor, korkuyor mu? diye hemen yanına fırladı. Hemşirem hâlâ bağırıyordu. "İyi oldum, iyi oldum, yürüyorum, aman Allah'ım" diye haykırıyordu. Biz de hayretle yanına vardık. Sabahı beklemeden oradan döndük. Sırtımızda götürdüğümüz hemşirem yürüyerek eve geldi[14]."

Bu değerli zatın sözü ve tecrübesi bizim için önemlidir. Bu konuda sen ne diyeceksin?

BAYINDIR- Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem demiyor mu ki, "İnsan ölünce ameli yani işi biter. Üç kişi bunun dışındadır. Sadaka-i câriyesi olan, yararlanılan bir ilim bırakan ve kendi için dua eden salih bir evladı olan[15]."

---

[14]- Ramazanoğlu Mahmut Sami, Bir Bayram Sohbeti, Altınoluk Mecmuası, Şubat 1997, s. 13.

[15] Müslim, vasiyet, 14; Ebû Davud, vesâyâ, 14; Nesaî, vesâyâ, 8.

Sadaka-i câriye, cami, çeşme ve köprü gibi halkın yararlandığı şeylerdir. Bunlardan insanlar yararlandıkça bu şahsın işi devam etmiş olur ve onun sevabından alır.

Yararlanılan ilim de sadaka-i câriye gibidir. Yaptığı bir ilmî çalışmadan insanlar yararlanıyorlarsa bu şahsın işi o konuda devam ediyor demektir ve bunun sevabından yararlanır. Hayırlı evlat da böyledir. Bunların hepsi hayatta iken yaptıkları işlerin birer devamıdır. Yoksa insan ölünce yapacağı bir işi kalmaz.

Anlattığınız olayda "Allah'ın izniyle o zatın dua ve ruhaniyeti şifa vesilesi olur." diye bir söz geçti. Bu söz şu ayete ne kadar da uyuyor:

"Allah'ın yakınından kendisine kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek kimseyi çağırandan daha sapık kimdir? Oysaki bunlar onların çağrısının farkında değillerdir." (Ahqâf 46/5)

Ölülerin dirilerden nasıl haberi olur? Bu ayeti indiren Allah, o zatın ruhaniyetini nasıl şifa verilesi yapar? İnsanların önüne dini lider diye geçenler hiç Kur'an okumazlar mı?

Her türlü tıbbî ümidin kesilmesinden sonra bir ölünün kabrine gidip ondan şifa beklemek akıl kârı mıdır? Hiç düşünmez misiniz, dirilerin yapamadığını ölü nasıl yapar?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Dirilerle ölüler bir olmaz. Şüphesiz Allah dilediğine işittirir. Ama sen kabirdekilere bir şey işittiremezsin." (Fatır 35/22)

Aslı astarı olmayan işleri halkın değer verdiği kişilerin yapması, üstelik iyi bir şey yapmış gibi tutup onu insanlara anlatması ne kötü!

MÜRİT- Ben bu zatın doğru söylediğine bütün kalbimle inanıyorum. Sen şimdi bunun olmadığını mı iddia ediyorsun?

BAYINDIR- Bu iddia değil, ayetlerin hükmüdür.

O hasta orada gerçekten şifa bulmuş olabilir ama bunun sebebi asla o kabirde yatan zatın dua ve ruhaniyeti olamaz. Eğer böyle bir şey olsaydı o kabrin bulunduğu yere asfalt yollar, oteller ve konaklama tesisleri yapılırdı.

Aslında biz sırat köprüsünü bu dünyada geçiyoruz. Yanlış bir yorum ayağımızı kaydırabilir. Mesela Rufaî ve Kadirî tarikatlarına mensup kişiler vücutlarına şiş batırırlar. Bazıları bunu, o tarikata mahsus bir keramet sayar. Diğer taraftan Hintliler özel dini günlerinde vücutlarına kılıç saplarlar. Bilek kalınlığındaki kamışları bir yanaklarından sokup diğer yanaklarından çıkarırlar. Eğer Kadirilerinki kerâmet ise bunun daha büyük keramet sayılması gerekir. Aslında her ikisinin de dinle bir ilgisi yoktur. Yanlış olan onu din ile ilgilendirmektir. Bu bir hipnoz olayıdır. Hipnoz, çeşitli metotlarla meydana getirilen, uyku benzeri bir haldir. Bu sayede uyuşturmadan ameliyat bile yapılabiliyor. Televizyonda bu şekilde bir açık beyin ameliyatı gördüm. Doktor ameliyatla meşgul iken hastaya, acı duyup duymadığı soruluyor, o da gıdıklanma gibi bir şeyler hissettiğini ama acı duymadığını söylüyordu.

Buna benzer konulara sık sık girilecektir. Vesile ve tevessül konusu da bunlardandır.

3 - ARACILIK (Vesile ve Tevessül)*

Vesile, birini diğerine yaklaştıran şey, aracı; tevessül de bir şeyi vesile yapmak, aracı koymak demektir.

Bazı tarikatlarda veli ve şeyh ruhlarının Allah ile kul arasında vesile ve vasıta olduğu kabul edilerek dua sırasında onların ruhaniyetinden yardım istenir.

ŞEYH EFENDİ - Sen vesileyi kabul etmiyorsun. Vesileye dair delilimiz vardır. Bir zatın gözleri âmâ olmuştu. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme geldi, ona dua etmesini söyledi. O da:

"Abdest al, iki rekat namaz kıl ve "Ya Rabbi elçini vesile ederek senden şifa istiyorum." diye dua et, buyurdu.

O şahıs bu dua ile beraber "Ya Rabbi peygamberini hakkımda şefaatçi kıl." dedi. Bu sahih hadistir. Bu hadisi kabul etmezsen biz de seni kabul etmeyiz.

BAYINDIR- Bu hadis,Tirmîzî'de, İbn Mâce'de ve Ahmed b. Hanbel'in Müsned'inde geçer.

"Gözleri kör bir adam Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme gelir ve şöyle der:

---

* - Bu bölümdeki iddialar Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

- Allah'a dua et, bana şifa versin. Allah'ın Elçisi buyurur ki,

-*İstersen dua ederim, istersen durumuna sabredersin daha iyi olur.* Adam;

"Dua et" der.

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ona, güzelce abdest almasını, iki rekat namaz kılmasını ve şöyle dua etmesini emreder: "*Allah'ım senden istiyorum, rahmet peygamberi Muhammed ile birlikte sana yöneliyorum.* "

- Ya Muhammed, şu ihtiyacımın görülmesi için seninle Allah'a yöneldim. Ya Rabb! Onu benim hakkımda şefaatçi kıl[16]."

"... onu benim hakkımda şefaatçi kıl..." demek, "onun benimle ilgili duasını kabul et" demektir. Çünkü şefaat, yardımcı olmak ve istekte bulunmak için birine eşlik etmektir[17]. O, Hz. Peygamberden, duasına eşlik etmesini istemiş, O da dua etmeye söz vermiş ve onun da kendisiyle birlikte şöyle demesini istemiştir:

اللهم إني أسألك وأتوجه إليك بنبيك محمد نبي الرحمة

"*Allah'ım senden istiyorum, rahmet peygam-*

16- Tirmizî, Deavât, 119. Hadis no 3578. Tirmizi hadisin sonuna şu notu düşmüştür: "Bu hasen, sahih, garib bir hadistir. Hadisi sadece bu vecihten biliyoruz, Hatmî'li Ebu Cafer hadisinden.
İbn Mace, İkâmet'us-salat (hacet namazı), 189, no 1385; Ahmed b. Hanbel, c. IV s.138.

17 - الشفاعة: الإنضمام إلى آخر ناصرا له وسائلا عنه Rağıb el-İsfahânî, el-Müfredât, Safvân Adnan Davudî'nin tahkikiyle) Dımaşk ve Beyrut 1412/1992, ŞFA maddesi.

beri Muhammed ile birlikte sana yöneliyorum. "

Nebi kelimesinin başındaki bâ harf-i cerri yanıltıcı olabilir. Bu harf ilsâq anlamı verir. İlsaq yapıştırmak ve bir şeyi öbürünün parçası haline getirmek demektir. Bu sebeple duanın doğru manası yukarıda yazıldığı gibidir.

Aksini düşünmek şu âyete aykırı olur:

"(Ya Muhammed) De ki: "Allah'ın dilemesi dışında ben kendime bile bir fayda ve zarar verecek durumda değilim." (Araf 7/188)

ŞEYH EFENDİ - Şu âyet hakkında ne diyeceksin? Bu da tevessülün delilidir:

"...Eğer onlar kendilerine zulmettikleri zaman sana gelseler ve Allah'tan bağışlanmayı dileselerdi, Resul de onların bağışlanması için dua etseydi Allah'ın tevbeleri kabul ettiğini ve merhametli olduğunu göreceklerdi." (Nisa 4/64)

Onlar Hz. Muhammed'e geliyorlar, Hz. Muhammed de Allah'tan onları bağışlamasını istiyor. İşte insanlar da evliyaullaha gelir, onlar da Allah'ın onları bağışlamasını ister. Çünkü evliya Hz. Peygamberin varisidir. Peygamberin yaptığını onlar da yaparlar.

BAYINDIR- Bilirsiniz, tevbe dönüş yapmak demektir. Kişinin yaptığı günahtan pişmanlık duyup bir daha işlememeye karar vermesi tevbedir. Allah'tan bağış dilemesi de istiğfardır. Bu, onun tek başına yapacağı bir iştir. Onun için Kur'an'da, tevbe ile ilgili emirler, doğrudan günahı işleyenlere yöneliktir. Çünkü bizde, Hıristiyanlar gibi günah çıkarma yoktur. Tevbe için bir hocanın

yanına gitmek de gerekmez.

Okuduğunuz âyet tevbe ve istiğfardan bahsediyor. Yanlış bir iş yaptıkları zaman onların Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme gelmeleri, pişman olmaları demektir. Bu bir tevbedir. Allah'tan bağış dilemeleri de istiğfardır. Hz. Muhammed'in Allah'tan onları bağışlamasını istemesi ise onlar için duada bulunmasıdır. Allah'ın Elçisi'nin duasını almak pek güzeldir.

Burada bir aracılık söz konusu değildir. Allah'ın tevbeleri kabul ettiği ve çok merhametli olduğu zaten pek çok ayette vurgulanmaktadır.

Yukarıdaki ayetin tamamı şöyledir:

"Biz ne elçi göndermişsek Allah'ın izniyle sırf kendisine boyun eğilsin diye göndermişizdir. Onlar kendilerini kötü duruma düşürdüklerinde sana gelseler ve Allah'tan bağış dileselerdi, Resul de onların bağışlanması için dua etseydi, Allah'ın tevbeleri kabul ettiğini ve ne kadar merhametli olduğunu elbette görürlerdi." (Nisa 4/64)

ŞEYH EFENDİ - Siz ne derseniz deyin, biz Allah ile kullar arasında evliyâullahın ve meşâyih-i izâm[18] hazerâtının ruhlarının vasıta olduğuna inanırız. Onların ruhaniyetinden istimdâd eder, istiânede[19] bulunuruz.

18- **Evliyaullah**, Allah'ın veli kulları, **meşâyih-i izâm** da büyük şeyhler anlamına gelir.

19- İstimdâd ve istiâne yardım isteme anlamına gelir. Demek ki bunlar veli bildikleri ölülerin ruhlarından yardım istiyor, onları Allah ile kendi aralarında vasıta sayıyorlar. Bunların kim

BAYINDIR - Peki ya ***"iyyâke nestaîn,*** إياك نستعين = yalnız senden yardım isteriz" (Fatiha 1/5) âyeti nerede kaldı? Bu ayeti günde en az kırk kere namazda okuruz. Bunun sebebi ne olabilir?

Allah Teâlâ bir de şöyle buyurur:

"And olsun ki, insanı biz yarattık ve nefsinin ona ne fısıldadığını biliriz. Biz ona şah damarından da yakınız." (Kaf 50/16)

Allah bize şah damarımızdan yakın olduğuna göre velilerin ve büyük şeyhlerin ruhları nerede boşluk bulur da araya girerler?

ŞEYH EFENDİ - İlahiyat Fakültesi'nden iki kız talebe geldi ve bana aynı şeyi sordular. Dediler ki, "Allah bize şah damarımızdan daha yakın olduğuna göre neden şeyhler araya giriyorlar?" Ben de dedim ki, "Siz Kur'an okuyor musunuz?" "Evet dediler." Dedim ki, "Kur'an'ı size kim okutuyor?" "Kur'an hocası." dediler. "Allah size Kur'an hocasından daha yakın değil mi, neden o okutmuyor da Kur'an öğrenmek için bir başkasına ihtiyaç duyuyorsunuz?" diye sordum, "Tamam, haklısın." dediler.

BAYINDIR - Birisine Kur'an öğretmenin Allah ile kul arasında aracılık yapmakla ne ilgisi var? Bunun nesi tevessüldür? Bir başkasına bir şey öğreten herkes Allah ile kul arasında vesile kılınıyorsa sizin durumunuzda milyarlarca insan var demektir. Dünyada bir başkasına bir şey öğretmeyen bir insan yoktur.

---

olduğu, Ruhu'l-Furkan, c.II, s.86'da daha açık bir şekilde geçmektedir.

4- HER MÜSLÜMAN EVLİYADIR

Evliya, veli kelimesinin çoğuludur. Ancak Türkçe'de tekil anlamında kullanılır.

ŞEYH EFENDİ- Biz velilerden bahsediyoruz, sıradan insanlardan değil. Herkes Allah'ın velisi, hakiki Allah dostu olamaz.

BAYINDIR- Kim Allah'ın velisidir?

ŞEYH EFENDİ- İşte anlatıyorum dinle. Veli olmanın başlangıcı kul ile Mevlâ arasına giren düşüncelerin, ve kulun, Allah'a olan yabancılığının ortadan kaldırılmasıdır.

Mevlâ'nın ikramıyla Allahu Teâlâ'nın dışında kalan her şey sâlikin[20] gözünden silinir, Allah'tan başkasını görmez hale gelirse, fenafillah yani Allahu Teâlâ'da eriyip gitme adı verilen devlet hasıl olur ve tarikat hali sona erer. Böylece seyr-i ilallah yani Mevlâ'ya doğru olan manevi yürüyüş tamamlanmış olur.

Bundan sonra seyr-i fillah (Allah'da yürüyüş) denilen ispat makamına girilir ve kalbe sadece Allah (Celle celâluh) yerleşir. İşte bunları kazanan kişiye "veli", yani hakiki Allah dostu demek doğru olur.

Nefsi emmare (sürekli kötülük emreden nefis) mutmainneye dönüşür; küfründen ve inkarından vazgeçer. O Mevlâ'sından, Mevlâ'sı da ondan razı olur. Nefsin tabiatında bulunan ibadetlere karşı

---

[20]- Sâlik, tarikata girmiş kimsedir.

olan isteksizlik hali ortadan kalkar[21].

BAYINDIR- Fenafillahtan, seyr ilallahtan ve seyr fillahtan bahsediyor ve bunları önemli birer mertebe gibi gösteriyorsunuz. Bunun Kur'an'da ve sünnette bir delili var mıdır? Asr-ı Saadette[22] böyle bir şeyden bahseden olmuş mudur? Bunlar Budizm'den gelip sizin inancınıza yerleşmiş şeylerdir.

Mevlâ'ya doğru olan manevi yürüyüşün daha hayatta iken tamamlanmış olması ne ile açıklanabilir? Her neyse. Şimdi bunlardan bahsetmek istemiyorum[23].

Veli Allah dostu anlamında olduğuna göre, kendi dostunun kim olduğunu en iyi bilen Allah Teâlâ'dır. O, bu konuda şöyle buyurur:

"İyi bilin ki Allah'ın velilerine korku yoktur. Onlar üzülecek de değillerdir. Bunlar inanmış olan ve takva ehli bulunan kimselerdir." (Yunus 10/62-63)

Demek ki, inanıp takva ehli olanlar Allah'ın velisidir.

Takva ehli olanların kimler olduğu da Bakara suresinin baş tarafında bildirilmiştir**.**

"Onlar gayba inanan, namaz kılan, kendilerine verilen rızıktan yerli yerince harcayan, Hz. Mu-

---

21- Ruhu'l-Furkan, c. II, s. 63.

22- Asr-ı saadet, Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin elçilik görevini yürüttüğü döneme denir.

23 - Bu konular için bkz. Abdulaziz BAYINDIR, Duada Evliyayı Aracı Koyma ve Şirk, İstanbul 2001.

hammed'e ve ondan önceki elçilere indirilene inanan, ahireti kesinkes kabul eden kimselerdir." (Bakara 2/2-4)

Her müslüman kolayca bu tanıma girer. Kur'an'da veli tanımı bu iken siz niçin başka bir tanım yapıyorsunuz?

Veli, dost demektir. Karşıtı düşmandır. Yani yukarıda tanımladığınız kimseler Allah'ın dostu da müslümanlar, haşa onun düşmanı mı?

Kimileri de şeytanı veli edinir**.**

"Kim Allah'ın berisinde şeytanı da veli edinirse doğrusu açık bir biçimde kaybetmiş olur." (Nisa 4/119)

Dostluk karşılıklı olur. Müminler Allah'ın velisi olduğu gibi Allah da müminlerin velisidir. Şeytan da kendini veli bilenlerin velisidir.

"Allah müminlerin velisidir, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Allah'ı tanımazlık edenlerin evliyası da zorbalardır. Bunlar onları aydınlıktan karanlıklara sokarlar. Onlar cehennemlik kimselerdir. Orada devamlı kalacaklardır." (Bakara 2/257)

"Allah'a and olsun ki, biz senden önceki topluluklara da elçiler göndermiştik. Ama şeytan onların yaptıkları işleri kendilerine güzel göstermişti. O, bugün de onların velisidir. Onlar için acıklı bir azap vardır." (Nahl 16/63)

"Şeytanları inanmayanların evliyası kıldık." (A-raf 7/27)

"Onlar Allah'ın berisinden şeytanları kendile-

rine evliya edindiler. Zannediyorlar ki, doğru yoldadırlar." (Araf 7/30)

Müminler birbirlerinin velisidirler.

"Sakın ola müminler, müminlerden önce o kafirleri kendilerine veli edinmeyeler. Her kim böyle yaparsa artık Allah'tan hiçbir şey beklemesin. Ama bunu onlardan korunmak için yapmışsa o başka." (Al-i İmran 3/28)

Bu konuda çok âyet vardır.

Dostluğun dereceleri olur. Öyle insanlar vardır ki, Allah'a iyi bir kul olmak için elinden geleni yapar; malını, canını ve her şeyini onun yoluna koyar. Tabii ki, Allah'ın böylelerine olan dostluğu fazla olur.

"Sana vahyettiğimiz Kitap gerçeğin ta kendisidir. Kendinden öncekileri de doğrulamaktadır. Allah kullarından, kesinkes haberdardır ve onları görmektedir.

Sonra bu Kitap'ı kullarımız içinden seçtiklerimize bıraktık. Onlardan kimi kendini yanlışa sürükler, kimi orta yolu tutturur, kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda öne geçmek için yarışır. İşte faziletin büyüğü budur." (Fatır 35/31-32)

Bu büyük fazileti elde edenler her zaman Allah'ı kendileriyle beraber hissetmenin huzur ve mutluluğunu yaşarlar. Karşılaştıkları güçlükleri gözlerinde büyütmez, Allah'ın izniyle üstesinden geleceklerini bilir, Allah'a dayanıp yollarına devam ederler. Bunların sıkıntıları görünüştedir, içleri daralmaz.

5-EVLİYÂNIN YARDIMI*

ŞEYH EFENDİ- Abdülkadir Geylânî hazretleri bir şiirlerinde buyururlar ki:

مريدي إذا ماكان شرقا ومغربا

أغيثه إذا ما صار في أي بلدة

"Müridim ister doğuda olsun ister batıda

Hangi yerde olsa da yetişirim imdada"[24]

BAYINDIR- Bu, çok sayıda âyete açıkça aykırıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Darda kalmış kişi dua ettiği zaman onun yardımına kim yetişiyor da sıkıntıyı gideriyor ve sizi yeryüzünün hakimleri yapıyor? Allah ile beraber başka bir tanrı mı var? Ne kadar az düşünüyorsunuz." (Neml 27/62)

Güç yetirilemeyen konularda Allah'tan başkasından yardım istenir, o da yardıma koşarsa artık kim Allah'a sığınma ihtiyacı duyar?

ŞEYH EFENDİ - Sen Abdülkadir Geylani'ye inanmıyorsan seninle konuşacağımız bir şey yoktur.

BAYINDIR - Abdülkadir Geylani'ye inanmak imanın şartlarından değildir ama Kur'an'a inan-

---

* - Bu bölümdeki iddialar Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

[24] Bu şiir Said-i Nursi'nin Sikke-i Tasdik-i Gaybi adlı kitabında geçer. Bkz: Risale-i Nur Külliyatı, İstanbul 1995, c:II, s: 2083

mak imanın şartlarındandır.

Bana göre bu zatlarla ilgili bilgilerin çoğu uydurmadır. Yukarıdaki şiir o uydurmalardan biridir. Allah'ın Peygamberi için milyonlarca hadis uyduranlar Abdülkadir Geylani için, Mevlânâ için, İmam Rabbânî için niye bir şeyler uydurmasınlar ki?

Ama Abdülkadir Geylani'nin kendisi gelip bu sözü söylese, bir bildiği vardır demez, tereddütsüz reddederiz. Çünkü biz ahirette Abdülkâdir Geylani'den değil, Kur'an'dan hesaba çekileceğiz.

6- ŞEYHİN MANEVİ YARDIMI (Himmeti)

Himmet, Arapça'da bir işi yapmaya azmetme ve güçlü bir kararlılık içinde olma anlamlarına gelir. Türkçe'de ruhânî ve manevi yardım, kayırma ve lütuf anlamlarında kullanılır. Tarikatta bu kelime, şeyhin manevi yardımı anlamında kullanılır. Onun, müritlerine olağan dışı yollarla yardım ettiğine ve bazı sıkıntıları giderdiğine inanılır.

MÜRİT- Sen şeyhin himmetini de mi kabul etmiyorsun? İster inan, ister inanma, şeyhimin himmeti sayesinde her yerde işlerim gayet iyi gidiyor. Ben bunu görüyor ve yaşıyorum.

BAYINDIR- Şeyhin himmeti derken onun size özel ilgi göstermesini kastetmiyorsunuz her halde. Kastınız onun manevi yardımıdır, değil mi?

MÜRİT- Doğru. Mesela hacca gittiğimde Arafat'tan inerken şeyhimin himmetini gördüm. Hal-

buki, o Türkiye'deydi. Arafat'tan o kadar kolay indim ki, şeytanı da taşladıktan sonra sabahın sekizinde otelde idim.

BAYINDIR- Niye Allah'ın yardımı değil de "Şeyhinin himmeti"?

MÜRİT- Şeyhimin Allah katındaki değerinden dolayı Allah onun müritlerine yardım ediyor.

BAYINDIR- Hep aynı cevaplar. Peki ya saat sekizden önce otele gelenlere kim himmet etti?

Bu konuda çok âyet geçti ama biraz da şu âyetler üzerinde düşünelim:

"De ki, Allah'ın dışında kuruntusunu ettiklerinizi çağırın bakalım; onlar, sıkıntınızı ne gidermeye, ne de bir başka tarafa çevirmeye güç yetirebilirler.

Çağırıp durdukları bu şeyler de Rablerine hangisi daha yakın diye vesile ararlar, rahmetini umar, azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı cidden korkunçtur." (İsrâ 17/56-57)

Siz şeyhinizin ahirette size şefaat edeceğine de inanıyorsunuz. Eğer şeyhler müritlerini hem dünyada hem de ahirette kurtarabilirlerse onlar için şeyhlerini memnun etmek her şeyden önemli olur. Artık Allah'a yalvarma gereği ortadan kalkar.

Bu batıl bir yoldur. Eğer hak yola gelmezseniz sonunuzun çok kötü olacağından endişe ederim.

7- YÜZÜ SUYU HÜRMETİNE DUA

MÜRİT- Bazı büyük zatların yüzü suyu hürmetine duamızı kabul etmesini Allah'tan istemiyor muyuz? "Ya Rabbi Hz. Muhammed hakkı için veya evliya-i kiram, şehitler ve salihler hürmetine duamı kabul et." diye yalvarmıyor muyuz?

BAYINDIR - Evet, böyle dua edenler vardır. Bunlar Süleyman Çelebi'nin mevlidi gibi kitaplarda da yer alır. Ama böyle dua olmaz. Bu konuda Hanefî alimlerden İbn Eb'il-İzz şöyle diyor:

"Kişinin, Allah'tan başkasını duasının kabulüne sebep kılması ve onunla tevessülde bulunması caiz değildir... O şöyle demek ister, "Falanca senin salih kullarından olduğu için duamı kabul eyle." Onun Allah'ın salih kulu olmasıyla berikinin duası arasında ne ilgi, ne bağlantı olabilir? Bu, duada taşkınlık yapmaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Rabbinize için için ve yalvararak dua edin. O, taşkınlık yapanları gerçekten sevmez." (Araf 7/55)

Bu ve benzeri dualar, sonradan uydurulmuştur. Böyle bir dua ne Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemden, ne sahabeden, ne tabiînden, ne de imamların birinden aktarılmıştır. Allah hepsinden razı olsun. Bu, ancak cahillerin ve bazı

tarikatçıların yazdığı tılsımlarda bulunabilir[25]."

8- OLAĞANÜSTÜ YOLLARLA YARDIM

MÜRİT- İnsanlar birbirinden yardım istemezler mi? Bu da Allah'tan başkasından yardım istemek olmaz mı?

BAYINDIR- Yardımlaşmayı emreden çok sayıda âyet ve hadis vardır. Ama herkes bilir ki, ruhanîlerden beklenen yardım farklıdır. Onlardan insanların güç yetiremediği konularda ve olağan dışı yollarla yardım istenir. Bu, ya bir korkudan kurtulmak veya bir isteğe kavuşmak için olur.

Mesela İstanbul'da Tuzla'da bindikleri otomobille sele kapılıp sürüklenenlerden biri, "Ya Seyyidenâ Hamza!" diye Hz. **Hamza**'yı yardıma çağırdığını yazıyor[26]. Eğer bu zat orada bulunan kişileri çağırsaydı yadırganmazdı. Ya da her şeyi her an görüp gözeten Allah Teâlâ'dan yardım isteseydi güzel bir şey yapmış olurdu. Ama o, İstanbul'dan binlerce kilometre uzaktaki kabrinde yatan, olup bitenden haberi olmayan Hz. Hamza'yı çağırıyor. Demek ki o, Hz. Hamza'nın çağrıyı işittiğine, oraya gelip kendisini kurtaracak güç ve kuvvete sahip olduğuna inanıyor. Yoksa dar zamanda Hz. Hamza'yı hatırlar mıydı? Öyleyse, bu zat, Hz. Hamza'da bazı insanüstü sıfatlar olduğunu hayal ediyor. Bunlar hayat, ilim, semi,

---

[25]- Ali b. Muhammed b. Ebî'l-İzz ed-Dimaşkî, (öl. 792 h./1390 m.) Şerh'ül-akîdet'it-Tahâviyye, Beyrut, 1408/1988, c.I, s.295-297.

[26]- Küçük Dünyam-2, Zaman Gazetesi 28 Kasım 1996.

basar, irade ve kudret gibi sıfatlardır.

Hayat dirilik demektir. Bu zat Hz. Hamza'yı diri saymasaydı yardıma çağırmazdı.

MÜRİT- Ama şehitler ölmez.

BAYINDIR- Doğru, Allah yolunda öldürülenler gerçekte ölmüş olmazlar. Ayette şöyle buyurulur**:**

"Allah yolunda öldürülenlere ölüler demeyin, aslında onlar diridirler, ama siz bunu anlayamazsınız." (Bakara 154)

Bu, bizim anlayacağımız bir dirilik değildir. Eğer öyle olsaydı, Hz. Hamza'nın şehit olmasına Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem o kadar üzülür müydü? Çağırınca gelse, zaman zaman çağırır, hasret giderirdi.

Abdullah b. Mes'ud diyor ki; "Biz Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemin Hz. Hamza'ya ağladığı kadar bir şeye ağladığını görmedik. Onu kıbleye doğru koydu, cenazesinin başında durdu ve sesli olarak hıçkıra hıçkıra ağladı[27]."

Hz. Hamza'yı şehit eden Vahşî, yıllar sonra müslüman olunca Hz. Muhammed ondan kendisine görünmemesini istemişti[28].

Şehitler konusuna tekrar değineceğiz.

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ölünce, Allah ondan razı olsun, Ebu Bekir önemli bir konuşma yapmıştı. Abdullah b. Abbas'ın bildirdiğine

---

27- Safiyy'ur-Rahmân el-Mübarekfûri, er-Rahik'ul-mahtûm, Beyrut 1408/1988, s. 255-256.

28- Buhârî, Meğâzî, 23.

göre, şöyle demişti:

"Bakın, sizden kim Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme kulluk ediyorsa işte Muhammed ölmüştür. Kim de Allah'a kulluk ediyorsa şüphesiz o diridir, ölmez. Allah Tealâ buyuruyor ki:

"Muhammed sadece bir elçidir. Ondan önce de nice elçiler gelip geçti. O ölür veya öldürülürse gerisin geriye mi döneceksiniz? Her kim gerisin geriye dönerse, o Allah'a hiçbir zarar veremez. Allah şükredenlere mükafat verecektir." (Al-i İmrân 3/144)

Abdullah b. Abbas diyor ki, "Ebu Bekir okuyuncaya kadar Allah'ın böyle bir âyet indirdiğini sanki hiç kimse bilmiyordu. Artık insanlardan kimi dinlesem bu âyeti okuyordu. Saîd b. el-Müseyyeb de bana, Ömer'in şöyle dediğini bildirdi:

"Vallahi Ebu Bekir'in o âyeti okuduğunu işitince öyle oldum ki, kendimden geçtim. Ayaklarım beni taşıyamaz oldu. Ayeti okuduğunu duyunca yere yığıldım. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem gerçekten ölmüştü[29]."

Şu iki âyet de Hz. Muhammed ile ilgilidir:

"Senden önce hiçbir insanı ölümsüz kılmadık, şimdi sen ölürsen onlar ölümsüz mü olacaklardır?" (Enbiya 21/34)

"Şüphesiz sen de öleceksin, onlar da öleceklerdir."(Zümer 39/30)

29- Buhârî, Meğâzî, 83.

Buna göre Hz. Hamza'nın anlayabileceğimiz manada diri olduğunu kim söyleyebilir?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah neyi gizlediğinizi, neyi açığa vurduğunuzu bilir.

Allah'ın berisinden çağırdıkları ise bir şey yaratmazlar; esasen kendileri yaratılmıştır.

Onlar ölüdürler, diri değil. Ne zaman dirileceklerini de bilemezler." (Nahl 16/19-21)

Maalesef bunlar, kendi kötü emellerine Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi bile alet ediyorlar. İnsanlar üzerinde kurdukları baskının devamı için yalan ve iftira ile meşgul oluyorlar. Bunca âyete rağmen Hz. Peygamberin sağ olduğunu ve onunla görüştüklerini iddia ediyor, hatta onun, bir müfettiş gibi denetleme yaptığını bile söyleyebiliyorlar.

Gözlerini hırs bürümüş bu insanların uslanması zor ama birazcık aklını kullananlar için Hz. Ömer'in şu sözünü nakletmek isterim:

"İsterdim ki, Allah'ın Elçisi yaşasın da bizden sonra ölsün. Her ne kadar Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem gerçekten ölmüş ise de Allah aranıza bir nur koymuştur; siz onunla hak yolu bulursunuz. Allah Muhammed'i de onunla hak yola sokmuştur[30]."

O nur, Kur'an'dır. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem veda hutbesinde şöyle demiştir:

30- Buharî, Ahkâm, 51.

"Aranızda, sıkı sarılırsanız artık sapıtmayacağınız bir şey bıraktım, Allah'ın kitabını"[31].

İşte hak budur.

"Hakkın ötesi sapıklık değildir de ya nedir?" (Yunus 10/32)

Sözü geçen şahsın Hz. Hamza'da varsaydığı sıfatların ikincisi ilim sıfatıdır. **İlim**, bilmek ve kavramak demektir. İnsanda da ilim sıfatı vardır ama bu, onun öğrenebildiği ve kavrayabildiği şeylerle sınırlıdır. Onları da zamanla unutur. Allah'ın ilmi sınırsızdır. O, her şeyi en ince ayrıntısına kadar en doğru biçimde bilir ve asla unutmaz.

İstanbul'a hiç gelmemiş olan Hz. Hamza'nın çağrıldığı yere gelmesi için, olayın geçtiği İstanbul- Ankara yolunun Tuzla'daki bölümünü bilmesi gerekir. O şahıs Hz. Hamza'nın bilgisini, şüphesiz Allah'ın bilgisi gibi saymaz. Ama onu böyle bir yere çağırdığına göre Allah Teâlâ'nın sınırsız bilgisinin bir bölümüne ortak saymış olur.

Üçüncü sıfat sem'dir. **Sem'**, işitme gücüdür. Allah insana işitme gücü vermiştir, ama bu, belli titreşimdeki seslerin belli mesafeden işitilmesiyle sınırlıdır. Hele Hz. Hamza gibi kabirde bulunanlara bir şey işittirmeye bizim gücümüz yetmez. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Şüphesiz Allah dilediğine işittirir. Ama sen kabirdekilere bir şey işittiremezsin." (Fatır 35/22)

---

[31]- Müslim, Hac, bab 19, Hadis no 147-(1218).

Allah her şeyi işitir. En gizli sesler, hareketler, içten yakarışlar ve her şey onun tarafından işitilir. Şimdi bu zat, İstanbul'dan, "Ya Seyyidena Hamza!" dediği zaman Hamza'nın kendini işittiğini hayal ettiğine göre onu Allah'ın işitme sıfatına ortak etmiş olmaz mı? Çünkü bu şekilde bir işitme, Allah'tan başkası için söz konusu değildir.

Dördüncü sıfat basar'dır. **Basar**, görme gücü demektir. İnsanlarda da görme gücü vardır, ama bu çok sınırlıdır. Allah Teâlâ, en küçük şeyleri bile en ince ayrıntısına kadar görür.

Kilometrelerce uzakta, kabirde yatan birini yardıma çağıran kişi, onun kendini gördüğünü kabul etmiş olur. Yoksa onun durumunu nasıl kavrasın? Bu şekilde bir görme, yalnız Allah'a mahsus olduğundan bu şahıs Hz. Hamza'yı Allah'ın görme sıfatına da ortak saymış olur.

Beşincisi irade, altıncısı da kudret sıfatıdır. **İrade**, dilemek ve tercih etmektir. **Kudret** de bir şeye güç yetirme anlamına gelir.

İnsanın iradesi de kudreti de sınırlıdır. Ölünce bu konuda hiçbir şeyi kalmaz. O şahıs Hz. Hamza'nın, bu çağrıyı kabul edecek iradeye ve gerekli yardımı yapacak kudrete sahip olduğuna inanmasa onu çağırmaz. Bu, olağan dışı bir irade ve kudret yakıştırmasıdır. Bu anlamda irade ve kudret sahibi tek varlık Allah Teâlâ'dır. Öyle ise o şahıs Hz. Hamza'yı Allah'ın bu iki sıfatına da ortak saymış olur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın yakınından çağırdıklarınız da, sizin gibi kullardır. Eğer haklıysanız onları ça-

ğırın da size cevap versinler bakalım.

Onların yürüyecek ayakları mı var, yoksa tutacak elleri mi var, ya da görecek gözleri mi var, veya işitecek kulakları mı var? De ki: "Ortaklarınızı çağırın, sonra bana tuzak kurun, hiç göz açtırmayın."

"Çünkü benim velim Kitap'ı indiren Allah'tır. O, iyilere velilik eder."

"Onun berisinden çağırdıklarınız kendilerine yardım edemezler ki size yardım etsinler." (Araf 7/194-197)

"Belki kendilerine yardımları dokunur diye Allah'ın berisinden tanrılar edindiler. Ama onların yardıma güçleri yetmez. Oysaki kendileri onlar için hazır askerdirler. " (Yasin 36/74-75)

Kendilerine dayanak olsun diye, Allah'ın berisinden tanrılar edindiler.

Tam tersi; onlar bunların ibadetlerini tanımayacak ve bunlara düşman olacaklardır. (Meryem 19/81-82)

İşte şirk budur. Yani Allah'a yakın bilinen kimseleri yalnız Allah'a ait bazı özelliklere sahip görüp yardımını istemek şirktir.

"De ki, baksanıza, Allah'ın yakınından neyi çağırıyorsunuz? Gösterin bana, yeryüzünde yaratmış oldukları ne vardır? Yoksa onların göklerde bir payı mı bulunuyor? Bu konuda bana, bundan önce gelmiş bir kitap veya bir bilgi kalıntısı getirin bakalım. Eğer

doğru sözlü kimseler iseniz."

"Allah'ın yakınından kendisine kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek kimseyi çağırandan daha sapık kimdir? Oysaki bunlar onların çağrısının farkında değillerdir." (Ahqâf 46/4-5)

MÜRİT- Allah istese Hz. Hamza'ya bu özellikleri veremez mi?

BAYINDIR- Allah'ın gücü her şeye yeter ama Allah'ın gücü ile delil getirilmez. Bunca âyet varken Hz. Hamza'ya özel bir güç verildiğini kim iddia edebilir? Bakın, Allah'ın elçileri de dahil hepimiz Allah'ın kulu, yani kölesiyiz. Allah da bizim Rabbimiz, yani Efendimizdir. Kölenin efendisi karşısında hiçbir yetkisi olmaz. Bu sebeple elçiler de dahil hiçbir insanın Allah karşısında bir yetkisi olmaz. Allah'ın verdiği yetkiler olursa o başka. Hele yukarıdaki âyetlerde olduğu gibi Allah'ın kimseye yetki vermediğini açıkça belirttiği bir konuda bazılarını yetkili saymak affedilemeyecek bir suç olur.

MÜRİT- Ama bu zat, bir başka yerde Hz. Hamza'nın yardıma geldiğini bizzat görmüş. Diyor ki, "Cin diyebileceğim bir yaratık beni elimden tuttu ve götürmeye çalıştı. Çok bunaldım. Birden istimdad ile "Ya Hz. Hamza!" dedim. O şanlı sahabi benim davetime icabet etti ve adeta odanın içinde beliriverdi. Cin onu görünce korkudan geri geri gitti ve duvardan süzülerek gözden

kayboldu[32]."

BAYINDIR- Dara düşen herkese yardım eden Allah Teâlâ, onun da sıkıntısını giderince, o bunu Hz. Hamza'nın yaptığını sanmış. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurur:

"Şunu bilin ki, göklerde kim var, yerde kim varsa hepsi Allah'ındır. Allah'ın yakınından[33] ortaklar çağıranlar neyin peşindedirler? Bunların peşine takıldığı belli bir kuruntudan başka bir şey değildir. Onlarınkisi sadece saçmalamadır." (Yunus 10/66)

a- Olağanüstü gücün kaynağı

MÜRİT- Hz. Hamza'yı yardıma çağıran kişinin asıl istediği şey, Allah'ın Hz. Hamza'yı yardıma göndermesidir. Bunun Allah'tan başkasını tanrı edinmekle ne ilgisi olur?

BAYINDIR- O sözü inceleyelim:

1- O zat bir yerde diyor ki, "Büyük ve mukaddes ruhlardan istimdâd (yardım talebi) olabilir[34]."

Ama Allah Teâlâ bu iddiayı şöyle reddediyor:

"De ki: "Sizi karanın ve denizin karanlıklarından kurtaran kimdir? Bundan bizi kurtarırsan şükredenlerden olacağız diye ona gizli gizli yalvarır yakarırsınız."

32- Küçük Dünyam-2, Zaman Gazetesi 28 Kasım 1996.

33- Ayette دون kelimesi geçmektedir. 9 numaralı dipnotta bu kelimenin akreb (en yakın) manasına zarf olduğu açıklanmıştı.

34- Küçük Dünyam-2, Zaman Gazetesi 28 Kasım 1996.

De ki: "Allah sizi ondan ve her sıkıntıdan kurtarır, sonra da ona ortak koşarsınız." (En'am 6/63-64)

Yani sıkıntı sırasında yalnız Allah'a sığınırlar, sıkıntı geçince Hz. Hamza gibi birini çağırdıklarını, onun yardımıyla kurtulduklarını söylerler.

2- Hz. Hamza'ya bu gücü Allah'ın vereceğini hayal etmek neyi değiştirir? Çünkü bunun bir delili yoktur. Hz. Hamza'nın bu çağrıdan haberi bile olmaz. Şu ayetler üzerinde bir daha düşünelim:

"De ki, baksanıza, Allah'ın yakınından neyi çağırıyorsunuz? Gösterin bana, yeryüzünde yaratmış oldukları ne vardır? Yoksa onların göklerde bir payı mı bulunuyor? Bu konuda bana, bundan önce gelmiş bir kitap veya bir bilgi kalıntısı getirin bakalım. Eğer doğru sözlü kimseler iseniz."

"Allah'ın yakınından kendisine kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek kimseyi çağırandan daha sapık kimdir? Oysaki bunlar onların çağrısının farkında değillerdir." (Ahqâf 46/4-5)

Müşrikler, tanrılarının gücünü Allah'tan aldığını hayal ederlerdi. Ama bu, dayanaksız bir iddiaydı. Müşriklerle ilgili şu âyetleri biraz düşünmek gerekir.

"Desen ki: 'Gökten ve yerden size rızık veren kim? Ya da işitmenin ve gözlerin sahibi kim? Kimdir o diriyi ölüden çıkaran, ölüyü de diriden çıkaran? Ya her işi düzenleyen

kim?' Onlar: 'Allah'tır!' diyeceklerdir. Deki; 'O halde sakınmaz mısınız?'

İşte sizin Rabbiniz Allah budur. Hakkın ötesi sapıklık değildir de ya nedir? Nasıl da çevriliyorsunuz?" (Yunus 10/31-32)

Müşrikler Kabe'yi tavaf ederken şöyle derlerdi: لبيك لاشريك لك إلا شريك هو لك تملكه وما ملك

"Lebbeyk lâ şerîke lek illâ şerîkun huve lek temlikuhu ve mâ melek"

"Emret Allah'ım, Senin hiçbir ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın vardır ki, onun da bütün yetkilerinin de sahibi sensin."

Bunu bize nakleden İbn Abbas diyor ki, onlar "Lebbeyk lâ şerîke lek = Emret Allah'ım, Senin hiçbir ortağın yoktur." dediklerinde Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, "Yazık size, burada kesin, burada kesin." derdi[35].

Allah'ın vermediği bir yetkiyi putlarında varsaymaları müşrik olmaları için yetiyordu. Puta bu yetkiyi verenin Allah olduğunu söylemeleri bir şeyi değiştirmiyordu.

Ayette şöyle buyuruluyor:

"Allah'tan önce[36] öyle şeye tapıyorlar ki, Allah onun hakkında hiçbir kanıt indirmemiştir. Onunla ilgili kendilerinin de bir bilgisi yoktur. Zalimlerin yardımcısı olmaz." (Hacc

35- Müslim, Hacc, 22, Hadis no 1185.

36- دون kelimesi قبل önce manasına da gelir. Bu kelime ile ilgili olarak 9 numaralı dipnota bakılabilir.

22/71)

MÜRİT- Bu zat o çağrıdan sonra "Adeta Hz. Hamza odada beliriverdi." diyor. Bir de şöyle bir hatırasını anlatıyor: "Eski bir dostumun hanımı rahatsızdı. Çare aramadıkları yer kalmamıştı. İçinde Bedir Savaşı'na katılan sahabelerin isimleri de bulunan bir dua mecmuasını vereyim diye kendilerine gittim. Geleceğimden kimsenin haberi yoktu.

Ben merdivenlerden çıkarken bacımız trans[37] halinde imiş. Cinler ona, "Hoca geliyor; fakat biz onun hakkından da geliriz" diyorlarmış. Kapıyı çaldım. Arkadaşım beni görünce çok şaşırdı.

"-Bu dua mecmuasını bacımız üzerinde taşısın, mutlaka faydası olur, cinler yanına sokulamazlar." dedim ve geçtim salona oturdum.

Sonra arkadaşım, bu dua mecmuasını hanımının üzerine koymuş. Trans halindeki bacımız, "Nasıl, Hz. Hamza geldi diye kaçıyorsunuz değil mi?" diye bağırmaya başlamış[38]."

Şimdi bütün bunlar yalan mı?

BAYINDIR- O kadar ayete değil de bu iddialara kafayı takmış olmanızı anlamak gerçekten çok zor. Bunlar sadece şeytanın bir oyunu olabilir.

---

[37]- Trans Fransızca'dan dilimize geçmiş bir kelimedir. Anlamı şudur: Kendinden geçme, uyaranlara karşı duyarlığın yok olduğu ve çevrede olup bitenlerin algılanmadığı bir tür uyku durumu.

[38]-Küçük Dünyam-2, Zaman Gazetesi 28 Kasım 1996.

b-Ruhânîlerin hayatı

MÜRİT- Ben hâlâ tatmin olmuş değilim. Bildiğim kadarıyla beş çeşit hayat vardır.

Birincisi bizim hayatımızdır.

İkincisi Hz. Hızır ve İlyas aleyhimesselâmın hayatıdır. Bir vakitte pek çok yerde bulunabilirler. İsterlerse bizim gibi yerler, içerler.

Üçüncüsü Hz. İdris ve İsa aleyhimesselâmın hayatıdır. Bu, melek hayatı gibi nurani bir hayattır.

Dördüncüsü şehitlerin hayatıdır.

Beşincisi kabirdekilerin hayatıdır.

Şehitler hayatlarını Allah yolunda feda ettikleri için Allah da onlara berzah aleminde, dünya hayatına benzer, fakat kedersiz, zahmetsiz bir hayat ihsan eder. Onlar kendilerini ölmüş bilmez, daha iyi bir yere gitmiş bilirler. Çok mutlu olurlar. İşte şehitlerin efendisi olan Hz. Hamza da böyle bir hayat yaşamaktadır. Kendine sığınan insanları koruması, dünya ile ilgili işlerini görmesi ve gördürmesi mümkün olabilir[39].

BAYINDIR- Allah yolunda öldürülmüş olanların aslında diri oldukları doğru, ama Allah Teâlâ, " Siz onu anlayamazsınız." dediği halde anladığınızı iddia etmeniz nasıl bağışlanabilir? Şehitlerle ilgili ayrı bir bölüm gelecektir.

Hz. Hamza'nın, kendine sığınanlara yardım

39- Said Nursî, Mektubat, 1. Mektup, Risale-i Nur Külliyatı, İstanbul 1994, c.I, s. 347.

edemeyeceği konusunda hâlâ şüpheniz varsa lütfen yukarıdaki âyetleri bir daha, yavaş yavaş ve düşünerek okuyun. Eğer inanıyorsanız böyle bir şeyi aklınızın ucundan bile geçiremezsiniz. O ayetlerden biri şöyledir:

"Allah'ın yakınından kendisine kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek kimseyi çağırandan daha sapık kimdir? Oysaki bunlar onların çağrısının farkında değillerdir." (Ahqâf 46/5)

MÜRİT- Bizim yaşadığımız hayat malum, onda bir ihtilaf yok. Şehitler konusu da anlaşıldı. Hayatın diğer üç çeşidi için ne diyeceksiniz?

BAYINDIR- Soruyu benim sormam gerekir. Siz, Hz. Hızır ve Hz. İlyas, Hz. İdris ve Hz. İsa aleyhimüsselâmın hâlâ hayatta olduklarını söylerken neye dayanıyorsunuz?

MÜRİT- Bunları ben uydurmuyorum. Bunları söyleyen zat, böyle bir hayatın varlığını keşif sahibi evliyanın tevatür derecesine varan gözlemine dayandırıyor.

BAYINDIR- Gayb ile ilgili bir konu, hiçbir ilmi değeri olmayan keşfe dayandırılamaz. Keşif konusu ayrıca gelecektir, ona girmiyorum. Adı geçen dört peygamberden yalnız Hz. İsa'nın durumunu biliyoruz. Onu da şu ayetten anlıyoruz.

" ... İçlerinde bulunduğum sürece onları gözetiyordum. Beni vefat ettirince artık onlar üzerine gözetleyici yalnız sen oldun. Sen her şeyi görüp gözetirsin." (Mâide 5/117)

Burada Hz. İsa'nın vefat ettiği ve ümmetinden

habersiz olduğu bildiriliyor. Artık onun için de bir hayat çeşidi hayal etmenin gereği yoktur.

Hz. İsa henüz hayatta iken Allah Teâlâ ona şöyle demişti:

"Ey İsâ, ben seni vefat ettireceğim, seni bana yükselteceğim, seni inkar edenlerden temizleyeceğim..." (Al-i İmrân 3/55)

c- Ölüm ve uyku

MÜRİT- Kabir hayatı konusunda ne diyeceksin?

BAYINDIR- Allah Teâlâ ölüm ile uykuyu aynı sayarak şöyle buyurur:

"Allah ölüm esnasında ruhları alır, ölmeyenlerinkini de uykuda alır. Ölümüne hükmettiğini tutar, ötekini belli bir vakte kadar salıverir." (Zümer 39/42)

Demek ki, Allah ölülerin ruhunu, belli bir yerde tutmaktadır. Bir ayet de şöyledir:

"Geceleyin sizi öldüren ve gündüzün ne yaptığınızı bilen odur. Sonra belirli süre doluncaya kadar gündüzün sizi kaldırır." (En'am 6/60)

Kıyâmetin kelime anlamı kalkıştır. Öldükten sonraki dirilme yataktan kalkışa, sura üflenmesi de kalk borusunun çalınmasına benzer. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Sura üflenmiştir. İşte o zaman kabirlerinden Rablerine doğru koşup giderler.

"Yazık oldu bize! Bizi yattığımız yerden

kim kaldırdı? diyeceklerdir." (Yasin 36/51-52)

Kur'an'a göre ölüm bir uyku, kabir bir uyuma yeri, öldükten sonra dirilme de uykudan uyanmadan başka bir şey değildir. Hadis-i şeriflerde belirtilen kabir azabı da uykuda görülen kötü rüyalar gibi olmalıdır.

Uyuyan kişi, uykuda ne kadar zaman geçtiğini bilemez. Ölü de aynıdır. Nitekim Kur'an'da biri ölü, diğeri uyuyanla ilgili iki örnek vardır.

Ashab-ı Kehf mağarada 309 yıl uyumuştu[40]. Bu konuda Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Birbirlerine sorsunlar diye onları uyandırdık. İçlerinden biri: "Ne kadar kaldınız?" diye sordu. "Bir gün, belki de daha az kaldık" dediler." (Kehf 18/19)

Ölümle ilgili âyet de şudur:

"Şuna da bakmaz mısın[41]? O, tavanları çökmüş, duvarları üzerlerine yıkılmış bir kente uğradı da "Allah burayı ölümünden sonra nasıl diriltecek?" dedi. Bunun üzerine Allah onu yüz yıl ölü bıraktı, sonra kaldırdı ve "Ne kadar kaldın?" diye sordu, o da "Bir gün, belki de bir günden az kaldım." dedi. Allah buyurdu ki; "Yok, tam yüz yıl kaldın. Şimdi yiyeceğine ve içeceğine bak, bozulmamışlar bile. Bir de şu eşeğine bak. Seni

---

40- Kehf suresi 18/25

41- Bu ayet, bir önceki ayetin başındaki "Görmedin mi?" ifadesine bağlı (atfedilmiş) olduğu için meale "Şuna da bakmaz mısın?" ilavesini yaptık.

insanlara bir ibret yapalım diye bunu yaptık. Kemiklere bak, onları nasıl birleştirecek, sonra onlara et giydireceğiz." Bunlar apaçık belli olunca şöyle dedi; "Ben artık anladım ki, Allah'ın gücü gerçekten her şeye yeter." (Bakara 2/259)

Yüz sene ölü kalıp dirilen ile 309 sene uykuda kalanlar orada, "Bir gün veya bir günden az." kaldıklarını sanıyorlar.

İşte kabir hayatını anlamak isteyenler bu âyetlerden ders alabilirler.

Uyuyan kişi, vücudundan nasıl habersizse ölü de habersizdir. Uyuyanın ruhu gelip tekrar aynı bedene gireceği için beden diri kalıyor. Ölenin ruhu geri dönmeyeceğinden beden ölüyor. Ahirette yeniden yaratılan bedene gelen ruh kendini uykudan uyanmış gibi hissediyor **ve *"Bizi yattığımız yerden kim kaldırdı?"*** (Yasin 36/51-52) diyor. Beden toprakta çürümüş, yeniden yaratılmış, ama o bunun farkında değil. O, uyuyup uyandığını zannediyor. Aradan geçen zamanın da farkında değil. İşte ölüm bize bir uyku kadar, kıyâmet de uykudan uyanmak kadar yakındır.

Uyku, hayatta bir kesinti değil, süreklilik için zorunlu bir dinlenmedir. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şu sözüyle tekrar dirilişin de dünya hayatının devamı gibi olacağını bildiriyor:

"Her kul, ne üzere öldüyse o şekilde dirilti-

lir[42]."

Veda Haccı'nda birisi bineğinden düşmüş boynu kırılmıştı. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki, onu su ve sidr ile yıkayın, iki parça bez içinde kefenleyin, koku sürmeyin ve başını örtmeyin. Çünkü kıyâmet günü telbiye[43] getirir durumda kaldırılacaktır[44]."

Bu hadis gerçekten düşündürücüdür. Burada o şahsın ölümü ihramlı[45] bir hacının uyuması gibi sayılmıştır. İhramlı koku sürünmez, uyurken başını örtmez. Uykudan kalkınca telbiye getirir.

MÜRİT- O zaman kabrin cennet bahçelerinden bir bahçe veya cehennem çukurlarından bir çukur olmasını nasıl izah edebiliriz?

BAYINDIR- Bunlar rüyaya benzetilebilir. Güzel rüya gören onun hiç bitmemesini ister. Sıkıntılı rüya görenler de uyanınca iyi ki, rüyaymış diye şükrederler. Doğrusunu Allah bilir.

9- MÜSLÜMANLARI BATIRAN ŞİRK

MÜRİT- Yetmiş yıldır bu ülkede yeterli dini e-

42- Müslim, Cennet, 19, Hadis no 83 -(2878).

43- Telbiye, hac veya umre için ihrama giren kişilerin okuduğu şu zikirdir: Lebbeyk Allahumme lebbeyk, lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. İnne'l-hamde v'en-nimete leke v'el-mülk, lâ şerîke leke.

44- Buhârî, Cenâiz, 20.

45- İhram, hac veya umreye niyet edip telbiye getirdikten sonra bu ibadetlerle ilgili yasakların başlaması anlamına gelir. Erkeklerin ihram süresince başlarını örtmeleri yasaktır.

ğitim yapılamadığı için hocalarımız bazı yanlışlar yapabiliyor. Biliyorsunuz 1924'te şeriat kaldırıldı. Bütün yasalar Batıdan alındı. Bir zamanlar din eğitimi tamamen yasaklandı. Ezan Türkçe okundu. Bunları uzatmak mümkün.

BAYINDIR- Bütün suçu başkasının üstüne at ve sen aradan çekil. Ne kolay bir yaklaşım tarzı! Yetmiş yıl önceki şartlara durup dururken mi gelindi? İslam alemi Birinci Dünya Savaşı'nda Batı karşısında niye kesin bir yenilgi aldı?

MÜRİT- Bunun siyasi, sosyal, ekonomik ve askeri birçok sebebi var. Şimdi sen bunu da mı tarikatlara bağlayacaksın?

BAYINDIR- Bunu tarikatlara bağlamak da kolaya kaçmak olur. Bu yenilginin siyasi, sosyal, ekonomik ve askeri sebeplerini uzmanlarına bırakalım. Biz burada Kur'an'a uyma yerine Kur'an'ı kendimize uydurmadan bahsedelim.

Kur'an'a taban tabana zıt nice sözler hadis, yani Hz. Peygamber'in sözü diye ortaya atılmış ve Müslümanlar arasında kabul görmüştür. Şu söz onlardan biridir:

"İşlerinizde ne yapacağınızı şaşırdığınızda kabirlerdeki ölülerden yardım isteyin[46]."

Bu sözü hadis diye ortaya atan, Yavuz Sultan Selim'in meşhur şeyhülislamı İbn-i Kemal'dir. O, bununla da kalmamış, doğruluğunu ispat için felsefi izahlara girmiştir. Bu sebeple sıkıntı ağırdır. Bu konu Ölülerden Yardım İsteme, başlığı altında

---

46- Ruhu'l-Furkan Tefsiri, c. II, s. 82.

anlatılmıştı.

İslam alemi Kur'an'dan uzaklaşalı asırlar oluyor. Şeyhler gibi mezhep imamları da kutsallaştırılmış, onların sözleri Kur'an ve sünnetin yerini almış ve Müslümanlar Kur'an ve sünnet ışığında yeni fikirler üretmeyi büyük günahlardan sayar hale gelmişlerdir. Son bölümde, Kur'an'a Dönmek başlığı altında bu konuya da girilecektir.

Birinci Dünya Savaşı'ndaki kesin yenilgi bir başlangıç değil, bir sonuçtur. Sizin o yetmiş yıllık uygulama diye tenkit ettiğiniz şeyler de bir sonuçtur. Birinci Dünya Savaşı'nda olan yenilgiyi bir askeri yenilgi saymak kolaycılık olur. O, kendine güvenini yitirmiş bir toplumun yenilgisidir.

MÜRİT- Kendine güvenden ne anlıyorsunuz? Bir Müslüman kendine değil, Allah'a güvenir.

BAYINDIR- Kendine güvenmek, inandığı değerlere güvenmektir. İnandığı değerlere güvenmeyenin imanı da olmaz.

MÜRİT- Bunu biraz daha açar mısınız?

BAYINDIR- Bakın, Hz. Muhammed Allah'ın Elçisi olduğunu söyleyince ona gülenler, deli diyenler, sihirbaz diyenler, onu alaya alanlar ve hakaret edenler olmuştu. Eğer, bu davranışlar onun inandığı değerlere olan güvenini sarssaydı, bunun etkisiyle "Ya bunlar haklıysa?" deseydi halkın içine çıkıp bir iş yapabilir miydi?

Ona salat ve selam olsun, Hz. Muhammed'in inandığı değerlere güvenmesi ve Allah'ın Elçisi olduğu konusunda kuşkuya düşmemesi için çok sayıda ayet inmiştir. Onlardan bir kısmı şöyledir:

"Yasîn.

Hikmetle dolu Kur'an hakkı için

İşte sen, kesinkes elçi olarak görevlendirilmiş olanlardansın.

Dosdoğru bir yol üzerindesin." (Yasin36/1-4)

"Durma, öğüt ver; Rabbinin nimeti sayesinde sen, ne bir kâhinsin ne de bir deli.

Yoksa şöyle mi diyorlar: "O bir şairdir, başına gelecekleri bekliyoruz."

De ki: "Bekleyin, zaten ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim."

Yoksa bunu kendilerine akılları mı emrediyor. Ya da onlar azgın bir takım mıdırlar?

Yoksa "Onu kendi uydurdu" mu diyorlar? Hayır, aslında bunlar inanmıyorlar.

Öyleyse bunun dengi bir söz getirseler ya? Eğer doğruysalar". (Tur 52/29-34)

"Nun; kalem ve yazdıkları şey hakkı için,

Sen Rabbinin nimeti sayesinde deli olamazsın.

Sana, tükenmek bilmeyen kesin bir ödül vardır.

Sen gerçekten büyük bir ahlaka sahipsin.

Yakında sen de görürsün, onlar da gö-

rürler.

Deliliğin hanginizde olduğunu.

Doğrusu senin Rabbin, yolundan sapanın kim olduğunu iyi bilir; o, yola gelenleri de çok iyi bilir.

O halde yalanlayanlara boyun eğme.

İstedikleri şudur: Keşke sen yağcılık yapsan da onlar da sana yağcılık yapsalar." (Nun 68/1-9)

"Sen Rabbinin hükmüne katlan; balığın yuttuğu (Yunus) gibi olma, hani o nefesi kesilmiş bir halde yakarmıştı.

Eğer ona Rabbinden bir nimet yetişmiş olmasaydı boş bir yere fena bir halde atılacaktı.

Ama Rabbi onu seçip iyilerden yaptı.

O inkar edenler, Kur'an'ı dinledikleri zaman nerdeyse seni gözleriyle devireceklerdi. "O delidir" diyorlardı.

Oysaki Kur'an, herkes için bir öğütten başka bir şey değildir." *(Nûn 68/48-52)*

Bu ayetler Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme daima güven tazeletiyordu. Bu anlamda çok ayet vardır. Allah Teâlâ, geçmiş elçilerin çektiği sıkıntıları dile getirerek de onu teselli etmiştir. Yoksa o büyük işi nasıl başarabilirdi?

Müslümanlar, her an değişen ve gelişen olaylar karşısında kendilerine ve dinlerine olan güvenlerini diri tutmak için Kur'an'ı düşünerek o-

kumak zorundadırlar. Bunu yapmadıkları için inandıkları değerlere olan güvenleri azalmış, nefislerini ıslah etme adına kendilerini hakir saymış, kimi şahısları da olduğundan büyük görmeye ve onlar için hayali makamlar uydurmaya koyulmuşlardır. Sonra da bu şahısların kendilerine manevi yardım yapacağına inanmışlardır. Bu inanç, toplumu kanser gibi sarmış ve Birinci Dünya Savaşı'nda o koskoca gövde tarihe gömülmüştür. Geride kalanlar, o yanlış inancı terk etmemektedirler.

Ayette şöyle buyurulur:

"Bir millet kendinde olanı bozmadıkça Allah onlarda olanı bozmaz. Allah bir millete ceza vermek istedi mi artık onun önüne geçilemez. Zaten onların ondan başka bir koruyucuları da yoktur." (Ra'd 13/11)

MÜRİT- Yönetimde bozulma olduğu doğru.

BAYINDIR- Bana göre asıl suç alimlerindir. Onlar, Kur'an'a yöneleceklerine eski alimlerin eserlerine saplanıp kalmışlardır. Eğer Kur'an'ı anlamaya çalışsalardı zorunlu olarak hadisleri de anlarlardı. Çünkü hadisler Kur'an'ın açıklamasıdır. Açıklama ile açıklananı bir arada okumak, konuyu doğru anlamayı sağlar. Eski alimler, ancak o zaman doğru anlaşılır ve eserleri ufuk açıcı olurdu. Yaşadığı çağı Kur'an'a göre yorumlayanlardan örnek, Kur'an'ı o çağa uydurmak isteyenlerden de ibret alınırdı.

Olayları Kur'an'a göre yorumlama zorunlulu-

ğunu duyan alim, her türlü yeniliğe açık olur. Bilimsel, teknik ve sosyal gelişmeleri doğru yorumlar. Müslümanlar da bir başka arayış içine girmezler. Ama onlar, Kur'an'a, sünnete ve çevresine kapalı, çağın gerisinde bir ilim anlayışı ile kendi intiharlarını hazırlamışlardır.

Sultan II. Abdulhamid'in bu konu ile ilgili çok acı hatıraları nakledilir.

Japon İmparatorluk ailesine mensup bir Prens, kendisini ziyarete gelir. İmparatorundan özel bir mektup getirir. Ondan İslam dininin muhtevasını, iman esaslarını, gayesini, felsefesini, ibadet kaidelerini açıklayacak güçte dînî-ilmî bir heyet ister. Sultan, Japonya'da İslam'ın yayılması için maddi sahada mümkün olan her şeyi yapar ama İmparator'un istediği dinî-ilmî heyeti gönderemez. O, Sultan'ın içinde hicran olmuş bir hatıradır. Bunun sebebini şu cümlelerle ifade eder:

"Düşündüm ki, Japon İmparatoru'nun istediği müslüman din âlimleri kendi ülkemizde olsa ve onları ben bulabilseydim Japonlardan evvel kendi milletimin ve halife olarak İslam âleminin istifadesini temin ederdim..."

Sultan'a göre o alimlerin ilmî kudretleri kadar dünyayı algılama tarzları da İslam'ın geleceği üzerinde bu kadar büyük etki yapacak bir konuyu ele almaya ve sonuçlandırmaya müsait değildir. O, bunun sebebini şöyle açıklar:

"Japon İmparatorunun istediği müslüman din alimlerini yetiştirecek feyyaz menbâlar artık mevcut değildi. Medreselerimiz birer ilim-irfan

kaynağı olmaktan mahrumdu.[47]"

MÜRİT- Öyleyse tarikatlara bu kadar yüklenmek doğru olmaz. Alimlerin Kur'an'dan uzaklaştığı bir yerde tarikat mensuplarının yanlışları görmezlikten gelinebilir.

BAYINDIR- Allah'ın kabul etmeyeceği bir özrü biz kabul edemeyiz. Çünkü alim ve cahil ayrımı olmadan herkes, Kur'an'a aykırı davranışlarının hesabını Allah'a verecektir. Alimlerin suçu tabii ki, daha ağırdır.

Hurafe, sigara gibidir. Ona alışan, kötülüğünü bilir ama vazgeçemez. Kur'an'dan uzaklaşma alimleri de hurafe tiryakisi yapmış, ve onların, Kur'an'a temelden aykırı nice şeyi normal görmelerine sebep olmuştur. Buna, şu çarpıcı örneği verelim:

Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na girmesi ile ilgili resmi belgelerde, savaşı kazanmak için Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin yardımcı olacağı vurgulanır. Sanki o, Allah'ın elçisi değildir de hâşâ, Allah'ın yanında ikinci bir tanrıdır. Sanki o, ölmemiştir de diridir. Sanki o, kendine yapılan çağrıları işitir, olayın geçtiği yeri görür, gelir ve istediğine istediği yardımı yapar. Ayrıca sanki o günkü alimlere ve komuta kademesine bu konuda söz vermiştir[48].

Allah Teâlâ bunu en büyük sapıklık sayıyor.

47- Fethi OKYAR, Üç Devirde Bir Adam, İstanbul 1980, s.101-103.

48- Bu konu ile ilgili geniş bilgi, "Olağan Dışı Yollarla Yardım" başlığı altında verilmiştir.

"Allah'ın yakınından kendisine kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek kimseyi çağırandan daha sapık kimdir? Oysaki bunlar onların çağrısının farkında değillerdir." (Ahqâf 46/5)

Şimdi belgelerdeki ifadelere bakalım:

a- Sultan Reşat'ın savaş ilanı ile ilgili beyannâmesinin son bölümünde yer alan ifadeler:

"...Hak ve adl bizde, zulüm ve udvan düşmanlarımızda olduğundan düşmanlarımızı kahretmek içün Cenab-ı âdil-i mutlakın inâyet-i samadâniyesi ve Peygamber-i zîşânımızın imdâd-ı maneviyesinin bize yâr u yaver olacağında şüphe yoktur...[49]"

Bu ifadeyi şöyle sadeleştirebiliriz:

"Biz haklı ve dürüst, düşmanlarımız ise zalim ve saldırgan olduğundan düşmanlarımızı yere sermek için adaleti şaşmaz olan Allah'ın yüce desteğinin ve şanlı Peygamberimizin manevi yardımının bize yar ve yardımcı olacağında şüphe yoktur..."

b- Başkumandan vekili[50] Enver Paşanın beyannamesi şu ifadelerle başlar:

"Allah'ın inayeti, Peygamberimizin imdâd-ı ruhâniyesi ve mübarek Padişahımızın hayır duasıyla ordumuz düşmanlarımızı kahredecektir."

49- 22 Zilhicce, 1332 tarihli Beyannâme-i Hümâyûn, Cerîde-i İlmiyye, Muharrem 1333 tarihli nüsha, Sayı 7, s. 436.

50- Başkumandan padişah olduğu için Enver Paşa padişahtan sonra en yetkili askerdir.

Beyannâme'nin orta yerinde şu ifadeler vardır:

"...Hepimiz düşünmeliyiz ki, başımızın ucunda peygamberimizin ve sahabe-i güzîn efendilerimizin ruhları uçuyor...[51]"

Bu ifadeler şöyle sadeleştirilebilir:

"Allah'ın desteği, Peygamberimizin ruhânî yardımı ve mübarek Padişahımızın hayır duasıyla ordumuz düşmanlarımızı yere serecektir..."

"...Hepimiz düşünmeliyiz ki, başımızın ucunda Peygamberimizin ve onun seçkin arkadaşlarının ruhları uçuyor..."

c- İslam ülkelerini cihada davet beyannamesi:

Bu beyannameyi Meclis-i Ali-i İlmî (Yüksek İlim Kurulu) hazırlamış, halife sıfatıyla Sultan Reşat imzalamıştır. Beyannamede en üst seviyeden 34 alimin imzası da vardır. Bunların arasında üçü eski, birisi görevde olmak üzere dört şeyhülislam ve Fetva Emini Ali Haydar Efendi de yer alır.

Beyannamenin dördüncü paragrafı şu ifadelerle bitmektedir:

"... Dîn-i mübîn-i ilâhîsi namına cihada şitâbân olan müslimîni her bir hususta mazhar-ı fevz ve nusret buyuracağı inâyet ve eltâf-ı celîle-i samâdânîden mev'ûd ve şeriat-ı garrây-ı Ahmediyenin i'lây-ı şânı içün fedây-ı cân ve mal eyleyen üm-

---

[51]-Başkumandanlık Vekaletinin Beyannamesi, Cerîde-i İlmiyye, Muharrem 1333 tarihli nüsha, Sayı 7, s. 436 ve 437.

met-i nâciyesine zahîr ve destgîr olmak içün ruhâniyet-i mukaddese-i nebeviyye hazır ve mevcuddur."

Beyannâme'nin son paragrafı da şöyledir:

"Ey mücâhidîn-i İslâm! Cenab-ı Hakk'ın nusret ve inâyeti ve Nebiyy-i muhteremimizin meded-i ruhâniyetiyle a'dây-ı dîni kahr ve tedmîr ve kulûb-i müslimîni sermedî seâdetlerle tesrîr eylemeniz va'd-ı celîl-i İlâhî ile müeyyed ve mübeşşerdir[52]."

Bu ifadeleri şu şekilde sadeleştirebiliriz:

"Allah'ın açık dini adına hızla savaşa çıkan Müslümanları her konuda başarılı kılıp yardım edeceğine onun yüce lütuflarıyla söz verilmiştir. Hz. Ahmed'in[53] aydınlık şeriatını yüceltmek için canını ve malını feda eden ümmet-i nâciyesine[54] arka çıkıp elinden tutmak için Hz. Peygamberin mukaddes ruhu hazır ve mevcuttur..."

"... Ey İslam mücahitleri! Allah Teâlâ'nın yardımı ve desteği, muhterem Peygamberimizin ruhaniyetinin yardımı ile din düşmanlarını yere serip yok etmeniz ve Müslümanların kalplerini sonsuz mutluluklarla sevindirmeniz Yüce Allah'ın verdiği söz ile teyit edilmiş ve müjdelenmiştir."

52- 4 Muharrem 1333 (23 Kasım 1914) tarihli Beyannâme, Cerîde-i İlmiyye, Muharrem 1333 tarihli nüsha, Sayı 7, s. 456 ve 457.

53- Ahmed, Hz. Muhammed'in isimlerinden biridir.

54- Ümmet-i nâciye, Kur'an'ın istediği inanç ve davranış içinde bulunan ümmet anlamınadır.

MÜRİT- Müslümanlar kafirlere karşı cihada çıkıyorlar. Bu, Hz. Peygamberi memnun edecek bir davranıştır. Elbette o, ruhaniyetiyle Müslümanlara yardım edecektir. Onun seçkin sahabelerinin ruhlarının Müslümanların başları ucunda uçması da yadırganamaz. Çünkü bu savaşta sahabeler de yer almak isterler.

BAYINDIR- Eğer Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ve onun seçkin arkadaşları hayatta olsaydı elbette bundan çok memnun olur ve Müslümanların başarısı için ellerinden gelen her şeyi yaparlardı. Ama artık onlar ölmüşlerdir. Bizim yapmamız gereken, kendi hayallerimize değil, Hz. Muhammed'in getirdiği Kur'an'a uymaktır. Allah Teâlâ kendinden başkasının yardıma çağrılmasını Kur'an'da şirk saymış ve kesinkes yasaklamıştır. O şöyle diyor:

"İşte böyle. Kuşkusuz Allah haktır ve onun yakınından çağırtıkları ise batıldır." *(Hac 22/62)*

Zaten Allah'tan başka yardıma çağrılan kim olursa olsun onun hiçbir şeye gücü yetmez.

"İşte Rabbiniz olan Allah, hakimiyet onundur. Ondan başka çağırdıklarınız bir çekirdek zarına bile hükmedemezler.

Onları çağırsanız, çağrınızı işitmezler; işitmiş olsalar bile size karşılık veremezler; kıyâmet günü de sizin ortak koşmanızı tanımazlar. Hiç kimse sana, her şeyi bilen Allah gibi, haber vermez." *(Fatır 35/13-14)*

Allah'tan başkasını olağan dışı yollarla yardı-

ma çağırmak şirktir. Allah böylelerine yardım etmez.

"İnananlar ve imanlarını şirkle[55] bulandırmayanlar var ya işte güven onların hakkıdır; doğru yolu tutturanlar da onlardır." (En'am 6/82)

Birinci Dünya Savaşı'nda Müslümanlarla savaşan İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunanlılar da zafer için Allah'a dua etmiyorlar mıydı sanki. Ama onlar, Hıristiyan oldukları için Allah'ın yanında Hz. İsa'yı da çağırıyorlardı. Üstelik onların kutsal kitabı bunu teşvik ediyor.

Matta İncil'ine göre Hz. İsa çarmıha gerilip defnedildikten üç gün sonra kabrinden çıkmış, 11 havarisine görünmüş ve şöyle demiştir:

"Gökte ve yeryüzünde bütün iktidar bana verilmiştir. Şimdi gidin, bütün ulusları öğrenci yapın. Onları Babam, Ben ve Kutsal Ruh adına vaftiz edin. Sizlere buyurduğum her şeyi tutmalarını onlara öğretin. İşte dünyanın sonuna kadar ben her an sizlerle beraberim[56]."

55- Ayette şirk diye tercüme edilen kelime "zulüm" dür. Bu anlam hem bir önceki ayetten, hem de Lokman suresinin 13. ayetindeki "Şirk gerçekten büyük bir zulümdür." ifadesinden anlaşılmaktadır.

56- Metin sadeleştirilmiştir. Elimizdeki nüshadaki ifadeler şöyledir. " Ve on bir şakirtler Celil'e İsa'nın onlara emr etdigi dağa vardılar. ve Onu görünce ona secde kıldılar. Lakin bazısı şüphe etdiler. Ve İsa yanlarına gelüb anlara hitaben dedi ki, semada ve zeminde bütün hükumet bana verildi. İmdi gidiniz, cümle milletleri şakird ediniz. Onları Peder ve Ben ve Ruh'ul-Kudüs ismine vaftiz edi-

Kur'an'a göre Allah'tan başkasını, bu şekilde yardıma çağırmak şirktir. Yukarıda konu ile ilgili çok sayıda ayet geçmişti. Şu ayet de bunu, doğru yola girmişken geriye çevrilme ve açık arazide şaşkına dönme olarak nitelemektedir.

"De ki: Allah'ın berisinden bize ne bir fayda ne de zarar verecek olanı çağıralım da Allah bizi doğru yola sokmuşken ökçelerimiz üzerine geri çevrilmiş mi olalım? Tıpkı şeytanların açık araziye çektikleri şaşkın kimse gibi mi? Hem onu, "Bize gel." diye doğru yola çağıran arkadaşları da olsun. Onlara de ki, "Doğru yol ancak Allah'ın yoludur. Bize verilmiş emir alemlerin Rabbine teslim olmamız içindir. (En'am 6/71)

MÜRİT- Müslümanlar tarih boyunca çok yenilgiler almışlardır. Bu, Allah'ın onları bir imtihanıdır. Nitekim Hz. Muhammed'in ordusu da Uhud Savaşı'nda yenilmişti. Ama onun gayretleriyle daha sonra durum lehe çevrilmişti.

BAYINDIR- Burada Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem büyük gayret göstermiş ve durumu lehine çevirmeyi başarmıştır. Ama "Ben Allah'ın elçisiyim. Benim duam ve manevi desteğimle bu savaş kazanılır." dememişti.

Yenilgi dedik ya? Cephede yenilmek o kadar

---

niz. Ve size emrettiğim şeylerin cümlesini hıfz etmeyi anlara talim ediniz ve işte dünyanın nihayetine degin ben her vakt sizin ile beraberim." (Matta 16-20, Kitab-ı Mukaddes, Ahd-i Cedîd, İbrani, Keldânî ve Yunan dillerinden tercüme. Dersaadet 1910. s. 43.)

önemli değildir. Toparlanır, düşmana daha büyük bir darbe vurabilirsiniz. Asıl yenilgi içten yenilgidir. İşte o zaman yapacağınız bir şey olmaz.

Müslümanlar içten yenilmişlerdir. Kendi siyasi, sosyal, iktisâdî ve askerî düzenlerine güvenleri kalmamıştır. Bunların yerine başkasını koyma çabası bu güvensizliğin sonucudur. Bunu anlamak isteyen, Müslümanların desteklediği okullarda neyin öğretildiğine baksın. Büyük maddi imkanlarla desteklenip gayrimüslim ülkelere gönderilen öğrenciler, hangi sistemi öğrenmeye gidiyorlar? Kendi sistemimizi öğretmek için harcadığımız çabayı bununla kıyaslarsak korkunç bir fark ortaya çıkar. İşte bunlar bugünkü dünya karşısında kafamızı dik tutmamızı engellemektedir.

MÜRİT- Peki tarikatlardan ne istiyorsun? Türkiye'de tarikatlar resmen kapalıdır.

BAYINDIR- Halka mal olmuş sosyal bir kurumu resmen kapatmakla işi bitmez. Hurafeler yok olmaz. Burada asıl iş ilim adamlarına düşer. Onlar halkı eğitmelidirler. Zihinler hurafelerden temizlenmeli ve doğru bilgilerle donatılmalıdır. İşte bu sahada yeterli çalışma yoktur. Halkımızın önemli bir bölümünün hurafelere kanmaları bundandır. Bir de bu çalışmalar sürekli olmalıdır. Küçük bir ihmal, hurafelere kapı açmak olur.

MÜRİT- Bilgisi, sosyal ve ekonomik durumu iyi olan nice insan da bunlara katılmakta ve destek olmaktadır. Bu sizin tezinizi çürütmez mi?

BAYINDIR- Bu insanlar birçok konuda bilgili

olabilirler ama dinlerini iyi bilmedikleri için kolay kandırılırlar. Öyleyse dini, herkese doğru öğretmek gerekir. Bu, dindar olanların hurafelere kaymalarını önler. Dinlerini yaşamak istemeyenler de hurafe ile doğru dini ayırarak hurafeye karşı çıkıyorum diye dindar insanları üzecek davranışlara girmezler.

MÜRİT- Şimdiye kadar gelmiş geçmiş bunca alim yanlış da sen mi doğrusun? Senin ilmin onların ilimlerinden daha mı fazla?

BAYINDIR- İlmin fazlalığı veya noksanlığından çok o ilmi ne maksatla kullandığınız önemlidir. Eğer insanlar üzülecek veya size karşı gelecekler diye doğruları söylemezseniz ilminizin büyüklüğü verdiğiniz zararı artırmaktan başka bir işe yaramaz. Tanınmış bir alim bana şöyle dedi:

- Abdulaziz Bey, tasavvuf ve tarikatla uğraşmayı bırak. Hurafe olmazsa tasavvuf da olmaz.

Dedim ki;

- Bu hurafelerle mücadele, bizim temel görevimiz değil mi? Bunlar insanları şirke sokmuyor mu?

Dedi;

- Doğru; ama bunlar ıslah olmazlar.

Dedim;

- İnsanlar ıslah olmaz diye mücadeleyi bırakan bir peygamber var mı? Bizim örneğimiz onlar değil mi?

Dedi;

- Ben senin iyiliğin için söylüyorum. Sen gençsin, istikbalin parlak, bunlar ise çok güçlüdür. Bunlarla başa çıkamazsın. Geleceğini karartırlar.

Dedim;

- Bunlardan beklediğim bir şey yok ki. Ben Allah'a dayanıyorum, Allah'tan güçlüsü de yoktur.

Dedi;

- Ben senin için endişe ediyorum.

Dedim;

- Asıl ben sizin için endişe ediyorum. Sizin durumunuz cumartesi yasağını çiğneyen Yahudilere karşı mücadeleden kaçınanlara benziyor.

Bilindiği gibi Yahudilerde cumartesi günü av yasağı vardır. Davûd (a.s.) zamanında sahil kenti olan Eyle'de Yahudiler yaşardı. Yılın bir ayında her taraftan oraya balıklar akın eder, balık çokluğundan neredeyse su görünmezdi. O ayın dışında ise sadece cumartesi günleri balık gelirdi. Derken deniz kenarında havuzlar kazıp arklar açtılar. Balıklar cumartesi günü havuzlara doldu ve pazar günü onları avladılar. Kendilerince yasağı çiğnememiş oldular. Cezalanacaklarından korka korka balıklardan yararlandılar. Zamanla evlatlar babaların yolundan gitti. Mal mülk edindiler. Şehirden bu işi hoş karşılamayan bazı gruplar onları bundan vazgeçirmeye çalıştılarsa da vazgeçmediler. Dediler ki, "Ne zamandır biz bu işi yapıyoruz, bunun için Allah'tan hiçbir ceza gelmedi." Onlara denildi ki, "Aldanmayın, belki size bir azap gelir, yok olursunuz." Bunlar bir sabah alçak maymunlar haline geldiler. Üç gün

böyle yaşadılar, sonra helâk olup gittiler[57].

Bakara sûresinin 65 ve 66. âyetlerinde konu ile ilgili olarak şöyle buyurulmaktadır:

"İçinizden cumartesi günü taşkınlık edenleri elbette öğrenmişsinizdir. Onlara "Aşağılık maymunlara dönün" demiştik.

Bunu yaptık ki, hem orada olanlar ve olmayanlar için caydırıcı bir ceza, hem de sakınanlar için bir öğüt olsun."

Bir bölük insan yasağı çiğneyenlerle mücadele ederken, ***"Aralarından bir (başka) bölük şöyle diyordu: "Allah'ın yok edeceği veya şiddetli azaba uğratacağı bir topluma niçin öğüt veriyorsunuz?" Öğüt verenlerin buna cevabı şöyle olmuştu: "Bu, Rabbinize, hiç değilse bir özür beyan edebilmemiz içindir, belki Allah'a karşı gelmekten sakınırlar"***

Ayetler şöyle devam ediyor:

"Kendilerine yapılan öğütleri unutunca, Biz fenalıktan men edenleri kurtardık ve zalimleri, Allah' a karşı gelmelerinden ötürü şiddetli azaba uğrattık.

Kendilerine edilen yasakları aşınca, onlara: "Aşağılık birer maymun olun" dedik." (Araf 7/165-166)

Siz, bize destek vereceğinize, dolaylı olarak suçlulara destek vermiş oluyorsunuz. Onların

---

57- Fahrüddin er-Râzî, Tefsir-i Kebîr, Matbaa-i Amire, 1307, c.1 s.553.

başına gelenlerin sizin başınıza gelmeyeceğinden emin olabilir misiniz?

Dedi;

- Bilmem kardeşim, ben seni düşünüyorum.

Dedim;

- Bakın, bir nefes alacak kadar ömrümün kaldığını bilsem, o bir nefesi bu gibi yanlışları düzeltmek için harcamak isterim.

Sonra bu mücadeleler elinizdeki kitabı oluşturdu. Bu zat, kitabın birinci baskısını okudu ve bunun, önemli bir başarı olduğunu söyledi.

MÜRİT- Evet, bu konuda haklısınız. Bazı alimler, bile bile mücadeleden kaçınıyorlar. Ama eskiden gerçek ilim sahipleri vardı.

BAYINDIR- Gerçek ilim sahibi olmak yetmez. O ilmi yerli yerinde kullanmak da gerekir. Bu konuda Allah Teâlâ bize Hz. Adem'i örnek veriyor.

Onun öğretmeni bizzat Allah Teâlâ idi. Çünkü ***"Adem'e bütün isimleri öğretmiş ve onları (insanın yaratılmasından hoşlanmayan) meleklere göstererek "Eğer doğruysanız bunların isimlerini bana söyleyin" demişti.***

Onlar da "Sen yücesin, bizim senin öğrettiğinden başka bir bilgimiz yoktur. Şüphesiz bilen de sensin hakîm olan da, demişlerdi.

Allah "Ey Adem onlara varlıkların adlarını bildir." dedi. Adem onların adlarını bildirince Allah şöyle dedi: "Ben size dememiş miydim

ki, göklerde ve yerde görünmeyeni bilirim, sizin açıkladığınızı ve gizlemekte olduğunuzu da bilirim." (Bakara 2/31-33)

Sonra Allah, Adem'i ve eşini cennete yerleştirmiş ve Şeytanı göstererek şöyle demişti;

"Bak Adem! Bu, senin ve eşinin düşmanıdır. Sakın sizi cennetten çıkarmasın, yoksa mutsuz olursun.

Çünkü orada senin için ne aç kalma olacak, ne de çıplak kalma.

Orada ne susuzluk çekeceksin, ne de güneşte kalacaksın"

Sonra Şeytan ona vesvese verdi ve dedi ki:

"Adem! Sana o sonsuzluk ağacını ve yıpranmayacak bir saltanatı göstereyim mi?"[58]

Bu cazip teklif, ona her şeyi unutturdu ve

"Her ikisi de o ağaçtan yedi. Sonra kendilerine ayıp yerleri göründü. Hemen Cennet yaprağıyla örtünmeye koyuldular. Ve Adem, Rabbine baş kaldırdı da yolunu şaşırdı." (Taha 20/121)

İşte Hz. Adem'in başına gelenler. Hiçbir alim onun şartlarına sahip olamaz. Öğretmeni Allah Teâlâ ve kaldığı yer Cennetti. Ne kötü insanlar vardı, ne de ekonomik sıkıntılar. Ama ebediyet ağacı ve çökmesi olmayan saltanat arzusu nasıl Hz. Adem'i isyana sürüklemiş ve şaşırtmışsa ünlü

58- Taha 20/117-120.

olma ve dünyalık arzusu da nice alimi, isyana sürükler ve şaşırtır. Çünkü Allah'ın verdiği ve vermeyi vadettiği ile yetinen çok az insan vardır. İnsan hep daha çoğunu ister. Allah'la bütünleşmeyi ve daha da ileri gitmeyi hedefleyenler az değildir[59].

İlim, helâl mala benzer. Helâl malıyla kötülük yapanlar gibi ilmiyle halkı saptıranlar da vardır. Gerçek alim, doğru davranan, karşı koyulacağını bile bile doğruları söylemekten çekinmeyen alimdir. Doğruları bilen çoktur ama söyleyen azdır. Yoksa bunlar kimsenin bilmediği şeyler değildir.

MÜRİT- Müslümanların Batı karşısında kesin yenilgi aldığını söylemiştin. Batılıyı Müslümandan üstün göremezsin. Allah Teâlâ, **"*Eğer inanıyorsanız en üstün sizsiniz*.**[60]" demiyor mu?

BAYINDIR- Batılıyı Müslümandan üstün gören de kim? Ben Müslümanların Müslümanlıktan uzaklaştığından bahsediyorum. Madem gayrimüslimlerin uydusu haline gelmişiz ve bir asırdan fazladır bu böyle devam ediyor, öyleyse bu işte bir yanlışlık var. Okuduğun âyet yanlış olamayacağına göre yanlışlık bizim Müslümanlığımızda olmalıdır. İçinde bulunduğumuz durumu da Allah'ın bize verdiği bir ceza olarak kabul etmemiz gerekir.

59- Bu konuda, "Duada Evliyayı Aracı Koyma ve Şirk" (İstanbul 2001) adlı kitabımızın"Biz bilmeyiz, büyükler bilir" ve devamı bölümlerine bakılabilir.

60- Al-i İmran 3/139.

Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de cezaya çarpılan kavimleri anlattıktan sonra şöyle buyurur:

"Sana anlattıklarımız, o ülkelerin başından geçenlerdir. Onlardan ayakta duran da vardır, biçilip gitmiş olan da.

Biz onlara kötülük etmedik, onlar kendilerine kötülük ettiler. Rabbinin buyruğu gelince, Allah'ın berisinden çağırdıkları tanrıların onlara bir faydası olmadı. Onların katkısı, sadece kayıplarını artırmak oldu." (Hud 11/101-102)

Müslümanlar sırf Allah'ı değil, Allah'a yakın bildikleri kişileri de yardıma çağırmaya devam ederlerse kayıpları daha da artar.

MÜRİT- Hep müşriklerle ilgili âyetleri örnek veriyorsun. Bu yaptığın doğru mu? Senin muhatapların müşrik değil ki, hepsi de Müslüman.

BAYINDIR- Kur'an'ın büyük bir bölümü şirkle ilgilidir. Bu konuda sadece Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi bu konuda uyaran şu âyet üzerinde düşünseniz bize hak verirsiniz.

"Allah'ın âyetleri sana indirildikten sonra sakın seni onlardan çevirmesinler. Rabbine çağır, sakın ha, müşriklerden olma! Allah'la beraber başka bir tanrı çağırma. Ondan başka tanrı yoktur. Her şey yok olacak yalnız onun zatı kalacaktır. Hüküm Onundur ve Ona döndürüleceksiniz." (Kasas 28/87-88)

Bu tenbih bizzat Hz. Muhammed'e yapıldığına göre bize hak vermeniz gerekir. Müslümanlar bu konuda birbirini daima uyarmalıdır.

Müslümanlar bugün layık oldukları konumda değillerse bunun sebepleri vardır. Çünkü Allah Teâlâ hiçbir topluluğu boşuna helak etmez. Şu âyetler her şeyi ortaya koyuyor:

"Sizden önceki devirlerde yaşayanlardan birikimi olanlar, ortalıktaki kokuşmuşluğa karşı çıkmalı değiller miydi? Kendilerini kurtardığımız pek azı bunu yapmıştır. O zalimler, kendilerine verilen refahın peşine takıldılar da suçlu kimseler oldular.

Yoksa senin Rabbin, halkı iyi durumda iken, o ülkeleri şirk[61] yüzünden helak edecek değildi ya?" (Hud 11/116-117)

10- ŞEHİTLERİN SAVAŞMASI

MÜRİT- Savaşlara katılan şehit ruhları için ne diyeceksin? Bunu düşmanlar bile kabul ediyor. Şehitler ölmediğine göre bu olamaz mı? Allahu Teâlâ şöyle buyurur**:**

"Allah yolunda öldürülenlere ölüler demeyin, zira onlar diridirler." (Bakara 2/154)

BAYINDIR- Ayetin sonunu da okuyun lütfen. Şehitlere büyük ikramı olan Allah Teâlâ buyuruyor ki, *"..onlar diridirler ama siz bunu anlayamazsınız."* Allah'ın *"anlayamazsınız"* dediği bir konuda akıl yürütmek, Allah'a karşı bilgiçlik taslamak olmaz mı?

61- Şirk diye tercüme ettiğimiz kelime **"zulüm"** dür. Çünkü Lokman suresinin 13. ayetinde "Şirk en büyük zulümdür." buyruluyor.

Allah Teâlâ Müslüman orduları, şehit ruhları ile değil, meleklerle destekler. Bedir Savaşı'nda bu olmuştur:

"Doğrusu siz Bedir'de düşkün bir durumda iken Allah size yardım etmişti. Allah'-tan sakının ki şükredebilesiniz.

O gün sen müminlere şunu diyordun: Rabb'inizin, indirilmiş üç bin melekle yardım etmesi size yetmez mi?"

Evet, yeter. Eğer sabreder ve sakınırsanız onlar da hemen üzerinize gelirlerse Rabbiniz size, onların peşini bırakmayan beş bin melekle yardım eder.

Allah bunu size, sırf bir müjde olsun ve böylece kalpleriniz yatışsın diye yapmıştır. Yoksa zafer, ancak güçlü ve Hakim olan Allah katından olur." (Al-i İmrân3/123-126)

"O gün Rabbin meleklere şunu vahyediyordu: "Ben sizinleyim, haydi inananlara destek olun; ben inkar edenlerin kalplerine korku salacağım. Haydi vurun boyunların üstüne! Vurun onların her parmağına." (Enfal 8/12)

Bedir Savaşı'na katılanlardan Ebû Davud el-Mâzinî diyor ki, Bedir'de müşrik erkeklerden birini vurmak için peşine düşmüştüm. Daha kılıcım boynuna inmeden başı yere düştü. Anladım ki, onu bir başkası öldürdü[62].

62- Ebû Cafer Muhammed b. Cerîr et-Taberî, Tefsîr'ut-Taberî, Beyrut 1412/1992, c.3, s. 423-424.

Bedir Savaşı'nda Ebu Cehil, Abdullah b. Mes'ûd'a şöyle demişti: "Bana öldürücü darbeyi sen mi vurdun yani? Bana bu darbeyi vuran, bütün gayretime rağmen mızrağımın ucu, atının tırnağına yetişmeyen kişidir[63]."

Kurtubî, yukarıdaki âyetle ilgili olarak şunu söylüyor: Düşman karşısında direnen ve Allah rızasını gözeten her ordunun yanına melekler gönderilir ve onlarla birlikte savaşırlar[64].

MÜRiT- Şehitler ölmediğine göre savaşlara niye katılmasınlar ki? Onların hayatını tam olarak anlayamazsak bir bölümünü de mi anlayamayız?

BAYINDIR- Böyle bir konuda konuşmak için ya Kur'an'a ya da sahih hadislere dayanmak gerekir. Geçmiş peygamberlerin veya eskiden şehit olmuş müminlerin ruhlarının Hz. Muhammed ile veya ashabıyla birlikte savaşa katıldıklarına dair tek bir delil yoktur.

Şehitlerle ilgili olarak şöyle buyruluyor:

"..onlar Rableri katında rızıklanmaktadırlar.

Allah'ın kendilerine verdiği karşılıksız ikramlarından dolayı sevinçlidirler. Arkalarından henüz kendilerine katılmamış olanlar hakkında korkulacak bir şey olmadığı ve onlar da üzülmeyeceği için mutludurlar.

Allah'ın nimetinden, onlara vereceği ikramiyeden, ve Allah'ın, müminlerin ecrini

---

63- Ebû Abdillah Muhammed b. Ahmed el-Ensârî el-Kurtubî, el-Cami' li Ahkâm'il-Kur'an, Beyrut 1408/1988, c. III, s.125.

64- Kurtubî, a.g.e., c.III, s. 125.

zayi etmeyeceğinden ötürü de mutludurlar." (Al-i imran 3/169–171)

İkramı bol olan Allah, kendi yolunda ölenleri diğer ölülerden ayırıp özel olarak ağırlıyor. Bunların savaşa gönderildiğini kabul etmek için delil gerekir. Böyle bir delil olmadığına göre şehitlerin savaşlara katıldığını kabul edemeyiz. Çünkü âyetlere göre savaşa katılanlar meleklerdir.

11- GÖRÜNMEZ ERENLER

(rical'ül-gayb)

MÜRİT- Sen şimdi üçler, yediler, kırklar, kutuplar ve gavsları da mı kabul etmiyorsun?

Bilmez misin, velîlerin üstün vasıflı olanlarına "**evtâd**" (direkler) denir. Onların üstünde "**revâsî**" (dağlar) vardır. Bir felaket zamanında kullar evtâda yönelir, evtâd da revâsîye yönelir. Revâsîyi Kutup idare eder.

Kutuptan sonra gelen iki kişiye "**imâmân**" denir. Bunlardan birine "imam-ı yemîn", diğerine "imam-ı yesâr" adı verilir. İmam-ı yemîn kutbun hükümlerine, imam-ı yesâr da hakikatine mazhardır. Kutup ölünce onun yerini imam-ı yesâr alır. Kutup ile iki imam, üçleri oluşturur.

Kutup en büyük velîdir. Bütün erenlerin başı, Allah'ın izniyle kâinatta tasarruf sahibidir.

Gavs: Darda kalındığında sığınılan ve istimdâd edilen yani yardım istenilen kutuptur. Darda kalan sûfiler, "Yetiş ya Gavs!" diye gavsa sığınırlar. Gavs, istimdad edene yardım elini uza-

tır. Abdülkadir Geylânî, "Gavs-ı a'zam" lakabıyla ünlüdür.

Ancak bütün bu sığınma ve istimdâdlar, zahirde gavsa ise de hakikatte Allah'adır. Çünkü alemde yegane mutasarrıf Allah Teâlâ'dır. Ondan başka fail-i mutlak yoktur. "Gavs" olarak bilinenler, esmâ ve sıfât-ı ilahî mazharıdırlar.

Bunlardan başka, sayıları bir rivayette sekiz, diğer bir rivayette kırk olan "nücebâ" ile, sayıları on ya da üç yüz olan "nukabâ" denilen ve insanların iç dünyalarından haberdar olan şahsiyetler vardır.

Genel olarak ricâlü'l-gayb ve gayb erenleri olarak anılan bu Hakk dostlarının makamı boş kalmaz. Ölenin yerine sırayla kendisinden sonraki yükseltilir[65].

BAYINDIR- Bu konuda bir dayanağınız var mı? Bunları neye dayandırıyorsunuz?

Bir de *"Kutup en büyük velidir, bütün erenlerin başıdır ve Allah'ın izniyle kâinatta tasarruf sahibidir*" diyorsunuz. Bu tanımınız Mekke müşriklerinin Kabe'yi tavaf ederken, "Emret Allah'ım, Senin hiçbir ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın vardır ki, onun da bütün yetkilerinin de sahibi sensin[66]." demeleri gibi olmuyor mu?

MÜRİT- Allah dünyanın cismânî düzenini sağlamak için bazı insanların birtakım görevler üst-

---

65- Hasan Kamil YILMAZ, Altınoluk Mecmuası, Aralık 1995 sayısı.

66- Müslim, Hacc, 22, Hadis no 1185.

lenmesini murâd ettiği gibi, alemdeki manevî ve ruhanî düzenin korunması, hayırların temini, kötülüklerin giderilmesi için de sevdiği bazı kullarını görevlendirmiştir. Bunlar büyük peygamberlerin yerine, onlardan bedel[67] kişilerdir. "Allah'ın yeryüzünü kendilerine musahhar kıldığı" kimseler olarak değerlendirilmiştir. Onlar alemin intizam sebebidir. İnsanların işlerini tanzim ettiklerine inanılır[68].

BAYINDIR- Bunlar Allah'ın yeryüzünü kendilerine musahhar kıldığı kimselerdir, diyorsunuz. Ama ifade tarzınız, buna pek inanamadığınızı gösteriyor.

Musahhar kılma, bir hedefe doğru zorla sürükleme demektir[69]. Türkçe karşılığı boyun eğdirmedir.

Bütün varlıklara hâkim olan Allah şöyle diyor:

"Denizi size musahhar kılan Allah'tır. Bu, içinde gemilerin buyruğuyla akıp gitmesi ve onun bol vergisinden payınızı aramanız içindir. Belki şükredersiniz.

"Göklerde ne varsa ve yerde ne varsa hepsini size o musahhar kılmıştır. İşte bunda, düşünenler takımı için esaslı dersler vardır." (Câsiye 45/12-13)

67- Bedel, bir şeyin yerini tutabilen şeye denir. Büyük peygamberlerden bedel olmak da onların yerini tutabilmek demektir.

68- Hasan Kamil YILMAZ, Altınoluk Mecmuası, Aralık 1995 sayısı.

69- Rağıb el-İsfahânî, el-Müfredât, s. 402, SHR maddesi.

Allah'ın musahhar kılması ile denizde, göklerde ve yerde olan her şeyden yararlanırız. Onlar tüm insanlara musahhar kılınmıştır. Bunlara karşılık Allah'ın bizden istediği bir teşekkür, yani ona şükretmektir. Bugün bu nimetlerden gayrimüslimler daha çok yararlanmaktadır.

Musahhar kılma, kimi şahıslara ayrıcalık tanıma değildir. Sizin durumunuz, topraklarından geçen ana yola köprü yapılan köy halkının durumu gibidir. Açılışı yapan yetkili; "Köprü emrinizdedir." deyince, onu kendi malları sanmış, geçiş ücreti koymuş ve ödemeyeni geçirmemişlerdir. Bu suçtur. Çünkü o köprü yalnız o köyün değil, o yoldan geçen herkesin hizmetindedir, herkese musahhar kılınmıştır.

MÜRİT- Üçler, yediler, kırklar, kutuplar ve gavslar sıradan insanlar değil ki. Büyük peygamberlerin yerine, onlardan bedel kişilerdir.

BAYINDIR- Madem öyle, hangi peygambere "alemdeki manevî ve ruhanî düzenin korunması, hayırların temini ve kötülüklerin giderilmesi" görevi verilmiştir?

İnsana sınırlı yetki veren Allah, Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme şöyle emrediyor:

"De ki: Benim size ne zarar vermeye gücüm vardır, ne de olgunlaştırmaya.

De ki: Beni Allah'ın azabından kimse kurtaramaz. Ben ondan başka bir sığınak da bulamam.

Benimkisi yalnız Allah'tan olanı, onun

gönderdiklerini tebliğdir o kadar." (Cin 72/21-23)

"Alemdeki manevî ve ruhanî düzenin korunması, hayırların temini ve kötülüklerin giderilmesi" yalnız ve yalnız Allah'ın elindedir. Bu konuda birilerini yetkili saymak şirk olur.

Eğer Hz. Muhammed'in gücü yetseydi kâfirleri imana zorlamak için her şeyi yapardı. Yüce Rabbimiz bu konuda şöyle buyurur:

"Onların yüz çevirmesi sana ağır gelince yeri delmeye veya göğe merdiven dayamağa gücün yetseydi onlara bir mucize getirirdin. Eğer Allah dileseydi onları doğru yolda toplayıverirdi. Sakın ha, cahillerden olma." (En'am 6/35)

Mucize göstermek elçinin elinde değildir. Allah ne zaman isterse mucizeyi o zaman yaratır.

"And olsun ki, senden önce birçok elçi gönderdik; onların kimini sana anlattık, kimini de anlatmadık. Hiçbir elçi, Allah'ın izni olmadan bir mucize getiremez. Allah'ın buyruğu gelince iş gerçekten biter. İşte o zaman, boşa uğraşanlar hüsranda kalırlar." (Mümin 40/78)

12- YÜCE ve ALÇAK (Süflî) RUHLAR

Yaşayan insanı kutsallaştırmak zordur ama iyi bir ad bırakarak ölmüş olan kolayca kutsallaştırılabilir. İşte yüce ruhlar derken kastedilen bu gibi kişilerin ruhlarıdır. Bunlara âlî ve temiz ruhlar da

denir. Kötülerin ruhları ise süflî ruhlardır. Bunlara habis ve şerîr ruhlar da denir. Şeytanlar bu kapsama sokulur.

MÜRİT- Bir hocamız şöyle diyor:

"Âli ve temiz ruhlar insanlar için koruyuculuk vazifesi yaparken habis ve şerir ruhlar da insanlara zarar vermek için ellerinden gelen her şeyi yaparlar. Bunlar, aynı zamanda insanlara hasım ve düşmandırlar. Bütün şerlerin ve kötü şerarelerin altında bunlar bulunurlar. Karakter, irade ve ruh bakımından zayıf insanları tesir altına alır ve kullanırlar[70].

BAYINDIR- Çok ağır bir iddia, hayır ve şer Allah'ın elindedir. Ama "Âli ve temiz ruhların insanlar için koruyuculuk vazifesi yaptığını, habis ve şerîr ruhların da insanlara zarar vermek için ellerinden gelen her şeyi yaptığını" söylemek, hayrı yüce ruhlardan, şerri de süflî ruhlardan beklemek olur.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Sana ne iyilik gelse Allah'tan gelir. Sana ne kötülük gelse kendinden gelir. Seni insanlara elçi olarak gönderdik, şahit olarak Allah yeter." (Nisa 4/79)

"De ki: Allah'ın dilemesi dışında ben kendime bile bir fayda ve zarar verecek durumda değilim." (Araf 7/188)

Allah, göklerin ve yerin hakimidir. Onları ko-

70- Yüce ve Süflî Ruhlar, Zaman Gazetesi, 29 Eylül 1993.

ruma yetkisini kimseye vermemiştir. Her namazın sonunda okuduğumuz âyet'el-kürsîde şöyle buyruluyor:

"Onun hakimiyet alanı gökleri de kaplar yeri de. Her ikisini de korumak kendine ağır gelmez. O yücedir, uludur." (Bakara 2/255)

"De ki: Çocuk edinmemiş olan, hakimiyette ortağı olmayan, acizlikten ötürü bir veliye ihtiyacı bulunmayan Allah'a hamd olsun." Onu büyükledikçe büyükle." (İsra 17/111)

Demek ki, Allah'ın bir veliye ihtiyacı yokmuş.

Hayırları bir grup ruhaniden, şerleri de bir başka grup ruhaniden beklemek, hayır tanrıları ve şer tanrıları uydurmak olur.

Şimdi Allah'ın elçileri ile ilgili âyetlere bakıp hocanızın sözü üzerinde biraz zihin yoralım.

13- KUR'AN'DA ALLAH'IN ELÇİLERİ

Allah Teâlâ Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme şöyle demiştir:

"Seni insanlara resul olarak gönderdik, şahit olarak Allah yeter." (Nisa 4/79)

Arapça'da bir sözü ve elçiliği yüklenen kişiye resul denir[71]. Bir fıkıh terimi olarak resul, işe kendini karıştırmadan birinin sözünü bir başkası-

---

[71]- Rağıb el-İsfahânî, el- Müfredât, s.353, RSL maddesi.

na ulaştırmakla görevli kişidir[72]. Dini terim olarak da Allah'ın hükümlerini halka ulaştırmak üzere görevlendirdiği insana resul denir[73]. Bunun Türkçe karşılığı elçidir.

a- Görevleri

Allah Teâlâ elçilerinin görevini üç şekilde belirlemiştir:

1) Emri yerine ulaştırma (tebliğ): Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Elçilere apaçık tebliğden başka ne düşer?" (Nahl 16/35)

"Ey Elçi! Rabbinden sana indirileni tebliğ et, eğer bunu yapmazsan onun elçiliğini yapmamış olursun" (Maide 5/67)

2) Emri açıklama (beyân):

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Biz ne elçi gönderdiysek sadece kendi halkının diliyle gönderdik ki, onlara açık açık anlatsın." (İbrahim 14/4)

"Biz Kitap'ı sana, başka değil, sadece ayrılığa düştükleri şeyi onlara açıklayasın ve bir de inanan kimselere yol gösterici ve rahmet olsun diye indirdik." (Nahl 16/64)

72- Mecelle m. 1450. (Risalet, bir kimse tasarrufta dahli olmaksızın bir kimesnenin sözünü diğere tebliğ etmektir.
Ol kimseye resul ve ol kimesneye mürsil ve diğerine mürselun ileyh denir.)

73- Eş-Şerîf Ali b. Muhammed el-Cürcânî, et-Tarifât, tarih ve yer yok, s.110.

3) Müjdeleme ve uyarma:

Bu konuda şöyle buyruluyor:

"Biz elçileri, başka değil, sadece müjdeciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. Kim inanır ve kendini düzeltirse onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir." (En'am 6/48)

"Biz seni bütün insanlara sadece bir müjdeci ve bir uyarıcı olarak göndermişizdir." (Sebe 34/28)

b- Elçinin yetkisiz olduğu durumlar:

1) Elçinin koruma görevi yoktur.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Eğer yüz çevireceklerse çevirsinler, biz seni onlara bekçi göndermedik. Sana düşen sadece tebliğdir." (Şura 42/48)

2) Elçinin vekillik görevi yoktur.

Ne halka karşı Allah'ın vekilliğini, ne de Allah'a karşı halkın vekilliğini yapar.

Vekilimiz Allah şöyle buyurur:

"Allah dileseydi şirke düşmezlerdi. Biz seni onların üzerinde bir koruyucu yapmadık. Sen onların üzerinde bir vekil de değilsin." (En'am 6/107)

"Sen sadece bir uyarıcısın. Her şeye vekil olan Allah'tır." (Hud 11/12)

3) Elçi kimseyi yola getiremez.

Bizi yoluna kabul eden Rabbimiz şöyle buyurur:

"Sen, sevdiğini doğru yola getiremezsin, ama Allah, dilediğini doğru yola getirir. Doğru yola girecekleri en iyi o bilir." (Kasas 28/56)

Elçi sadece doğru yolu gösterir: Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Kuşkusuz sen kesinkes doğru yolu gösterirsin." (Şura 42/52)

4) Elçi baskı yapamaz.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Sen öğüt ver! Esasen sen sadece bir öğütçüsün.

Sen onların tepesine dikilecek değilsin." (Ğaşiye 88/21-22)

4) Elçi kalpten geçeni bilmez.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Çevrenizdeki kimi çöl Arapları münafıktır. Medine halkından da münafıklığa iyice alışmış olanlar vardır. Sen onları bilmezsin, onları biz biliriz. Onlara iki defa azap edeceğiz; sonra da onlar büyük bir azaba itileceklerdir." (Tevbe 9/101)

"Münafıkları gördüğün zaman kalıpları hoşuna gider. Konuşurlarsa sözlerini dinlersin. Onlar dayalı odunlara benzerler. Her gürültüyü kendilerine karşı sanırlar. İşte düşman onlardır. Onlardan sakın. Allah onları kahretsin, nasıl döndürülüyorlar." (Münafikûn 63/4)

5) Elçi gaybı bilmez,

O sadece Allah'ın kendine vahyettiği şeyleri bilir.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"De ki: "Ben size, Allah'ın hazineleri yanımdadır, demiyorum. Gaybı da bilmem. Size, "İşte ben bir meleğim." de demiyorum. Ben bana vahyolunandan başkasına uymam." De ki: "Görenle görmeyen bir olur mu? Hiç zihninizi yormaz mısınız?" (En'am 6/50)

"De ki: "Eğer gaybı bilseydim, daha çok iyilik yapmak isterdim ve bana kötülük de gelmezdi. Ben, inanan kesim için bir uyarıcı ve bir müjdeciden başka bir şey değilim." (Araf 7/188)

Peygamberler bu durumda ise ya diğer insanlar ne durumda olur?

14- BİLİNMEZİ (Gaybı) BİLME

Gayb, duyulardan uzak olan ve kişinin hakkında bilgisi olmayan şeye denir[74].

Allah'tan başkasının bilemeyeceği şeylere gayb-ı mutlak denir.

Bir başka kişinin bildiği şey gayb-ı mutlak olmaz. Mesela içinizden geçeni ben bilmem ama siz bilirsiniz. O, bana göre gayb olur, size göre olmaz.

74- Rağıb el-Isfahânî, el- Müfredât, s.616, GYB maddesi.

Şeyhler gaybı bildiklerini iddia ederler. Hatta daha ileri giderek kıyametin ne zaman kopacağını, yarın ne olacağını ve nerede öleceğini bildiğini söyleyenler bile vardır. Şimdi bu konuda Kur'an'ın nasıl hiçe sayıldığına bir örnek verelim:

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Kıyâmet saatinin bilgisi kuşkusuz Allah'ın kendisindedir. Yağmuru o indirir, dölyataklarındakini o bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez ve hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Allah şüphesiz bilendir, her şeyden haberdardır." (Lokman 31/34)

Konuyla ilgili olarak Ahmed b. el-Mübârek şeyhi Abdulaziz ed-Debbağ'a soruyor:

"-Efendim, zahir alimlerinden hadisçiler ve başkaları Kur'an'da Lokman suresinde geçen gaybla ilgili beş şeyi Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem Efendimizin bilip bilemediği konusunda ihtilaf etmişlerdir.

Şöyle cevap veriyor:

- Gaybla ilgili bu beş şey nasıl Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem Efendimize meçhul kalır? Onun ümmetinden tasarrufa yetkili[75] birinin tasarrufta bulunabilmesi için mutlaka bu beş şeyi bilmesi gerekir[76]."

75- Tasarruf yetkisi iddiası Kur'an'a temelden karşıdır ve Allah'a ortak koşmadan başka bir şey değildir. Bu konu Görünmez Erenler başlığı altında incelenmiştir.

76- Abdülaziz ed-Debbâğ, el-İbrîz, (Tercüme Celal YILDIRIM) İstanbul 1979, c. I, s. 521-522.

Demek ki, bunlar yarın ne olacağını, nerede öleceklerini ve kıyâmetin ne zaman kopacağını biliyorlar. O zaman yukarıdaki ayeti, haşa hükümsüz sayıyorlar. Şimdi bir de şu ayetlere bakalım:

"Sana, kıyâmetten soruyorlar, "Ne zaman demir atacak?" diye. De ki; onun bilgisi yalnız Rabb'imin yanındadır. Onu vaktinde ortaya çıkaracak olan da sadece odur. Göklerin ve yerin, ağırlığını kaldıramayacağı o saat, sizlere ansızın gelecektir. Sanki haberin varmış gibi tutup sana soruyorlar, de ki: "Onun bilgisi sadece Allah'ın yanındadır, ama insanların çoğu bunu bilmezler." (Araf 7/187)

"Sana, kıyâmetten soruyorlar, "Ne zaman demir atacak?" diye.

Sen nerede, onu bilmek nerede?

Onun bilgisi Rabbine aittir.

Sen sadece ondan korkanı uyaran kişisin." (Naziat 79/42-45)

Abdulaziz ed-Debbâğ gibi Kur'an'ı hiçe sayan ve kendini Kur'an'ın üstünde gören burnu büyüklerin sözlerini buraya almak istemezdim ama ne yazık ki Müslümanların inançları bu gibi sözlerle kirletilmektedir.

Öğrenci iken Hasan Basri ÇANTAY'ın "Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm" adlı mealini çok okurdum. Orada Abdulaziz ed-Debbâğ'a kutsallık verilmekte, onun sözlerini içeren el-İbrîz adlı kitaptan alıntı yapılarak bazı ayetler açıklanmaktadır. Bu sebeple el-İbrîz, çok merak ettiğim ve oku-

mak istediğim kitaplar arasına girmişti.

Kitabı, Celal YILDIRIM'ın yaptığı tercümeden okudum. Celal YILDIRIM da önsözünde el-İbrîz'i kutsallaştırmaktadır. Ona göre, ".. aynı konudaki diğer eserler arasında el-İbrîz, katıksız ve karışıksız altın niteliğindedir. Çünkü Abdulaziz ed-Debbâğ, kemâl derecesinde büyük bir velidir. İlim adamlarını şaşırtan, akıllara durgunluk veren, tasavvuf erbabını hayrete düşüren ledünnî[77] bir ilme ve irfana sahiptir. O, bu kitapta Resulüllah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimizin yüce ruhuyla yaptığı görüşmeleri, misal ve melekût alemindeki gözlemlerini perde perde sergilemektedir...[78]"

Misal alemi, rüya alemi anlamına gelir. Melekût alemi ise meleklerin ve ruhların bulunduğu ve duyularla algılanamayan alem anlamına gelir. Her ikisine birden gayb alemi denebilir. Bu, Platon'un ideler alemi anlayışının tasavvufa yansımasıdır. Bir kişinin misal ve melekut aleminde gözlemlerde bulunması kabul edilemeyeceği gibi Allah'ın Elçisi'nin ruhuyla konuştuğu iddiası kabul edilemez. Rüya görme olayı bunun dışındadır. Doğru rüyayı herkes görebilir.

El-İbrîz, Kur'an'a taban tabana zıt iddialarla doludur. Bazı felsefi izahlara sığınarak ve sır perdesi arkasına saklayarak bu iddiaları doğru gösterme çabası kime ne kazandırır? Kur'an tefsiri

---

77- Ledünnî ilim, yani ilm-i ledün konusu 20 numaralı başlıkta incelenecektir.

78- Celâl YILDIRIM'ın el-İbrîz tercümesine yazdığı önsözün kısa bir özeti.

yazmış birinin bu çabayı göstermesi ne kötüdür!

Şimdi siz varın, kitabı okuduğumda ne hale geldiğimi düşünün. Okumayı çok istediğim kitabın, Kur'an'a açıkça aykırı sözleri bir marifet saymasına mı yanayım, yoksa Kur'an-ı Kerim'i tefsir eden kişilerin, Kur'an'ı göz ardı eden çirkin sözlerle dolu bir kitabı kutsallaştırmasına mı?

Müslümanlar bugünkü hale durup dururken gelmediler elbet.

Şimdi gayb ile ilgili görüşmeye geçelim.

ŞEYH EFENDİ- Evliyaullahın insanın kalbinden geçeni bilmesi haktır ve vakidir; buna keşf-i zamâir, keşf ma fil-kulûb" derler. Birçok tasavvuf kitabında, evliya terceme-i halinde misalleri bol bol vardır. Batılı âlimler dahi buna benzer olağanüstü olayları bilimsel olarak tespit etmişlerdir.

"İçini okumak", "telepati", "malum olmak" gibi isimlerle halkımız da bilir. Bendeniz hocamdan bunun pek çok misalini gördüm, yaşadım.

Bize sure-i En'am'ın 50. âyetini delil getirmeye kalkışıyorsun. Sen hem de fetva komisyonunda vazifelisin[79]. Hayret ettim, hem acıdım, hem de ayıpladım doğrusu! İslâmî ilimler artık bu kadar da geriledi mi diye teessüf ettim.

Bu, şeriata aykırı değildir. Meşhur Kurb-ı ne-

79- Bu tartışmanın olduğu tarihlerde İstanbul Müftülüğü Fetva Komisyonu Başkanı'ydım. Cenab-ı Hak Ağustos 1976'dan 17 Şubat 1997'ye kadar müftülüğün fetva işlerini yürütme nimetini bana lutfetmiştir. Ona sonsuz hamd ve senalar ederim (Bayındır).

vâfil hadisinde Yüce Peygamberimiz, Allahu Teâlâ'nın "... O abid ve zahid kulumu sevdiğim zaman onun gören gözü, işiten kulağı, söyleyen dili, tutan eli, yürüyen ayağı olurum; benimle görür, benimle işitir, benimle söyler, benimle tutar, benimle yürür" buyurduğunu bildiriyor ya işte o haldir![80]

BAYINDIR- İslâmî ilimler bu kadar da geriledi

mi diye teessüf ediyorsunuz ya, işte onda haklısınız. İslâmî ilimlerin kaybolup yerine hurafelerin geçtiğini bana siz öğretmiş oldunuz.

Rahmetli Mehmed Zahid KOTKU, Ehl-i Sünnet Akaidi adlı kitabında, bir kimseyi kâfir eden sözleri ve halleri belirtirken şunları yazıyor:

"Gaybı biliyorum" iddiasında bulunanı tasdik eyleyen.

Ben çalınan malları bilirim, diyen.

Bana cinler haber verir diyen ve onun bu sö-

80- Esat COŞAN (Halil NECATİOĞLU), Evliyanın Kerameti Haktır, Başyazı, İslam Dergisi, Ağustos 1992, Sayı 108.
Bu yazı, Süleymaniye Camii'nde yaptığım bir vaaza cevap olarak kaleme alınmıştır. Esad COŞAN 2001 yılında vefat etmiştir. Kendisi hem İslam edebiyatı profesörü hem de Nakşi tarikatının Halidî kolu şeyhlerindendi. Bu tarikat, İstanbul'da İskenderpaşa Camii imamı merhum M. Zahid KOTKU'nun devamı olduğu için İskenderpaşa Cemaati diye de anılır.
O gün Prof. COŞAN ve cemaatinden ileri gelenler, benden önce camiye gelerek mihrabın önüne yerleşmiş ve yaptığım vaazdan fazlasıyla rahatsız olmuşlardı. O güne kadar tasavvuf ve tarikatlar hakkında yeterli bilgiye sahip değildim. Sayın COŞAN' IN bu yazısı benim tasavvuf ve tarikatlarla yakından ilgilenmeme sebep oldu. Elinizdeki kitapçık o zaman başlayan, sonra genişleyen tartışmaların ürünüdür.

zünü tasdik eyleyenler (kâfir olurlar). Zira gaybı ne ins (insan) bilir, ne cin bilir. Bilâkis yalnız Cenab-ı Hakk bilir"[81].

Şimdi siz varın "Evliyaullahın insanın kalbinden geçeni bilmesi haktır ve vakidir." diyen kişinin yerini tayin edin.[82].

Keşif konusu aşağıda gelecektir.

ŞEYH EFENDİ- Sen gayb kelimesinin anlamını ve gaybın çeşitlerini bilmeden konuşuyorsun. Mutlak gaybı ancak Allah celle celalühu Hazretleri bilir, bildirmezse peygamberler de, evliyaullah da bilemez; ama Rabb'ül-âlemîn bildirirse her şey bilinir, söylenir. Bir kimsenin kalbindeki, zihnindeki, niyetinde, içinde sakladığı şey "gayb-ı mutlak" değildir, bilinebilir, adetâ okunabilir[83].

BAYINDIR- Allah'tan başkasının bilemeyeceği şeyler gayb-ı mutlaktır. Bir şeyi Allah'ın dışında bir başkası da biliyorsa o gayb-ı mutlak olmaz. Mesela içinizden ne geçtiğini ben bilmem ama siz bilirsiniz.

81- Mehmed Zahid KOTKU, Ehl-i Sünnet Akaidi, Küfrü Mucip Sözler ve Haller, Seha Neşriyat, İst. 1992, s. 134.
Bu kitabı yayınlayan Sayın COŞAN'dır. Demek ki, böyle önemli bir konuda kendi hocasının yazdığını bile okumamış.

82- Esat COŞAN, Ehl-i Sünnet Akaidi adlı kitabın başına, rahmetli KOTKU ile ilgili olarak şunları yazmış: "...İnsanın kalbinden geçirdiğini bilir, gelenin sormadan cevabını verir, istemeden ihtiyaç sahibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı..." Bunlar aynı kitabın 134. sayfasından yaptığımız alıntıya göre inanarak söyleyeni kâfir eder.

83- Esat COŞAN (Halil NECATİOĞLU takma adı ile), İslam Dergisi, Ağustos 1992, Sayı 108.

Münafıkların kalplerinde olanlar gayb-ı mutlak değildir. Çünkü onlar kendi içlerini bilirler. Ama âyet-i kerime Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin onların kalplerinde olanı bilmediğini açıkça ifade ediyor. Şöyle buyruluyor:

"Çevrenizdeki kimi çöl Arapları münafıktır. Medine halkından da münafıklığa iyice alışmış olanlar vardır. Sen onları bilmezsin, onları biz biliriz." (Tevbe 9/101)

ŞEYH EFENDİ- Bir konuda araştırma yapılırken konu ile ilgili bütün detaylar toplanmazsa doğru sonuca ve hakikate ulaşılamaz. Bir âyet-i kerimeyi delil olarak ileri sürüp o konudaki başka âyetleri nazar-ı dikkate almamak nâkıslıktır, kusurdur, suçtur, manevi bakımdan da büyük tehlikedir. Evet, En'am suresinin 50. âyet-i kerimesinde:

"De ki: Ben size, Allah'ın hazineleri yanımdadır, demiyorum. Gaybı da bilmem. Size, "ben bir meleğim." de demiyorum. Ben bana vahyolunandan başkasına uymam..." buyruluyor ama;

Yusuf suresinin 96. âyetinde Hz. Yakub aleyhisselamın;

"... ve ben sizin bilmeyeceğiniz şeyleri Allah tarafından (bana bildirildiği için) biliyorum." dediği anlatılıyor[84].

BAYINDIR- Kendi sözünüzü kendiniz çürütüyorsunuz. "Bir kimsenin kalbinde, zihninde, niye-

---

84- Esat COŞAN, yukarıdaki yazının devamı.

tinde, içinde sakladığı şey bilinebilir, adetâ okunabilir", ise Yakub aleyhisselam Hz. Yusuf'u kuyuya atmaya karar verdikten sonra[85] götürmek için izin isteyen oğullarına onu neden teslim etti?

Peki ya Yusuf'u kuyuya attıktan sonra ağlayarak yanına gelen oğullarının kalplerinde olanı okuyup da burnunun dibindeki kuyuda olan oğlunu neden kurtaramadı?

Biraz düşünseniz Yusuf suresinin 96. âyetinin de size delil olmadığını anlarsınız.

Surenin başında Hz. Yusuf, gördüğü bir rüyayı babası Hz. Yakub'a anlatmış, o da onun Allah'ın elçisi olacağını anlamıştı. Bu sebeple, bir gün ortaya çıkacağına inanıyordu. Ayetler şöyledir:

"Yusuf babasına: "Babacığım! Rüyamda on bir yıldızı, güneşi ve ayı bana secde eder-

---

85- Kardeşlerinin babalarından izin koparıp Yusuf'u götürmeleri ve kuyuya atmaları Yusuf suresinde şöyle anlatılır: *Kardeşleri: "Biz birbirimize bağlı bir topluluk olduğumuz halde, babamız, Yusuf'u ve kardeşini daha çok seviyor. Babamız gerçekten apaçık bir yanlışlık içindedir.*
Yusuf'u öldürün veya onu bir yere bırakıverin ki babanız size kalsın; ondan sonra da iyi kimseler olursunuz" dediler.
İçlerinden biri: Yusuf'u öldürmeyin, onu bir kuyunun derinliklerine bırakın. Böyle yaparsanız yolculardan onu bulup alan olur" dedi.
Bunun üzerine "Ey babamız! Yusuf'un iyiliğini istediğimiz halde, onun hakkında niçin bize güvenmiyorsun? Yarın onu bizimle beraber gönder de gezsin oynasın, biz onu iyi koruruz" dediler.
Babaları, "Onu götürmeniz beni üzüyor; siz farkına varmadan onu kurdun yemesinden korkarım" dedi.
Dediler ki, "Biz bu kadar kişi olduğumuz halde yine de kurt onu yerse artık yazıklar olsun bize." (Yusuf 12/8-13)

ken gördüm" demişti.

Babası dedi ki; "Yavrucuğum! Rüyanı kardeşlerine anlatma, sana tuzak kurarlar; zira şeytan insanın apaçık düşmanıdır".

"Rabbin seni rüyandaki gibi (elçi) seçecek, sana olayları yorumlamayı öğretecek; daha önce, ataların İbrahim ve İshak'a nimetlerini tamamladığı gibi, sana ve Yakub soyuna da tamamlayacaktır. Doğrusu Rabbin bilir, hakimdir." (Yusuf 12/4-6)

11 yıldız Hz. Yusuf'un 11 kardeşi, güneş ve ay da anne-babası diye yorumlanmıştı[86]. Günün birinde bunlar onun karşısında saygıyla eğileceklerdi. Hz. Yakub bunu bekliyordu.

"Müjdeci gelip, gömleği Yakub'un yüzüne bırakınca, hemen gözleri açıldı. Bunun üzerine Yakub "Ben size, Allah katından sizin bilmediğinizi biliyorum dememiş miydim?" dedi." (Yusuf 12/96)

Gaybı bilmeye delil getirdiğiniz âyet işte bu durumu ortaya koyuyor.

Sizin sözleriniz müritleri iyice şaşırtıyor[87]. Mesela Medine-i Münevvere'de hacılarla sohbet ederken gaybı Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceğinden bahsettim. Müridelerinizden bir hanım dedi ki, "Siz öyle söylüyorsunuz ama ben

---

86- Muhammed b. Cerîr et-Taberî, Tefsîr'üt-Taberî, Beyrut 1412/1992, c. VII, s.149.

87- Bundan sonraki iddialar Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

biliyorum ki, benim şeyhim gece yatakta kaç kere sağa sola döndüğümü bile bilir."

ŞEYH EFENDİ - (İleri atılarak) Allah bildirirse bilemez mi? Allah'ın buna gücü yetmez mi?

BAYINDIR - Allah'ın gücünün yetmediği ne var ki? Ama Allah'ın gücüyle delil getirilmez. Allah dilese Hz. Muhammed'i cehenneme, şeytanı cennete koyamaz mı? Onun buna gücü yetmez mi?

ŞEYH EFENDİ - Elbette yeter.

BAYINDIR - Ama o, şeytanı cehenneme koyacağını Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi de cennette Makâm-ı Mahmud denen en üst makama getireceğini bildirmiştir[88].

Bütün gaybı bilen Rabbimiz şöyle buyurur: ***"Allah size gaybı bildirecek değildir."*** (Al-i İmran 3/179) O böyle dedikten sonra artık kim bunun aksini iddia edebilir?

ŞEYH EFENDİ - Ama Allah Teâlâ bir de şöyle buyurur: ***"O bütün gaybı bilir, gaybını kimseye açıklamaz. Ancak dilediği elçi bunun dışındadır."*** (Cin 72/26-27)

Evliya Allah'ın Elçisi'nin varisi olduğu için Allah'ın Elçisi'ne açıklanan onlara da açıklanır.

BAYINDIR - O âyetler, Elçilere vahyin geliş şekliyle ilgilidir. Doğru anlamak için âyetlerin tamamını okumak gerekir.

88- *Geceleyin uyanıp, yalnız sana mahsus olarak fazladan namaz kıl. Bakarsın Rabbin seni makam-ı mahmûda yükseltir. (İsra 17/79)*

"Allah bütün gaybı bilir, gaybını kimseye açıklamaz.

Dilediği elçi bunun dışındadır. Onun da önüne ve arkasına gözcüler diker.

Böylece o (elçi) bilsin ki, onlar Allah'ın gönderdiklerini tastamam ulaştırmış, (kendisi de) onların yanında olanı anlamış ve her şeyi bir bir kavramıştır. " (Cin 72/26-28)

Allah'ın elçisine şeytan da gelebilir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Senden önce gönderdiğimiz bir tek nebi ve elçi yoktur ki, bir şeyi arzuladığı zaman, şeytan onun arzusuna vesvese karıştırmış olmasın. Allah şeytanın karıştırdığını giderir, sonra Allah kendi âyetlerini pekiştirir. Allah bilendir, hakîmdir." (Hacc 22/52)

Bazı tefsirlerde En'am suresinin inişi ile ilgili Enes b. Malik'ten gelen şöyle bir rivayetten söz edilir: "Allah'ın Elçisi şöyle dedi: Kur'an'dan En'am suresinin dışında bir sure bana toptan inmedi. Şeytanlar bu sure için toplandıkları kadar hiçbir sure için toplanmamışlardı. Bu sure bana, Cebrail ile birlikte elli bin melekle gönderildi. Bunu kuşatmışlar, bir düğün debdebesiyle getirdiler[89]."

Elçinin, kendine gelenin melek olduğuna ve söylediği söze şeytan vesvesesi karışmadığına güvenmesi gerekir. Cenab-ı Hakk'ın vahiy esna-

---

89- Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, Hak Dini Kur'an Dili, İst. 1936, c. II, s. 1861-1862.

sında elçinin etrafına melekler dizmesi bundandır.

Vahyin gelişi ile ilgili bir âyeti alıp gaybın bilinebileceğine delil getirmeye imkan var mıdır?

15- ŞEYHLERE VAHİY*

Vahiy, fısıldama ve gizli konuşma anlamlarına gelir. Allah insanlardan kendi elçilerini seçer ve sözlerini onların aracılığı ile insanlara duyurur. O sözleri Cebrâil aleyhisselâm getirir. Onun gelişini o elçiden başkası görmez ve konuşmasını ondan başkası duymaz. Bu konuşma insanlardan gizli olduğu için adına vahiy denir.

Vahiy ilham anlamına da gelir. Çünkü ilham, Allah'ın insanın içine doğurduğu şeye denir. O da vahiy gibi gizlidir.

Kur'an-ı Kerim'de vahiy kelimesi her iki anlamda da kullanılmıştır. Ancak vahiy denince hemen anlaşılan, Allah'ın emirlerinin elçilerine ulaşmasıdır. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ile elçilik sona erdiğinden artık vahiy kapısı kapanmıştır.

Elçilik, Allah'ın emirlerini insanlara ulaştırma görevi olduğu için vahiy Müslümanları bağlar. Ama ilham kişiseldir, kimseyi bağlamaz. Müslüman kâfir herkes ilham alabilir. Bu konu ileride gelecektir.

---

* -Bu bölümdeki iddialar Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

ŞEYH EFENDİ - Allah bazı şeyleri şeyhlere vahyeder. Allah Teâlâ Hz. Musa'nın annesine vahyetmedi mi? Ayette şöyle buyruluyor:

"Musa'nın annesine onu emzir diye vahyettik." (Kasas 28/7)

MÜRİT- Allah arıya bile vahyetmiştir, şeyhlere niye etmesin. O, şöyle buyurur:

"Rabbin bal arısına şöyle vahyetti: Dağlarda, ağaçlarda ve hazırlanmış kovanlarda yuva edin;

sonra her çeşit üründen ye; s0onra da Rabbinin yollarında boyun eğerek yürü" (Nahl 16/68-69)

BAYINDIR - O âyetlerde geçen vahiy kelimeleri ilham anlamınadır. Yani Allah'ın onların içine böyle bir duygu verdiğini bildiriyor.

Bu tavrınızla siz çok tehlikeli bir işe girdiniz. Gaybı bilemeyeceğinizi bir türlü hazmedemediğiniz için, Allah'ın gaybını bildirdiği elçilerin yerine geçmeye çalışıyorsunuz.

16-PEYGAMBERE MİRASÇI OLMA*

MÜRİT- Allah'ın veli kulları Allah'ın Elçisi'nin halifesidir.

ŞEYH EFENDİ - Allah'ın velileri peygamber-

* - Bu bölümdeki iddialar Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

lerin varisidir. Onlara olanlar bunlara da olur.

BAYINDIR - Peygambere varis olma işi iyi anlaşılmamış galiba. Bilindiği gibi eskiden elçilik halkası kopmadan devam ederdi. Mesela Hz. İbrahim aleyhisselâm, Hz. Lut aleyhisselâmın amcası, Hz. İsmail ve Hz. İshak aleyhisselâmın babası, Hz. Yakub aleyhisselâmın dedesi idi. Hz. Yusuf da Hz. Yakub aleyhisselâmın oğlu idi. Allah'ın birkaç elçisinin aynı yerde bir arada olduğu da olurdu. Hz. Yahya, Hz. Zekeriyya'nın oğludur ve Hz. İsa aleyhisselâmdan 10 ay büyüktür. Hz. Zekeriyya, Hz. Meryem'in bakımını üstlenmiştir. Bunların üçü de Kudüs'te yaşamıştır.

Hz. Muhammed'den önce bir süre elçi gelmedi. Sonra elçilerin sonuncusu olarak Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem görevlendirildi.

Bir elçinin yapması gereken, kendini gönderenin isteğine göre davranmaktır. Tevfik, arkadaşı Ahmet'i, Hesnâ ile evlenme arzusunu kızın ailesine bildirsin ve bir cevap alsın diye elçi olarak göndermişse o, daha güzel ve becerikli diye bir başka kız için elçilik yapamaz. Çünkü elçinin kararı değiştirme yetkisi yoktur. Ona düşen, sadece Tevfik'in kararını Hesnâ'nın ailesine güzelce bildirmekten başkası değildir. Hiç bir elçi, kendine verilen görevin dışına çıkamaz. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Elçilere apaçık tebliğden başka ne düşer?" (Nahl 16/35)

Allah Teâlâ, Hz. Muhammed sallallahu aleyhi

ve selleme şu emirleri veriyor:

"Ey Elçi! Rabbinden sana indirileni tebliğ et, eğer bunu yapmazsan onun elçiliğini yapmamış olursun" (Maide 5/67)

"Biz elçileri, başka değil, sadece müjdeciler ve uyarıcılar olarak görevlendiririz. Kim inanır ve kendini düzeltirse onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir." (En'am 6/48)

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem son elçi olduğu için artık vahiy alma ve mucize gösterme kapısı kapanmıştır. Ona varis olma, onun getirdiği Kur'an'ı insanlara anlatma şeklinde olabilir. Çünkü vahiy tamamlandığı için eğer o hayatta olsaydı bunu yapacaktı. Bunun dışında bir mirasçılık söz konusu olamaz.

Bir taraftan size vahiy geldiğini iddia ediyor, diğer yandan kerâmet arayışına giriyorsunuz. Kerâmet demeniz, mucize demeye cesaret edemediğiniz içindir. Bir de "Allah'ın veli kulları peygamberlerin varisidir. Onlara olan şeyler bunlara da olur." dediniz mi sistem tamam oluyor. Lütfen boyunuzdan büyük işlere girmekten vazgeçin.

17- MUCİZE

Elçilerin mucizeleri vardır. Mucize bir şahsın Allah'ın elçisi olduğunun ispat belgesidir.

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin mucizesi Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an ile tanışan herkes onu getirenin elçi olması gerektiğini an-

lar. Çünkü o, insanın yazabileceği bir kitap değildir. Bu, tıpkı Hz. İsa aleyhisselâmın Allah'ın izniyle ölüleri diriltmesi, kuş heykeli yapıp Allah'ın izniyle üfürünce canlı hale gelmesi; Hz. Salih aleyhisselâmın Allah'ın izniyle kayadan bir deve çıkarması gibi hiç bir insanın benzerini yapamayacağı bir mucizedir. Ama o kuş uçup gider, dirilen kişi tekrar ölür ve deve kesilirse, bunlar ondan sonra gelenler için mucize olma özelliğini yitirmiş olur.

Kur'an-ı Kerim'in mucizeliği süreklidir. Onu dünyanın neresinde, kim ne zaman okur ve manasını anlarsa onun bir mucize olduğunu ve onu getiren kişinin Allah'ın elçisi olması gerektiğini kavrar. Allah Teâlâ Kur'an'ı korumayı bizzat üstlendiği için onun mucizeliği kıyamete kadar devam edecektir. Kur'an var oldukça Hz. Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna inanma mecburiyeti de var olacak ve yeni bir elçiye ihtiyaç kalmayacaktır.

Hz. Muhammed'e varis olacak alimin yapacağı şey, insanları Kur'an'a çağırmaktır. Eğer Kur'an'ın dışında başka bir şeye çağırırsa onun, elçiye varis olma kimliği kaybolur.

Mucize konusu kitabın sonuna doğru yeniden ele alınacaktır.

18- KERÂMET

MÜRİT- Sen kerâmeti inkâr mı ediyorsun?

BAYINDIR- Hayır, kerâmeti inkar etmiyorum, onu bir mucize gibi kullanmanızı yadırgıyorum.

Allah'ın özel dostu olduğunuzun delili saymak istiyorsunuz. Bu yola girince o, kerâmet dediğiniz şey bir istidrâc olur ve sizi adım adım batılın içine sokar.

Kerâmet sözlükte kerîm olmak, değerli olmak anlamına gelir[90]. Allah Teâlâ insanı değerli (kerâmetli) yarattığını ve birçok şeyi onun emrine verdiğini açıklamıştır.

"Ademoğullarına gerçekten çok değer verdik (çok kerâmetli kıldık). Onları karada ve denizde taşıdık ve güzel şeylerle rızıklandırdık. Yarattıklarımızın bir çoğundan da üstün kıldık." (İsra 17/70)

İnsanoğlunun dışında, gideceği yere başkaları tarafından taşınan bir mahluk yoktur. Bir insanın denizde balık gibi yüzerek gitmesi mi kerâmettir, yoksa bir gemide oturarak ve yatarak gitmesi mi?

Havada kuşlar uçar. İnsanın kuş gibi uçarak istediği yere gitmesi mi, yoksa bir uçağın içinde gitmesi mi kerâmettir? Bunlara bakarak Allah'ın insana ne kadar değer verdiğini anlamak gerekir.

Allah'ın insanoğluna en büyük ikrâmı, şüphesiz ki, şirkten uzak bir imandır.

"İnananlar ve imanlarını şirkle[91] bulandırmayanlar var ya işte güven onların hak-

---

[90]- Mütercim Asım, Kamus Tercümesi, c.IV, s.464,465.

[91]- Ayette şirk diye tercüme edilen kelime "zulüm" dür. Bu anlam hem bir önceki ayetten, hem de Lokman suresinin 13. ayetindeki *"Şirk gerçekten büyük bir zulümdür."* ifadesinden anlaşılmaktadır.

kıdır; doğru yolu tutturanlar da onlardır." (En'am 6/82)

İnsanların en kerîminin, yani en kerâmetli olanının kim olduğunu da Allah Teâlâ açıklamıştır:

"Ey insanlar, biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Birbirinizle tanışasınız diye sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Allah katında en kerîm olanınız takvâsı en iyi olanınızdır." (Hucurât 49/13)

Kerâmet deyince yukarıda anlatılanlar değil, olağanüstü şeyler kastedilir. Bunlar bir elçide görülürse adına mucize, velide görülürse kerâmet denir. Veli, Allah'a karşı gelmekten sakınan her müslümandır.

"İyi bilin ki Allah'ın velilerine korku yoktur. Onlar üzülecek de değillerdir.

Bunlar inanmış olan ve takvâ ehli bulunan kimselerdir.

Onlara bu dünya hayatında da ahirette de müjde vardır." (Yunus 10/62-64)

O müjde en sıkıntılı anda bile müminleri rahatlatır. Allah bu dostlarını yalnız bırakmaz.

"Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa Allah ona bir çıkış yolu gösterir.

Onu, hiç ummadığı yerden rızıklandırır. Her kim Allah'a dayanırsa o, ona yeter. Çünkü Allah işini tastamam yapar. Allah her şeye, muhakkak bir ölçü koymuştur. " (Talâq 65/2-3)

Yardım eden Allah olduğuna göre yardımı olağan yollarla da yapar olağan dışı yollarla da. İşte Allah'ın olağan dışı yollarla yaptığı yardıma kerâmet denir.

Kerâmet Allah'ın bir nimetidir; bütün nimetler gibi ona da şükretmek gerekir. Mal, mülk, mevki ve makam gibi kerâmet de insanı saptırabilir. İnsan kerâmeti değil, Allah'ın rızasını aramalıdır.

Allah Teâlâ sıkışık zamanlarda mü'min kullarına, şu veya bu şekilde mutlaka ikramda bulunur. Yukarıdaki ayet bunu göstermektedir. İnsan bu ikramı kendinden değil, Allah'tan bilmelidir. Mal ve mülkle övünmek nasıl çirkinse kerâmetle övünmek de çirkindir.

Bedir Savaşı'nda sıkışan Müslümanların yardımına Allah Teâlâ melekleri göndermiş ama zaferin meleklerin yardımıyla değil Allah katından verildiğini de vurgulamıştır. Onu açıklayan âyet zihinlerimizde hep yankılanmalıdır.

"Hani siz Rabbinizden yardım istiyordunuz. O da; "İşte ben size birbiri ardınca gelen bin melekle yardım gönderiyorum" diyerek isteğinizi kabul etmişti.

Allah bunu, sadece size müjde olsun ve gönlünüz bununla rahatlasın diye yapmıştı. Yoksa zafer (meleklerden değil) yalnız Allah katındandır. Allah güçlüdür ve her şeyi yerli yerinde yapar." (Enfal 8/9-10)

Kendisinde kerâmetler görülen kimse kurtuluşa erdiğini zannetmemelidir. Dünya hayatı engebeli bir koşudur. Her an bir şeye takılıp düşebili-

riz.

Ölünceye kadar kulluğa devam etmek gerekir. ***"Ölünceye kadar Rabbine ibadet et."*** (Hicr 15/99)

19- İSTİDRÂC

İstidrâc, basamak basamak çıkarma veya indirme demektir. Terim olarak kişiyi, arzusuna göre adım adım bir noktaya kadar götürüp beklemediği bir felakete atmak anlamında kullanılır. Ama kişi, bu gidişin kendi yararına olduğunu zanneder.

Allah Teâlâ, uyarıda bulunmadan kulunu bu hale sokmaz. O, şöyle buyurur:

"Bir cemaati doğru yola soktuktan sonra, neden sakınacaklarını açıktan açığa kendilerine bildirmedikçe Allah'ın onları yoldan çıkarma ihtimali yoktur." (Tevbe 9/115)

Sapıtanlar, uyarıları dikkate almayanlardır.

"Ne zaman ki yapılan uyarıları göz ardı ettiler, biz de üzerlerine her şeyin kapılarını açıverdik. Kendilerine verilenlerle tam ferahladıkları bir sırada onları kıskıvrak yakaladık. Hepsi bir anda umutsuzluğa düştüler." (En'am 6/44)

Halbuki bunlar ellerindeki nimetlere bakarak hak yolda olduklarını düşünme yerine açık ayetler üzerinde düşünselerdi bu duruma düşmezlerdi.

Siz de etrafınıza toplanan insanlara bakarak "Yolumuz yanlış olsa bu kadar kişi peşimize takılmaz." diyorsunuz. Çokluğa aldanmamalıdır. Çinli komünist lider Mao daha çok insan toplamıştı ama bu onu kurtaramayacaktır.

Maddi imkanlarınızı, sizi dinleyenlerin çok olmasını ve halkın saygı göstermesini de doğru yolda olmanızın delili sayıyorsunuz.

Sonunda iyice şımarıyor ve şeyhinizin kendine bağlananı, hem dünyada hem de ahirette kurtaracağını söylemeye başlıyorsunuz. İşte bu, sizin kıskıvrak yakalanacağınız noktadır.

Lütfen aklınızı başınıza alın da Allah Teâlâ'nın Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme olan şu emrini iyice düşünün:

"De ki: "Benim size ne zarar vermeye gücüm vardır, ne de olgunlaştırmaya.

De ki: "Beni Allah'ın azabından hiç kimse kurtaramaz. Ben ondan başka bir sığınak da bulamam.

Benimkisi yalnız Allah'tan olanı, onun gönderdiklerini tebliğdir o kadar." (Cin 72/21-23)

Hz. Muhammed'in varisi olmak için insanlara açık ve net olarak yalnız Kur'an'ı anlatmak gerekirken evliya ve meşayih dediğiniz kişilerin sözlerini alıyor, onları anlatıyorsunuz. Üstelik Kur'an'ı da ona göre yorumluyorsunuz. Sizin durumunuzu en iyi şu âyet ortaya koymaktadır:

"Kim Rahman'ın Zikri'ni görmezlikten ge-

lirse onun başına bir şeytan sararız. O, onun arkadaşı olur.

Onlar bunları yoldan çevirirler ama bunlar doğru yola girdiklerini hesap ederler." (Zuhruf 43/36 - 37)

Rahman'ın Zikr'i, Kur'an'dır. Siz de birçok âyeti görmezlikten geliyor ama kendinizi hak yolun öncüleri sanıyorsunuz.

Önemli olduğu için Allah'ın Elçisi'ne varis olma konusu ile zikrin ne olduğuna tekrar değineceğiz.

20- GİZLİ İLİMLER

(İlm-İ Ledün - İlm-İ Bâtın)

İlm-i ledün, Allah tarafından verildiği iddia edilen özel bir bilgi anlamında kullanılır, **ilm-i bâtın** da aynıdır. Kimi şeyhlere böyle bir ilim verildiği iddia edilir. Bu iddia onların kutsallaştırılmasına yol açar.

ŞEYH EFENDİ- Manevi yolu iyi bilen ve salikleri o yola ulaştırabilen bir şeyh aramak şeriatın emirlerindendir[92].

BAYINDIR- Eğer bu sözle insana hak yolu gösterecek ve bu yolda ona örnek olacak bir öğretmene ihtiyaç olduğunu söylemek istiyorsanız doğrudur. Her insanın bir terbiyeciye, bir ustaya ve öğretmene ihtiyacı vardır.

ŞEYH EFENDİ - Şeyhlerin sahip olduğu ilim

---

[92]- Ruhu'l-Furkan, c. II, s. 63.

ilm-i bâtındır. Bu herkese verilmemiştir. Allah ondan razı olsun, Ebu Hureyre şöyle demiştir: "Ben Resulüllah sallallahu aleyhi ve sellemden iki kap dolusu ilim aldım. Bunlardan birini size naklettim. Diğerini de nakletmiş olsaydım boynumu vururdunuz."[93] İşte bizim ilmimiz bu ilimdir.

BAYINDIR - Ebû Hureyre'nin nakletmediği ilmi kimden aldınız? Kaynağı, delilleri ve dayanağı olmayan şey nasıl ilim olabilir?

ŞEYH EFENDİ - Kehf suresinde Hızır'la arkadaşlığı anlatılan Hz. Musa, olayların gerçek yüzünü göremediği için itiraz etmişti. Hızır aleyhisselamın **ilm-i ledünn**ü olduğu için işin iç yüzüne vakıf oluyordu. **Ayette "*Ona, kendi katımızdan bir ilim öğretmiştik.*"** (Kehf 18/65) buyurulmaktadır. İşte ilm-i batın, ilm-i ledün bu ilimdir.

BAYINDIR - Hz. Hızır'la beraber olan Hz. Musa bu ilmi öğrenemediyse siz nasıl öğrendiniz? Bu ilmin size de öğretildiğinin delili nedir?

ŞEYH EFENDİ - Ebu Hureyre'nin sözü nedir?

BAYINDIR - Ebu Hureyre'nin sözünün nesi delildir? Ebu Hureyre "Ben Resulüllah sallallahu aleyhi ve sellemden iki kap dolusu ilim aldım. Bunlardan birini size naklettim. Diğerini de nakletmiş olsaydım boynumu vururdunuz."[94] diyor. O nakletmediğine göre siz nasıl öğrendiniz?

Bakın; Hızır aleyhisselâm ile ilgili Buharî'de

93- Buharî, İlim, 42.

94- Buharî, İlim, 42.

uzun bir hadis vardır. Konuya açıklık getirdiği için hadisi aynen nakletmek yararlı olacaktır.

Übeyy b. Ka'b Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle dediğini bildirdi: "Musâ aleyhisselâm İsrailoğullarına konuşma yapmak üzere kalktı. Ona, "İnsanların en bilgilisi kimdir?" diye soruldu. O da "En bilgili benim." dedi. Allah Teâlâ onu ayıpladı. Çünkü bütün ilmi ona vermemişti. Ona: "İki denizin kavuştuğu yerde kullarımdan biri var, o senden bilgilidir." diye vahyetti.

Musa dedi ki, "Rabbim! Onunla nasıl buluşabilirim?" Allah Teâlâ dedi ki, "Sepete bir balık koy ve yanına al, balığı nerede kaybedersen o oradadır."

Musa yola koyuldu. Genç hizmetçisi Yuşa b. Nûn ile birlikte yürüdüler. Sepet içinde balığı da sırtladılar. Bir kayanın yanına gelince başlarını koyup uyudular. Balık sepetten çıktı, denize doğru yol alıp gitti. Hz. Musa ve genç hizmetçisinde bir gariplik vardı. Gecenin arda kalanında ve gün boyu yürüdüler. Sabah olunca Musa genç hizmetçisine dedi ki, kahvaltımızı getir, bu yolculuk bizi epey yordu.

Belirtilen yeri geçinceye kadar Hz. Musa bir yorgunluk duymamıştı. Genç hizmetçi dedi ki, "Gördün mü, kayanın orada dinlendiğimiz zaman balığı unutmuşum." Musa dedi ki, "İşte istediğimiz buydu." İzlerini takip ederek geri döndüler.

Kayanın yanına vardılar baktılar ki, orada kumaşa bürünmüş bir adam var. Musa selam ve-

rince Hızır dedi ki, "Güvenlik[95] nere burası nere"

O, "Ben Musa'yım." dedi. Hızır, "İsrailoğullarının Musa'sı mı?" diye sordu. "Evet" dedi ve ekledi: "Sana öğretilmiş olgunluktan bana da öğretmen için sana tabi olabilir miyim?" Hızır dedi ki, "Ya Musa, sen benimle birlikte olmaya dayanamazsın. Ben Allah'ın bana öğrettiği bir ilmi biliyorum ki sen onu bilmezsin. Sen de Allah'ın sana öğrettiği bir ilmi bilirsin ki, ben onu bilmem." Musa dedi ki, inşallah benim sabırlı olduğumu göreceksin, sana hiçbir konuda karşı çıkmam."

Bunun üzerine deniz sahilinde yaya olarak gitmeye başladılar. Kendi gemileri yoktu. Bir gemi geldi, ona binmek için konuştular. Hızır'ı tanıyan oldu, ücret almadan gemiye aldılar.

Bir serçe gelip geminin kenarına kondu, gagasını bir iki kere denize daldırdı. Hızır dedi ki, "Musa, benim ve senin ilmin, Allah'ın ilminden ancak şu serçenin gagasıyla denizden aldığı kadar bir şeydir.

Hızır tuttu geminin tahtalarından birini söktü. Musa dedi ki, "Bunlar bizi, ücret almadan bindirdiler, sen de tuttun onları batırmak için gemilerini deldin."

Hızır, "Demedim mi, sen benimle beraber ol-

95- Selam vermek güvenlik ve esenlik dilemektir. Hızır aleyhisselamın toplumunda bu kelime ile selamlaşma olmadığı için Hz. Musa'ya cevabı böyle olmuştur. (Bedreddin el-Aynî, Umdet'ül-Kârî fî şerhi Sahîh'il-Buhârî, İstanbul 1308, c.I, s.601.)

maya dayanamazsın." dedi. Musa: "Unuttuğum için kusuruma bakma" dedi.

Hz. Musa'nın ilk karşı çıkması unuttuğu içindi.

Yürüdüler, baktılar ki, bir erkek çocuk arkadaşlarıyla birlikte oynuyor. Hızır üstten çocuğun kafasını tuttu ve eliyle yerinden çıkardı (boynunu kırdı). Hz. Musa hemen atıldı: "Bir cana karşılık olmadan temiz bir canı öldürdün ha?" Hızır dedi ki, "Sana demedim mi, sen benimle beraber olmaya dayanamazsın, diye?"

Yürümeye devam edip bir yere geldiler, yemek istediler ama halk onları konuk etmekten kaçındı. Önlerine, yıkılmak üzere olan bir duvar çıktı. Hızır eliyle duvara işaret etti, sonra onu doğrulttu. Musa dedi ki, "İsteseydin buna karşılık bir ücret alabilirdin." Hızır dedi ki, "İşte bu beni senden ayırır."

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki, *"Musa'ya Allah rahmet eylesin; çok isterdik ki, sabır göstersin de birlikte yapacakları daha çok şey bize anlatılsın*[96]."

Burada Hz. Hızır'ın şu sözü dikkatimizi çekiyor:

"Ben Allah'ın bana öğrettiği bir ilmi biliyorum ki sen onu bilmezsin. Sen de Allah'ın sana öğrettiği bir ilmi bilirsin ki, ben onu bilmem."

Hz. Musa aleyhisselam Allah'ın elçisidir. Elçiler Allah'ın kendilerine verdiği görevi yaparlar.

96- Buharî, İlim, 44.

Bu da insanlara doğru yolu göstermek ve onlara rehberlik yapmaktır. Şu âyet bunu açıkça belirtmektedir:

"Ey Elçi biz seni şahit, müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik. Kendi izniyle Allah yoluna çağıran ve aydınlatan bir lamba olarak." (Ahzâb 33/45-46)

Bir elçinin yaptığı davranışları her insan yapabilir. Çünkü onlar örnek kişilerdir. Onlarda Hz. Hızır'ınkine benzer garip davranışlar görülmez. Elçilerin gösterdikleri mucizeler ise onların elçiliklerini ispattan başka bir gaye taşımaz.

Hızır aleyhisselâmın bilgisine elçilerin ihtiyacı yoktur. Bunu anlamak için yukarıdaki üç olayın iç yüzünü anlatan şu âyetleri okuyalım:

"*(Hızır, Musa'ya dedi ki:)* ***Şimdi sana sabredemediğin şeyin iç yüzünü bildireceğim:***

O gemi, denizde çalışan yoksul kimselerindi. Onu kusurlu hale getirmek istedim. Çünkü onların ilerisinde, tuttuğu gemiyi zorla alan bir kral vardı.

Çocuğa gelince, onun anası babası mümin insanlardı. Bunun onları azgınlığa ve kâfir olmaya zorlayacağından korktuk.

İstedik ki, Rableri onun yerine kendilerine ondan daha temiz ve daha merhametli birini versin.

Duvar ise şehirde iki yetim çocuğundu. Altında onlara ait bir hazine vardı. Babaları da iyi bir kimse idi. Rabbin istedi ki, onlar

olgunluk çağına girsinler de hazinelerini çıkarsınlar. Bu, Rabbinin bir merhametidir. Yoksa bunu ben kendiliğimden yapmış değilim. İşte senin sabredemediğin şeyin iç yüzü." (Kehf 18/78-82)

Bu olayın ibret verici bir çok yönü vardır. Bize göre en önemlisi şudur: Allah'tan gelen her şeye teslim olmak ve bizim için hayırlı sonuçlar doğuracağına inanmak gerekir. Çünkü hoşumuza gitmeyen nice olaylar vardır ki, daha sonra ne kadar gerekli olduğu ortaya çıkar.

İşte hikmet budur. Hikmet bir şeyin yerli yerinde olduğunu gösteren şeydir. Bir olayın hikmetini anlayamadık diye üzülüp ümitsizliğe kapılmaya gerek yoktur.

Elçilerde bu gibi garip davranışlar görülmez. Çünkü onların davranışları ümmetleri için örnektir. Ama Hızır'ın davranışları örnek alınamaz.

Yukarıdaki işleri Hz. Musa yapsaydı ve bir Yahudi bunu örnek alıp anasına babasına zahmet verecek diye bir çocuğu öldürseydi veya başkası gasp edecek diye birinin malına zarar verseydi insanlar arasında emniyet ve huzur kalır mıydı? O zaman herkes yaptığı garip davranışa bir kılıf bulup delil olarak da Hz. Musa'yı göstermez miydi?

Yukarıdaki hadis, şu sözleriyle bitmiştir:

"*Musa'ya Allah rahmet eylesin; çok isterdik ki, sabır göstersin de bize, birlikte yapacakları daha çok şey anlatılsın*."

Hadis, açıkça gösteriyor ki, Hızır'dan öğreni-

lenler âyette belirtilenlerle sınırlıdır. Bu konuda Hz. Muhammed bile fazla bir şey bilmiyordu.

Bu gerçekler karşısında artık kim Hz. Hızır'a öğretilen ilmin kendine de öğretildiğini iddia edebilir.

21- KEŞF (Perdelerin Açılması)

MÜRİT- İlham ve keşif yoluyla elde edilen bir hakikat bilgisi vardır. İşte **ilm-i ledün** odur. Bu, fikrî, zihnî ve de düşünce temrinleriyle[97] elde edilen bir bilgi türü değildir, Allah tarafındandır[98].

BAYINDIR- Ayette *"Ona, kendi katımızdan bir ilim öğretmiştik."* (Kehf 18/65) buyruluyor. Burada öğretmeden bahsedilmektedir. Halbuki ilham ve keşf birer ilim öğrenme yolu değildir.

MÜRİT- Keşf sözlükte perdenin açılması demektir. Tasavvuf terimi olarak perdelerin arkasına gizlenmiş manalara ve olayların arkasındaki gerçeklere ulaşmak anlamında kullanılır.

Kur'an'da insanın gözünden gaflet perdesi kalkıp basiretle kâinata baktığında çok ince bazı sırlara aşina olabileceğine işaret edilmiştir:

"And olsun sen bunun böyle olacağını beklemiyordun. Senin perdeni açtık. Artık bugün gözün keskindir." (Kaf, 50/22)

Yani artık ilahi incelikleri görebilecek basirete

97- Temrin, alıştırma anlamındadır.

98- Bkz. Hasan Kamil YILMAZ, Ledün İlmi ve Keşf, Altınoluk Dergisi, Sayı 105, Kasım 1994, İstanbul, s.31.

sahipsin, denmiş oluyor[99].

BAYINDIR- Bu âyetin sizin ifade ettiğiniz mana ile bir ilgisi yoktur. Eğer âyetin öncesi ve sonrası okunursa bunun yalnızca ahiretle ilgili olduğu açıkça anlaşılır. Ayetlerin meali şöyledir:

"Artık sura üfürülmüştür. İşte bugün tehdidin gerçekleşeceği gündür.

Herkes yanında, biri kılavuz öteki şahit, iki melekle birlikte gelmiştir.

Andolsun sen bunun böyle olacağını beklemiyordun. Senin perdeni açtık. Artık bugün gözün keskindir.

Yoldaşı, işte benim yanımdaki hazırdır diyecek.

Atın cehenneme şu dik kafalı tanımazların hepsini,

İyiliğe karşı duran, gemi azıya alan, işkiller içinde kıvranan şu tanımazları atın.

Allah ile beraber başka bir tanrı daha edinen var ya, onu da en ağır azaba atın." (Kaf 50/20-26)

Bakın, işte âyetin sizin dediğiniz mana ile hiçbir ilgisi yoktur. Bu âyet tamamen ahiretle ilgilidir.

Ortada çok açık âyet ve hadisler varken onlara gözlerinizi kapıyor, konuyla ilgisi olmayan âyet-

---

99- Bkz. Hasan Kamil YILMAZ, Ledün İlmi ve Keşf, Altınoluk Dergisi, Sayı 105, Kasım 1994, İstanbul, s.31.

lerden hüküm çıkarmaya çalışıyorsunuz.

22- SEZGİ (Feraset)

MÜRİT- Yukarıda bir hadis-i kudsî geçmişti; onu niye atladın? Allah Teâlâ buyuruyor ki; "... O abid ve zahid kulumu sevdiğim zaman onun gören gözü, işiten kulağı, söyleyen dili, tutan eli, yürüyen ayağı olurum; benimle görür, benimle işitir, benimle söyler, benimle tutar, benimle yürür"

Sonra öyleleri var ki, kimsenin fark edemediği şeyleri fark edebiliyor, kişinin aklından ve içinden neler geçtiğini doğruya yakın biçimde bilebiliyor. Peki bu nedir?

BAYINDIR- Bu ferasettir. Ferâset, ayrıntılara bakarak bir görüş, tahmin ve kavrayışla doğruyu yakalamak demektir[100].

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, "Müminin ferasetinden çekinin, çünkü o Allah'ın nuruyla görür[101]." buyurmuştur. Hadisi şu âyetlerle birlikte düşündüğümüzde konu iyice anlaşılabilir.

"Ey inananlar, eğer Allah'tan sakınırsanız o size doğruyu eğriden ayıracak bir güç verir, suçlarınızı örter ve sizi bağışlar." (Enfal 8/29)

100- Mütercim Asım, Kamus Tercümesi. Kelime Arapça'da firâset diye seslendirilir.

101- Tirmizî, Hicr suresinin tefsiri, 6.

"Ey inananlar, Allah'tan sakının ve elçisine inanın ki, size rahmetinden iki pay versin, sizin için ışığında yürüyeceğiniz bir nur yaratsın ve sizi bağışlasın." (Hadîd 57/28)

Bahsettiğiniz hadis-i kudsî[102] şöyledir:

Allah Teâlâ buyurdu ki: *"Kulumun, farz kıldığım şeylerle bana yaklaşmasından iyisi yoktur. Kulum bana nafilelerle de yaklaşmaya devam eder. Öyle olur ki artık onu severim. Onu sevdim mi işittiği kulağı, gördüğü gözü, tuttuğu eli ve yürüdüğü ayağı olurum. Benden isterse kesinkes veririm. Bana bir sığınsın, onu muhakkak korurum[103]."*

Bu hadis-i kudsî yukarıdaki âyetlerin bir açıklamasıdır. Her mümin bu seviyeye ulaşabilir. Bu seviyeye ulaşanın feraseti artar. Ama hiç kimse Allah'a, elçisinden fazla yaklaşamaz. Kur'an'da elçilerin gaybı bilemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Onlarda ilm-i ledün veya ilm-i bâtın denen şeyin olmadığını da daha önce görmüştük.

Allah'ın emir ve yasaklarına uyan kişi, emirlerin güzelliğini ve yasaklanan şeylerin kötülüğünü kavrar. Yaptıklarını şuurlu olarak yapar, izzetli ve şerefli olur. Her şeye helâller ve haramlar çerçevesinde bakacağı için kolay kolay kötü duruma düşmez. İşte esas feraset budur. Bu kişi öyle hale gelir ki, Allah'ın emrine aykırı şeylere ku-

---

102- Hadis-i kudsî, Kur'an'da olmayan ama Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin bize, "Allah şöyle buyurdu." diye bildirdiği sözdür.

103- Buhârî, Rikâk, 38.

lağını ve gözünü kapar. Allah'ın istediği şeyleri tutar ve Allah'ın istediği tarafa yürür. "Müminin ferasetinden çekinin, çünkü o Allah'ın nuruyla görür." hadis-i şerifini böyle anlamalıdır.

Günahkâr Müslümanlar bunları görecek durumda değillerdir. Günahtan zevk almaları, Allah'ın emirlerini yerine getirmemekten sıkılmamaları bundandır.

Feraseti de gözümüzde büyütmememiz gerekir. Bir kişinin daha faziletli olması görüşünün daha doğru olduğu anlamına gelmez. Sahabenin en faziletlisi Hz. Ebû Bekir'dir. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, bir konuda Hz. Ebû Bekir'in görüşünü tercih etmiş, daha sonra bunun yanlış olduğu ortaya çıkmıştır.

Allah ondan razı olsun, Hz. Ömer anlatıyor: Bedir Savaşı'nda esirler alınınca Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem Hz. Ebû Bekir ve Ömer'e "Bu esirlerle ilgili görüşünüz nedir?" diye sordu. Hz. Ebû Bekir dedi ki "Ey Allah'ın Nebisi, bunlar amca oğullarımız ve soydaşlarımızdır. Onlardan fidye almanı uygun görüyorum; böylece kafirlere karşı güçlenmiş oluruz. Belki Allah ilerisinde onlara Müslüman olmayı nasip eder."

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem "Senin görüşün nedir Hattaboğlu?" diye sordu. Dedim ki, "Hayır, vallahi ey Allah'ın Elçisi ben Ebû Bekir'in görüşüne katılmıyorum; benim görüşüm şudur: İzin ver onların boyunlarını vuralım. Akîl'i (kardeşi) Ali'ye bırak boynunu vursun, şu akrabamı da bana bırak boynunu vurayım. Çünkü bunlar küfrün liderleri ve ileri gelenleri-

dir."

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Bekir'in görüşünü benimsedi, benim görüşümü benimsemedi. Ertesi gün geldim bir de gördüm ki Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ile Ebû Bekir oturmuş ağlıyorlar. Dedim ki, "Ey Allah'ın Elçisi! Söylesene, sen ve arkadaşın niçin ağlıyorsunuz? Eğer ağlamaya değer görürsem ben de ağlarım, ağlamaya değer görmezsem sizinle ağlar gibi gözükürüm."

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; "Arkadaşlarının esirlerden fidye alınması yolunda bana sundukları görüşe ağlıyorum. Çünkü onlara azabın şu ağaçtan daha yakın bir şekilde geldiği bana gösterildi. Allahu Teâlâ şu âyeti indirdi.

"Yeryüzünde düşmanını ezmedikçe bir elçinin esirler alması doğru olmaz. Siz geçici dünya malını istiyorsunuz. Halbuki, Allah öbür dünyayı diliyor. Allah güçlüdür, hakîmdir. Eğer daha önceden Allah tarafından verilmiş bir hüküm olmasaydı aldıklarınızdan ötürü size büyük bir azap dokunurdu." (Enfal 8/67-68)[104]

Demek ki, olayların arkasındaki gerçeği Hz. Muhammed de Hz. Ebu Bekir de görememiştir. Çünkü bunların her ikisi de insandır ve faziletli olmaları yanılmalarına engel değildir.

Bilgisi ve fazileti ne olursa olsun herkesin ya-

104- Müslim, Cihad, 58.

nılabileceği düşüncesi her görüşün eleştirilebilmesi yolunu açmıştır.

Durum açıkça meydanda iken siz çok aşırı gidiyor, Hz. Hızır gibi olayların arka planını görebildiğinizi ve size yapılan itirazın Hz. Musa'nın Hz. Hızır'a itirazları gibi olayların arkasındaki gerçekleri görememekten kaynaklandığını, hiçbir bilgi ve belgeye dayanmadan iddia edip duruyorsunuz. Bu batıl düşünceleri ne zaman terk edeceksiniz?

23- İLHAM

İlham, Allah'ın, kulunun kalbine bir şey doğurmasıdır[105]. Sezgi de bu anlamda kullanılır.

MÜRİT - İlhama inanıyor musun? Her ne kadar başkasını bağlamasa bile ilham vardır.

BAYINDIR - Şüphesiz ilham vardır. Eğer Allah'ın ilhamı olmasa insanoğlu ilerleyemez. Bütün ilmi gelişmeler ve keşifler Allah'ın ilhamıyla olur. Ama ilham şeyhlere veya Müslümanlara has değildir. Kâfirler de ilham alır.

Bu kelime Kur'an'da yalnız bir yerde geçer. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

"*(Nefse)* ***isyankârlığını ve takvâsını ilham edenin hakkı için, onu arındıran gerçekten umduğuna kavuşmuş, kirletip karartan da her şeyini kaybetmiş olur."*** (Şems 91/8-10)

105- Fahrüddin er-Razî, et-Tefsîr'ül-Kebîr, Matbaa-i Amire, c.VIII, s. 583.

Nefse isyankarlığı ve takvası ilham ediliyor.

a- İsyankarlığı ilham

İsyankarlık, kişinin Allah'a, insanlara veya kendine karşı yanlış davranışıdır. Böyle biri, hem isyandan önce hem de sonra bir huzursuzluk duyar. Buna iç sıkıntısı veya vicdan azabı denir.

Yusuf aleyhisselamı Züleyha'dan uzaklaştıran bürhan, Allah'ın "*(Nefse) isyankârlığını ilham etmesi*" olmalıdır. Yusuf suresinin 24. âyetinde şöyle buyruluyor:

"And olsun ki, kadın ona meyletti. Eğer Rabbinin bürhanını görmeseydi o da kadına meyledecekti..."

Günah karşısında insan önce irkilir, sonra ya vazgeçer ya da günaha dalar. İşte insanı irkilten, Allah Teâlâ'nın "*(Nefse) isyankârlığını ilham etmesi*"dir. Merhameti sonsuz Rabbimiz günah işleyecek olana son bir ihtarda bulunarak "İsyana giriyorsun, dikkat et." demiş olur. İsyandan sonra da bir iç sıkıntısı vererek kişiyi tevbeye teşvik eder.

Bu irkilmenin Müslüman olmayan insanlarda da olduğunu aşağıdaki âyetlerden anlayabiliriz. Önce âyetlerin inişine sebep olan olaya bakalım.

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme eziyet eden Ebu Cehil, Ebu Leheb, Ebu Süfyan, Velîd b. Muğîre, Nadr b. Haris, Ümeyye b. Halef ve As b. Vail bir araya geldi ve dediler ki, "Hac zamanında Arap heyetleri gelip bize Muhammed hakkında soru soruyorlar, her birimiz bir başka cevap veriyoruz. Birimiz deli, diğerimiz kâhin, bir

başkamız da şairdir diyor. Cevapların farklı olmasından dolayı Araplar, bunların hepsinin yanlış olduğu sonucunu çıkarıyor. Gelin, Muhammed'e bir tek isim vermek üzere anlaşalım."

Birisi dedi ki, "O şairdir." Velid b. Muğîre; "Ben Ubeyd b. el-Ebras ve Ümeyye b. Ebî's-Salt'ın şiirlerini dinledim, bunun sözü onlarınkine benzemiyor." dedi.

Bir başkası dedi ki, "O kâhindir." Velid, "Kâhin kime derler?" diye sordu. "Bazen doğru bazen de yalan söyleyen kimsedir." dediler. Velid dedi ki, "Muhammed asla yalan söylememiştir."

Biri de "O delidir." dedi. Velid, "Deli kime derler?" diye sordu. "İnsanları korkutan kişiye." dediler. Velid, "Şimdiye kadar Muhammed'le kimse korkutulmamıştır." dedi.

Sonra Velid kalktı, evine gitti. Herkes, Velid b. Muğîre din değiştirdi, dedi. Ebu Cehil hemen onun yanına gitti ve dedi ki, "Senin neyin var? İşte Kureyş, sana yardım topladı. Onlar senin ihtiyaç içine düşüp dinini değiştirdiğin kanaatindeler." Velid dedi ki, "benim ona ihtiyacım yok, ama Muhammed hakkında düşündüm; o sihirbazdır, diyorum. Çünkü sihirbaz, baba ile oğulun, kardeş ile kardeşin, karı ile kocanın arasını ayırır."

Sonra ona sihirbaz lakabı takmak için anlaştılar. Çıkıp Mekke'de yüksek sesle bağırdılar. Halk toplu haldeydi, dediler ki; "Muhammed gerçekten sihirbazdır." Bu söz halk arasında yankılandı. Bu, Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sel-

leme çok ağır geldi. Evine döndü ve üzerini elbisesiyle örttü. Bunun üzerine Müddessir suresi indi[106].

Velid b. Muğîre'nin bu kararı verirken iç sıkıntısı çektiği ve zorlandığı görülüyor. Çünkü büyük bir isyan içindeydi. Aşağıdaki âyetler bunu ortaya koyuyor.

"O bir düşündü, ölçtü biçti. Kahrolası ne biçim ölçme biçmeydi o öyle.

Vah kahrolasıca vah, ne biçim ölçme biçmeydi o öyle.

Sonra bir bakındı.

Sonra kaşlarını çattı ve surat astı.

Sonra ardına döndü ve büyüklük tasladı.

Hemen şöyle dedi: "Bu olsa olsa üstün bir sihir olabilir.

Bu olsa olsa bir insan sözü olabilir. " (Müddessir 74/18-25)

Müslümanlığa karşı çıkan herkes içten rahatsız olur ve sıkıntıya düşer. Bu yüzden davranış bozuklukları gösterirler.

"Zaman olur kâfirler, keşke müslüman olsalar, diye arzu ederler." (Hicr 15/2)

Kafirler hep kuşku içinde olurlar.

"Kurdukları binalar, kalpleri parçalanıncaya kadar, içlerinde bir kuşku olarak kal-

---

106-Fahrüddin er-Razî, c. VIII, s.347.

maya devam eder. " (Tevbe 9/110)

Bu kuşku, Allah'ın onlara olan merhametindendir. Kimilerinin bu sayede akılları başlarına gelir ve girdikleri yanlış yoldan vazgeçerler.

Günahtan sonra devam eden vicdan rahatsızlığı da kişiyi pişmanlığa ve tevbeye yönelten ilhamdır. İşte Allah'ın merhametinin büyüklüğü.

b- Takvâyı ilham

Takvâ, nefsi fenalıktan korumak demektir. Kişi, Allah'a karşı, insanlara karşı ve kendine karşı fenalık yapmamalıdır. Böyle bir davranış onu dünyada töhmet altına girmekten, ahirette de cehennem azabından korur. Günahlardan kaçınmanın ve sevap işlemenin neticesi budur. İnsan, takvaya götüren davranışlarının neşesini içinde duyar. İşte bu neşe Allah'ın ilhamıdır. Takvâya uygun davrananlarda görülen iç huzur ve kararlılık Allah'ın ilhamıyla oluşur.

Hadis-i şerifte konunun çok güzel izahı vardır. Vabısa b. Mabed diyor ki, Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme gittim buyurdu ki; *"İyilikten ve günahtan sormak için mi geldin?* "

Evet, dedim.

Bunun üzerine parmaklarını bir araya getirerek göğsüne vurdu ve üç kere şöyle dedi: *"Nefsine danış, kalbine danış Vabısa! İyilik, nefsin yatıştığı, kalbin yatıştığı şeydir. Günah da içe dokunan ve göğüste tereddüt doğuran şeydir. İsterse insanlar sana fetva vermiş, yaptığını uygun*

bulmuş olsunlar.[107]"

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "*Seni işkillendiren şeyi bırak, işkillendirmeyene geç. Çünkü doğruluk iç huzuru verir, yalan da şüphe ve tereddüt doğurur*[108]."

İçe doğan her şey ilham değildir, şeytan vesvesesi de olabilir. Çünkü şeytan ***"İnsanlara vesvese veren, onların içini karıştıran"***[109] bir varlıktır. Şeytan Allah'tan Kıyamet gününe kadar yaşama garantisi alınca şöyle demişti:

"Senin beni azgınlığa uğratmana karşılık and olsun ki, ben de senin doğru yolunun üstüne oturacağım.

Sonra önlerinden arkalarından, sağlarından sollarından insanlara sokulacağım. Onların pek çoğunu sana şükreder bulamayacaksın.

Allah Teâlâ buyurdu ki; haydi, yerilmiş ve kovulmuş olarak çık oradan. And olsun ki, onlardan her kim sana uyacak olursa cehennemi sizin hepinizle dolduracağım." (A'raf 7/ 16-18)

Şeytan, bu yetkiyle elçiler de dahil herkese sokulur ve onları yanlış davranışlara yöneltmeye çalışır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"(Ey Muhammed!) Senden önce gönderdi-

107-Sünen-i Dârimî, Büyû', 2.

108-Tirmizî, Kıyame, 60.

109- Nas suresi 114/5

ğimiz tek bir nebi ve elçi yoktur ki, bir şeyi arzuladığı zaman, şeytan onun arzusuna vesvese karıştırmış olmasın. Allah şeytanın karıştırdığını giderir, sonra Allah kendi âyetlerini pekiştirir. Allah bilendir, hakîmdir." (Hacc 22/52)

İlham ile vesveseyi ayırabilmek için içimize gelen şeyi Allah'ın emir ve yasakları yönünden denetlemek gerekir.

İşte **nefs-i mülheme**[110] budur. Mümin-kâfir, herkesin nefsi nefs-i mülhemedir. Allah ona, isyankarlığını ve takvâsını ilham eder.

MÜRİT- İsyankarlık ve takvâ dışında bir ilham olmaz mı?

BAYINDIR- Elbette olur. Allah insanın kalbine birçok şey doğurur. Bu konu ile ilgili ayetler vahiy bölümünde geçmişti. Bu da mümin ve kafir ayrımı olmadan her insanda olur. Şairler ve buluş sahipleri buna örnek verilebilir.

24- ŞEFAAT*

Şefaat terimi, bazı müminleri bağışlaması için, ahirette Allah'tan istekte bulunma anlamına ge-

---

110- Günümüz tasavvufçuları buna nefs-i mülhime diyorlar. Mülhime, ilham eden anlamına gelir. Nefis ilham etmez, ilham alır. Bu sebeple kendine ilham edilen anlamına mülheme kelimesi kullanılmalıdır.

* - Bu bölümdeki iddialar daha çok Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

lir.

MÜRİT - Biz burada Şeyh Efendi ile iyi geçiniyoruz ki, belki ahirette eteğinden tutarız, belki bize faydası dokunur.

BAYINDIR- Yani size şefaat edeceğini mi söylüyorsunuz?

ŞEYH EFENDİ- Neden olmasın? Büyük Şeyh Mustafa İsmet Garibullah *kuddise sirruhu* hazretleri Risale-i Kudsiyye'sinde şöyle buyurdu: Hz. Ebu Bekir'e varıncaya kadar bütün silsilenden yardım istemeyi adet et. Resulullah sallallahu aleyhi ve selleme vararak ondan da yardım iste. Şeyhini şefaatçi, aracı kıl ki, seni sevinçle doldursun[111].

BAYINDIR- Şeyh şefaat yetkisini kimden alıyor? Allah hangi şeyhe böyle bir yetki vermiştir?

Her namazın arkasından okuduğumuz Ayet'el-kürsî'de ***"Onun izni olmadan onun katında şefaat edecek olan da kimmiş?"*** buyrulmuyor mu?

Hz. Ebu Bekir'e varıncaya kadar bütün silsilenizden yardım istemeyi adet edip kıyâmete kadar size cevap veremeyecek olan kişileri razı etmek için boşuna uğraşacağınıza Allah'ı razı etmeye çalışsanız daha iyi olmaz mı?

MÜRİT- Biz her şeyi Allah rızası için yaparız. **Çünkü *"Allah'ın rızası her şeyden büyüktür."*** (Tevbe 9/72)

111- Ruhu'l-Furkan, c. II, s.86.

BAYINDIR- Allah'ın reddettiği şeyleri yaparak onun rızası kazanılır mı? Siz ne aklınızı kullanıyorsunuz, ne de Allah'ın gönderdiği Kur'an'a uygun davranıyorsunuz. Halbuki, Allah***"..pisliği aklını kullanmayanların üstüne bırakır."*** (Yunus 10/100)

Şu âyetler sanki sizi anlatıyor:

"De ki, Allah'ın yakınında[112] olduğunu bildiklerinize yalvarın bakalım. Onların göklerde de yerde de zerre ağırlığında bir şeye hükümleri geçmez. Onların bu iki şeyde bir ortaklıkları yoktur. Allah'ın onlar arasından bir yardımcısı da bulunmaz. Allah'ın katında, kendisinin uygun gördüğünden başkasının şefaati yarar sağlamaz. Yüreklerindeki korku giderilince "Rabbiniz ne buyurdu?" dediler. Hakkı buyurdu, diye cevap verdiler. O yücedir, büyüktür." (Sebe' 34/22,23)

"Rablerinin huzurunda toplanacakları günden korkanları Kur'an ile uyar; onların Allah'tan başka ne bir dostları ne de şefaatçileri vardır. Belki (bu sayede) kendilerini korurlar." (En'am 6/51)

Allah kime şefaat yetkisi verirse yalnız onlar, Allah'ın dilediği kimselere şefaat edebilirler.

"Allah onların yaptıklarını da yapacaklarını da bilir. Şefaate yetkili kıldıkları, onun

---

112- Ayette دون kelimesi geçmektedir. 9 numaralı dipnotta bu kelimenin akreb (en yakın) manasına zarf olduğu açıklanmıştı. Buna göre ayette geçen من دون الله Allah'ın dunundan ifadesi Allah'ın en yakınından demek olur.

razı olduğu kişilerden başkasına şefaat edemezler. Kendileri de onun korkusundan titrerler." (Enbiya 21/28)

a-Şeyhin müridi savunması

MÜRİT - Bizim Şeyh Efendiye bakışımız, onun bize yardımcı olacağı yolundadır. Mesela bugün mahkemede avukat tutma zorunluluğu yoktur. Ama genellikle avukat tutanlar davayı kazanırlar. Şeyh Efendi de bizim avukatımızdır.

BAYINDIR - Siz, gizli açık her şeyi bilen Allah'ı hakimle bir mi tutuyorsunuz?

"O gün kişi kardeşinden, anasından, babasından, eşinden ve oğullarından kaçacaktır. O gün herkesin işi başından aşacaktır." (Abese 80/34-37)

Durum böyle iken Şeyh Efendi nereden fırsat bulacak da sizi savunacaktır.

Ensar'dan Ümmü'l-alâ diyor ki, muhacirlere kur'a çekilince bize Osman b. Maz'ûn düştü. Onu evlerimize yerleştirdik. Sonra ölümüne sebep olan hastalığa tutuldu. Vefat edince yıkandı ve kendi elbiseleri içine kefenlendi. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem içeri girdi. O sırada dedim ki, *"Ebu's-Sâib*[113]*! Allah sana rahmet eylesin. Allah'ın sana gerçekten ikramda bulunduğuna şahidim."* Bunun üzerine Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: *"Allah'ın ona ikram ettiğini ne biliyorsun?"* Dedim ki, *"Babam sana kurban ey Allah'ın Elçisi, Allah ya kime*

113- Osman b. Maz'un radıyallahu anhın lakabıdır.

ikram eder?" Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki, *"Evet ona kaçınılmaz gerçek geldi. Vallahi onun için hep hayırlar bekliyorum. Ama ben Allah'ın Elçisi olduğum halde nasıl karşılanacağımı vallahi bilmiyorum."*

Ümmü'l-alâ dedi ki, "Vallahi bundan sonra hiç kimseyi tezkiye etmem.[114]"

Ama siz şeyhinizin cennete gireceğinden emin olduğunuz gibi Allah'ın huzurunda sizi savunacağından da eminsiniz. Peygamberlerde bile olmayan bu güven size nereden geliyor?

Sonra bize şah damarımızdan daha yakın olan Allah'ın gözünden kaçan bir şey mi var ki avukatlığınızı yapacak olan şeyhiniz, hâşâ, Allah'ın huzurunda onu hatırlatacak olsun? Ya da Allah, hâşâ, yargılamada hata mı yapacak ki, şeyhiniz ona engel olsun? Ne kadar yanlış bir yolda olduğunuzu anlıyorsunuz değil mi?

Şu ayetler üzerinde çok düşünmek gerekir:

"Onlar Allah'tan önce o şeytanları kendilerine evliya edindiler. Zannediyorlar ki, doğru yoldadırlar." (Araf 7/30)

"Kim Rahman'ın Zikri'ni görmezlikten gelirse onun başına bir şeytan sararız. O onun arkadaşı olur.

Onlar bunları yoldan çevirirler ama bunlar doğru yola girdiklerini hesap ederler." (Zuhruf 43/36 37)

114- Buhârî, Cenâiz, 3.

Rahman'ın Zikr'i, Kur'an'dır. Siz, Kur'an'a zıt davranışlar içinde olduğunuz halde bunu görmezlikten geliyor ve adına evliya dediğiniz kişilerin arkasına takılıyorsunuz. Üstelik kendinizi hak yolun ortasında zannediyorsunuz.

b- Müridi Allah'a takdim

MÜRİT - Müftülükte bir müftü ile görüşmek istesen araya bir kapıcının girmesi, bir kişinin seni müftüye takdim etmesi gerekir. Araya kimse girmeden bir yetkiliyle, bir bakanla pat diye görüşebilir misin? İşte Şeyh Efendi de bizimle Allah arasında bir vesile, bir vasıta olmaktadır.

BAYINDIR - Bize şah damarımızdan daha yakın olan Allah Teâlâ için bu söz nasıl söylenebilir.

Bu inanç insanı şirke sokar. Şirk zaten Allah ile kul arasına vasıta koymaktır. Zümer suresinde buna dikkat çekilmektedir:

"İyi bil ki, saf din Allah'ın dinidir. Onun berisinden veliler edinenler "Biz onlara başka değil sadece bizi Allah'a tam yaklaştırsınlar diye kulluk ederiz." derler. İşte Allah, onların aralarında tartışıp durdukları şeyde hükmünü verecektir. Allah, yalancı ve gerçekleri örtüp duran kimseleri doğru yola sokmaz." (Zümer 39/3)

Bu tür inanışlardan lütfen vazgeçin. Çünkü şeytan insanı hep bu metotla saptırmaktadır.

Lütfen bana söyler misin, yaratan, besleyen, büyüten ve sana senden yakın olan Allah mı seni daha iyi tanır, yoksa Şeyh Efendi mi?

MÜRİT- Tabii ki, Allah tanır.

BAYINDIR - Peki Şeyh Efendi senin neyini Allah'a tanıtacak?

MÜRİT- ?!

25 - RABITA

BAYINDIR - Bir de rabıtanız var.

ŞEYH EFENDİ- Evet doğru. Rabıta bir müridin, mürşid-i kâmilinin ruhâniyetiyle beraber, suretini kalp gözünün önüne getirerek hayal etmesi ve kalbiyle ondan yardım istemesinden ibarettir[115].

BAYINDIR- Daha iyi anlamak için soruyorum, mürit şeyhini yükseklerde görüyor, onun birçok yetkiye sahip olduğunu düşünüyor, kendisini de düşük seviyede sayıyor. Sonra şeyhinin hayalini karşısına getiriyor ve ondan yardım istiyor. Bunu şeyhinin yanında yapmıyor değil mi?

ŞEYH EFENDİ- Doğru. Bak, bu işi biz uydurmadık. Halid-i Bağdâdî Hazretleri, Risale-i Halidiye'sinde şöyle buyurur:

"Rabıtanın en üstün derecesi, iki gözün arasında olan hayal hazinesi ile mürşidin ruhaniyetinin yüzüne hatta iki gözünün arasına bakmaktır. Zira orası feyiz kaynağıdır. Ondan sonra mürşide karşı kendini alçaltarak, son derece tevazu ile yalvarmak ve onu Mevlâ ile kendi arana vesile kılmak üzere, mürşidin ruhaniyetinin hayal hazinesine girip oradan kalbine ve derinliklerine ya-

---

115- Ruhu'l-Furkan, c.II, s.64.

vaş yavaş indiğini düşünüp, senin de peşinden yavaş yavaş oraya aktığını ve indiğini hayal ederek, şeyhini, kendi nefsinden geçinceye kadar hayal gözünden kaybetmemektir"[116].

BAYINDIR- Aman Allahım! Söyler misiniz bana, bunu neye dayandırıyorsunuz?

ŞEYH EFENDİ - Bunun delili vardır. Hz. Ebu Bekir radıyallahu anh kaza-i hacet[117] için Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellemden hali bir yer bulamadığından, bu durumu Efendimize şikayet etti. Efendimiz de ona ruhsat verdi[118].

BAYINDIR - Yani Hz. Ebu Bekir, tuvalette, Allah'ın Elçisi'nin ruhâniyetiyle beraber, suretini kalp gözünün önüne getirerek hayal edip kalbiyle ondan yardım mı istiyordu?

MÜRİT- Hayır, öyle değil. Yani Hz. Ebu Bekir tuvalette, ihtiyacını karşılarken bile Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi hayal ediyordu.

BAYINDIR- Çok sevdiği kişinin hayali insanın gözünün önünden gitmez. Şair, sevgilisi için "Gündüz hayalimde, gece düşümde" diyor. Bu gayet normaldir. Hz. Ebu Bekir, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi çok sevdiği için tuvalette bile aklından çıkaramadığını ifade etmektedir. Sizin tarif ettiğiniz rabıtayla bunun ne ilgisi var?

Siz rabıta sırasında şeyhin ruhaniyetinin müri-

116- Ruhu'l-Furkân, c. II, s. 79.

117- Tuvalet ihtiyacını gidermek.

118- Ruhu'l-Furkan, c.II, s.76.

din yanına geldiğini iddia ediyorsunuz. Şeyhin ruhaniyeti müridin yanına nereden geliyor ki mürit ondan yardım istesin?

ŞEYH EFENDİ- Ruhaniyetin gözüktüğünün delili vardır. Yusuf suresinde şöyle buyruluyor:

"(Yusuf aleyhisselâm kasıtsız olarak, elinden gelmeyerek) ona (Züleyha'ya) meyletti. Rabbisinin burhanını (delilini) görmeseydi, (o meyline göre hareket edebilirdi). (Yusuf 12/24)

Bu âyetin tefsirinde ekseri müfessirler, Allah dostlarının tasarruf ve imdadını (gücünü ve yardımını) açıklamışlardır. Müfessirlerden Keşşaf, doğruluktan ayrıldığı ve Mutezile mezhebinin[119] görüşüyle vasıflandığı halde Yakub aleyhisselâmın ruhaniyyetinin, şaşkınlığından parmaklarını ısırmış olduğu halde Yusuf aleyhisselâma gözükerek "O kadından sakın." dediğini açıklamıştır[120]."

BAYINDIR- Siz herhalde Keşşâf Tefsiri'ni hiç okumadınız. Yoksa bunu asla söylemezdiniz.

Yusuf suresinin 24. âyetinde Züleyha'nın Yusuf aleyhisselâm ile birleşmek için yaptıkları anlatılırken şöyle buyruluyor:

"And olsun ki, kadın ona meyletti. Eğer Rabbinin bürhanını görmeseydi o da kadına

---

119- Mutezile, bir kelâm mezhebidir. Vasıl b. Ata ve taraftarları kurmuştur. İnsanın kendi fiillerinin yaratıcısı olduğunu, Allah'ın bu konuda kimseye karışmadığını savunurlar. Birçok konuda farklı görüşleri vardır.

120- Ruhu'l-Furkan, c. II, s. 65,66.

meyledecekti..."

Keşşaf Tefsiri, âyette geçen bürhan kelimesinin ne anlama geldiğini açıkladıktan sonra şöyle devam ediyor:

"…. Ayette geçen bürhan şu şekillerde de açıklanmıştır:

Yusuf aleyhisselâm bir ses duydu, "Aman kadına yaklaşma!" diye, ama aldırmadı. İkinci kez duydu, demini bozmadı. Üçüncü kez duydu, beriye çekildi ama Hz. Yakub aleyhisselâmı parmaklarını ısırmış halde görünceye kadar bir şeyden etkilenmedi... "

Keşşaf'ta bu görüş sahipleri için aynen şu ifadeler yer alıyor:

"Bu ve bunun gibi şeyler hurafeci zorbaların tutundukları şeylerdir. Allah Teâlâ'ya ve peygamberlerine iftira bunların dini olmuştur...[121]"

Biraz düşünülse bunun Yusuf suresindeki başka âyetlere de aykırı olduğu görülür. Bir âyette şöyle buyruluyor:

"(Yakub) Onlardan yüz çevirdi. Vah Yusuf'um vah!" dedi. Üzüntüden iki gözüne de ak düştü. Kederi içine gömülüydü." (Yusuf 12/84)

Bu olay, Hz. Yusuf'un, Mısır'a gelen kardeşlerinden Bünyamin'i, hırsızlık bahanesiyle alıkoymasından sonra olmuştu. Eğer Bünyamin'i Hz.

121- Mahmut b. Ömer ez-Zemâhşerî, el-Keşşâf, c. I, s. 467, el-Matbaat'üş-Şarkiyye.

Yusuf'un alıkoyduğunu bilseydi Hz. Yakub, böyle üzülür müydü?

Lütfen bunu rabıtanın delili sayıp da kendinizi daha da kötü duruma sokmayın.

ŞEYH EFENDİ- Ubeydullah el-Ahrâr es-Semerkandî hazretleri *"Sadıklarla beraber olun."* (Tevbe 9/119) âyetinin tefsirinde şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz sadıklarla beraber olmak, surette ve manada onlarla beraber olmaktır." Sonra da manevi beraberliği rabıta ve huzurla tefsir etmiştir ki, bu ehlince malum olan meşru bir iştir[122].

BAYINDIR- Surette ve manada sadıklarla yani dürüst kimselerle beraber olmaktan ne anlıyorsunuz? Bir kimseyle beraber olmak hem onun yanında yer almak hem de onunla aynı duygu ve düşünceleri paylaşmak anlamına gelir. Yanında olduğunuz kişi ile aynı duygu ve düşünceleri paylaşmıyorsanız bu tam bir beraberlik sayılmayacağı gibi aynı duygu ve düşünceyi paylaştığınız kişinin yanında yer almazsanız gene beraber olmuş sayılmazsınız. Burada anlatılan odur. Bunun rabıta ile ne ilgisi var?

Bazı şeyhler müritlerine resimlerini dağıtıyor ve rabıta yaparken ona bakmasını söylüyorlar. Siz de bunu yapıyor musunuz?

MÜRİT- Bizde öyle bir şey yoktur. Hz. Peygamber resmi yasaklamıştır.

BAYINDIR- Eğer Hz. Peygamber yasaklamamış olsaydı yapar mıydınız?

122- Ruhu'l-Furkan, c. II, s.66.

MÜRİT- Belki yapardık. Çünkü resme bakmak, şeyhi kalp gözünün önüne getirerek hayal etmekten kolaydır. O zaman şeyhin sureti baş gözüyle görülmüş olur.

BAYINDIR- Peki ya dinimizin heykeli yasak etmediğini farz etsek o zaman da heykelini yapar mıydınız?

MÜRİT- Heykel yasak ama.

BAYINDIR- Yasak olmadığını farz edin.

MÜRİT- Belki o da yapılırdı. Her müridin evinde şeyhin bir heykeli bulunabilirdi.

BAYINDIR- O zaman mürit, şeyhinin putu karşısına geçecek, ona rabıta yapacak ve onun ruhaniyetinden yardım isteyecekti. Ona karşı kendini alçaltarak, son derece tevazu ile yalvaracaktı. Puta tapanların yaptığı zaten bundan başkası değildi. Aradan heykeli kaldırıp yerine şeyhin hayalini geçirmek neyi değiştirir? Puta tapanlar da zaten taştan veya ağaçtan bir şey beklemiyor, onun temsil ettiği varlığın ruhaniyetinden yardım bekliyorlardı.

Sizin tarif ettiğiniz rabıtaya sadece şu âyet delil olabilir.

"İyi bil ki, saf din Allah'ın dinidir. Onun berisinden veliler edinenler "Biz onlara başka değil sadece bizi Allah'a tam yaklaştırsınlar diye kulluk ederiz." derler. İşte Allah, onların aralarında tartışıp durdukları şeyde hükmünü verecektir. Allah, yalancı ve gerçekleri örtüp duran kimseleri doğru yola sokmaz." (Zümer 39/3)

Bu âyet, Kur’an'da şirki tanımlayan âyettir.

26- İBADET

ŞEYH EFENDİ - Biz insanlara, bize ibadet edin, demiyoruz ki.

BAYINDIR - Siz herhalde ibadetin ne olduğunu bilmiyorsunuz. Söyler misiniz bana, mürit şeyhin yanında nasıl olmalıdır?

ŞEYH EFENDİ- Bak, şimdi sana müridin adâbını söyleyeyim de içinde ne varsa ortaya dök.

Müridin inancı şöyle olmalıdır: "Ben ancak bağlı bulunduğum şeyhim ile hedefime ulaşabilirim[123]."

Haklı dahi görünse mürîdin üstadına itirazı haramdır[124].

Hz. Musa ile Hızır aleyhisselam kıssasında olduğu gibi şeyhe itiraz çok çirkindir. İtirazcının özrü kabul edilemez. İtirazdan doğan ayrılığın ilacı yoktur. Bu itirazın zararı, mürit üzerine akan feyzin kapanmasıdır[125].

Müride lazım olan şartlardan biri de şeyhin emrettiği şeyleri tevil etmeyerek ve geciktirmeyerek yapmasıdır. Zira tevil ve geciktirme büyük kesintiye sebeptir[126].

123- KOTKU, Tasavvufî Ahlak, c. II, s. 247, son paragraf.

124- KOTKU, Tasavvufî Ahlak, c. II, s. 5, 2. paragraf.

125- KOTKU, Tasavvufî Ahlak, c. II, s. 246, paragraf 3.

126- KOTKU, Tasavvufî Ahlak, c. II, s. 246, paragraf 5.

Adabtan biri de şeyhinin sevmediği hoşlanmadığı şeylerden kaçınıp, şeyhinin güzel ahlakına ve yumuşaklığına aldanıp da sevmediği şeyleri yapmamasıdır[127].

Şeyh müride bir şey telkin ettiğinde devamlı onunla meşgul olmalı ve kalbine hayır ve şer bir şey getirmemelidir[128].

Sadık müridin sermayesi sevgi ve bağlılıktır. İnatlık asasını ve muhalefet sevdasını bırakıp şeyhin emri altında sükunettir. Tarikata sevgisi ve şeyhine bağlılığı artan mürit tarikatta kalmaktan emin olur[129].

BAYINDIR- Yani kısaca mürit şeyhinin kölesi olacak. Hatta köleden de öte bir bağlılığı olacak. Çünkü köle efendisine zaman zaman baş kaldırır, baş kaldıramasa bile içinden homurdanır ama mürit hem içi ile hem de dışı ile şeyhin tam kölesi olacak. Şeyhin emri altında sessiz sedasız beklerse tarikattan atılma korkusu olmayacak.

ŞEYH EFENDİ- Mürit şeyhinin terbiyesinde ölü yıkayanın elindeki ölü gibi olmalıdır ki, şeyh, müride istediği gibi hareket edebilsin[130]. Mürit tam bağlı olmazsa şeyh onu nasıl yetiştirebilir?

BAYINDIR- Bağlılığın da bir sınırı var. Burada bütün sınırlar aşılıyor. İnsanları kendine köle eden bir tek peygamber yoktur. Böyle bir şey

---

127- KOTKU, Tasavvufî Ahlak, c. II, s. 248.

128- KOTKU, Tasavvufî Ahlak, c. II, s. 248.

129- KOTKU, Tasavvufî Ahlak, c. II, s. 250.

130- KOTKU, Tasavvufî Ahlak, c. II, s. 245, 3. paragraf.

Kur'an'a temelden karşıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Hiçbir insanın hakkı yoktur ki, Allah ona Kitap, doğru bilgi ve peygamberlik versin, o da tutsun halka, "Allah'tan önce bana köle olun" desin. Onun diyeceği şudur: "Kitabı öğrettiğinize ve okuduğunuza göre katıksız olarak Rabb'e köle olun". (Al-i İmrân 3/79)

Diyorsunuz ki, eğer müridin şeyhine bir itirazı olursa bunun ilacı yoktur. Bunun için kölelik kelimesi de yetersiz kalır. Peki bu, şeyhe ibadet değildir de ya nedir?

MÜRİT- Bunun neresi ibadettir, Allah aşkına!

BAYINDIR- Evet sadece ibadet yok, istiâne (yardım isteme) de var. Her ne kadar günde kırk kere Fatiha suresini okuyup ***" (Allahım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden istianede bulunuruz."*** Deseniz bile söylenenlerde hem Allah'tan başkasına ibadet var, hem de Allah'tan başkasından istiane.

MÜRİT- Çok ağır bir ithamda bulundunuz. Beş vakit namazını kılan, gece teheccüd namazına kalkan, bu kadar zikirler yapan, İslam'a hizmet için müesseseler kuran bu insanları o şekilde itham edemezsiniz?

BAYINDIR- Sizi Allah'ın açık ayetlerine çağırıyorum. Beni suçlayacağınıza kendinizi düzeltmeye çalışsanız daha iyi olmaz mı? Biraz düşünseniz sizin en büyük dostunuz olduğumu kolaylıkla anlarsınız. Bana karşı çıkacağınızı ve sert tavırlar koyacağınızı bile bile düştüğünüz bu kötü

durumu size göstermek için elimden geleni yapmaya çalışıyorum.

MÜRİT- Bunca kâfirler var, niye onlarla mücadele etmiyorsun da, Müslümanların birlik ve beraberlik içinde olmak zorunda olduğu şu günlerde bize saldırıyorsun? Bu kadar iyi işler yapan insanları yok etmekle ne elde edeceksin?

BAYINDIR- Yeryüzünde iyi işlerle meşgul insanlar çoktur. Japonların, Amerikalıların ve Avrupalıların içinde insanlığın hayrı için gecesini gündüzüne katıp çalışan insanların sayısı az değildir. Hıristiyan keşişler mala, evlilik hayatına ve dünyalıklara karışmamak ve ömürlerini sırf ibadetle geçirmek için dağların ıssız tepelerinde kurulu manastırlara kapanırlar ama itikatlarını şirkten kurtaramadıkları, Hz. İsa'yı Allah'ın oğlu bildikleri için onları hak yolda kabul edemeyiz.

İnanç çok önemlidir. İnsanın sevap namına bir şeyi olmasa da şirkten uzak bir inancı olsa ve tevbe etmeden ölse Allah bu şahsın günahlarını bağışlayabilir. Çünkü o, şöyle buyurmuştur:

"Allah kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz, bunun dışında olanı dilediği kimse için bağışlar." (Nisa 4/48)

İşte başkasına köle olmamızı kabul etmeyen Allah'ın Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme emri:

"De ki: "Ey cahiller! Şimdi bana, Allah'tan başkasına kölelik etmemi mi emrediyorsunuz?"

Sana da, senden önceki elçilere de şu mu-

hakkak vahyedilmiştir: "Hele bir şirke düş; amelin kesinkes yanar ve sen kaybedenlerden olursun."

"Hayır; yalnız Allah'a kölelik et ve şükredenlerden ol."

Onlar Allah'ı gereği gibi değerlendiremediler. Oysa ki kıyâmet günü, bütün yeryüzü onun avucunun içinde olacak, gökler onun sağında dürülmüş bulunacaktır. O, ortak koştuklarından uzak ve yücedir." (Zümer 39/64-67)

MÜRİT- Elimizdeki meallerde kulluk kelimesi kullanılıyor, ama sen onun yerine "kölelik" kelimesini kullanıyorsun. Bu yaptığın doğru mu?

BAYINDIR- Türkçe'de "kul" ile "köle" aynı anlamdadır. Yunus Emre;

Tapduk'un tapusunda kul olduk kapusunda

Yunus miskin çiğ idik piştik elhamdülillah.

derken "köle olduk kapusunda" demiş olur.

Kul ve kölenin Arapçası (عبد) = abd kelimesidir. Hz. Muhammed de Allah'ın abdidir. Kelime-i şehadette اشهد أن محمدا عبده ورسوله Ben tanıklık ederim ki, Muhammed onun kölesi ve elçisidir." deriz.

Yalnız Allah'a köle olup başkasına olmamak hürriyetin doruk noktasına ulaşmak demektir.

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ile ilgili şu âyet üzerinde düşünmek yerinde olur.

"Az kalsın baskı ile seni, sana yaptığımız o vahiyden ayıracaklardı ki, başkasını uydurup üstümüze atasın. Böyle yapsaydın, kuşkusuz seni dost edinirlerdi.

Eğer seni sağlamlaştırmış olmasaydık, and olsun onlara bir parça yanaşacaktın.

O zaman biz de sana, hayatın kat kat azabını ve ölümün kat kat azabını tattırırdık. Sonra bize karşı sana yardım edecek birini de bulamazdın." (İsra 17/73-75)

Hz. Peygamber bile tehlikeye düşecek gibi olduğuna göre çok dikkat etmemiz gerekmez mi?

MÜRİT- Tamam, bunları anladık. Şimdi sen yukarıdaki ağır iddianı ispatla bakalım.

BAYINDIR- Allah'ın her peygambere söylediği şu söze bakalım:

"Hele bir şirke düş; amelin kesinkes yanar ve sen kaybedenlerden olursun." (Zümer 39/64-65)

a- Şirk

Şirk, Allah'a ait bazı özellikleri kimi varlıklarda da görerek, onları bu özelliklerde Allah ile ortak saymaktır. Buna inanan, öncelikle onları Allah'a yakın bilir ve Allah ile birlikte onlara da köle olur. Çünkü Allah'a, bunların aracılığı ile yaklaşabileceğine ve isteklerini ona ulaştırabileceğine inanır. O, Allah'ı bir kral, bunları da onun yakınları gibi görür.

MÜRİT- Bizim yaptığımızın nesi şirk? Sen esas onu anlat.

BAYINDIR- Bakın, "İbadet" sözlükte taat anlamına gelir. Taat boyun eğmek demektir, daha çok "emre uymak ve izinden gitmek." anlamında kullanılır[131]. Türkçe'de buna kulluk denir.

Abd (عبد) kul, yani köle anlamına gelir.

İnsanlar, güçlerinin yettiğini kendilerine köle etmeğe, güç yetiremediklerine de köle olmağa yatkındırlar. Krallar halkı, kendi köleleri gibi görmek istemişler, kayıtsız şartsız boyun eğdirmeğe çalışmışlardır. Kur'an'da bunun örnekleri vardır:

Firavun halkı toplamış ve şöyle haykırmıştı: ***"Sizin en yüce rabbiniz benim"*** (Naziât 79/23-24)

Rab sahip demektir. Araplar kölenin sahibine rab derler[132]. Biz de efendi deriz. Allah'tan başkasına köle olmayı reddedenler, Allah'tan başkasının kendi rableri ve efendileri olmasını da kabul

---

131- İbnü Manzûr, Lisan'ul-Arab, Beyrut 1410/1990. İtaat, Tav' (طوع) kökündendir. Tav' boyun eğmek demektir. Zıddı kerih görmek, hoşlanmamaktır. Ayette şöyle buyurulur: *"Sonra, duman halinde bulunan göğe yöneldi, ona ve yeryüzüne: "İsteyerek veya istemeyerek buyruğuma gelin" dedi. İkisi de "İsteyerek geldik" dediler."* (Fussilet 41/11)

Taat (طاعة) da aynı köktendir, boyun eğmek anlamına gelir ve daha çok "Emre uymak ve izinden gitmek." anlamında kullanılır. (Rağıb el-İsfahânî, el-Müfredât, s. 529, TVA maddesi)

132- Hz. Yusuf köle olarak Mısır'ın bir devlet yetkilisine satılmış, o yetkilinin karısı Züleyhâ Hz. Yusuf'a aşık olmuş ve beraber olmak istemişti. O sırada olanları anlatan ayet şöyledir:

*"Evinde bulunduğu kadın onu kendine çağırdı, kapıları sıkı sıkı kapadı ve "gelsene" dedi. Yusuf: "Günah işlemekten Allah'a sığınırım, doğrusu **senin kocan benim rabbimdir;** bana iyi bakmıştır. Zalimler iflah olmazlar ki." dedi.* (Yusuf 12/23)

etmezler. Dikkat ederseniz efendi kelimesi tarikatlarda sıkça kullanılır.

Krallar siyasi ve askeri güçlerini kullanarak, zenginler paralarını, kimileri de dini kullanarak insanları kendilerine kul ederler. Dini kullananlar bunların en kötüsüdür. Çünkü insanlar bunlara kulluk etmeyi Allah'a kulluğun bir parçası sayarlar.

Siz Allah ile birlikte şeyhinize de köle oluyorsunuz. Rabıta sırasında şeyhinizin ruhaniyeti karşısında boyun eğiyorsunuz. Halbuki, Fatiha suresinde ***"Yalnız sana köle oluruz"*** diye Allah'a söz veriyoruz.

MÜRİT- Kendine kulluk edilmesini isteyen şeyh var mı?

BAYINDIR- Önceki açıklamalar yeterli olmadı herhalde. Şeyhe tam bağlanmak, ona rabıta etmek, kalple ondan yardım istemek ve ona asla itiraz etmemek gerektiğini söylemiştiniz. Hatta şeyhin önünde mürit, gassalın (ölü yıkayıcısının) önündeki meyyit (ölü) gibi olmalıdır, demiştiniz. Bu köleliğin son noktası değil midir? Bundan ileri bir kölelik düşünülebilir mi? Allah'ın istediği, insanın yalnız kendine köle olması ve bu şekilde hürriyetin doruğuna ulaşmasıdır.

"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kölelik edin ki, korunabilesiniz." (Bakara 2/21)

Hz. Muhammed de Allah'ın kölesidir. Kelime-i şehadet getirirken "اشهد أن محمدا عبده ورسوله - Ben tanıklık ederim ki, Muhammed onun kölesi ve

elçisidir." deriz. Ona bundan başka bir makam vermek Hıristiyanlara benzemek olur. Onlar Hz. İsa'ya Allah'ın oğlu demiş, onu Allah'a halef kılmış, ona ibadet etmeye ve ondan yardım dilemeye başlamışlardır. Sanki hâşâ! baba emekli olmuş da oğul onun yerine oturtulmuş gibidir.

Bu sebeple ibadet etmiş olmak için puta secde eder gibi şeyhe secde etmek gerekmez.

b- İstiâne

MÜRİT- Bir de istiâne vardı.

BAYINDIR- Gelelim **istiane**ye: İstiane, yardım istemek demektir. Fatiha suresini her okuyuşumuzda "*iyyâke nestaîn,* اياك نستعين deriz. **Yani *"Allah'ım yalnız senden yardım isteriz"*** demektir. Bu konu daha önce anlatılmıştı. Burada Şeyh Efendinin bir sözünü tekrarlamak yerinde olur. Şöyle demişti:

"Siz ne derseniz deyin, biz Allah ile kullar arasında evliyâullahın ve meşâyih-i izâm hazerâtının ruhlarının vasıta olduğuna inanırız. Onların ruhaniyetinden istimdâd eder, istiânede bulunuruz."

Evliyanın ruhundan istianede bulunduğunuza göre sizin **"*iyyâke nestaîn*** اياك نستعين = yalnız senden yardım isteriz" demeye hakkınız kalır mı?

Bir de rabıta yaparak şeyhin ruhaniyetiyle beraber, suretini kalp gözünün önüne getirip hayal etmeniz ve kalple ondan yardım istemeniz var ya, işte o zaman tevhitle ilginiz kesilir. Çünkü bu, olsa olsa şeyhe ibadetin bir parçası olur.

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem

"*Dua ibadetin özüdür*[133]*.*" demiyor mu?

O, bir de, şöyle buyurmuştur: "*Dua ibadetin ta kendisidir*."[134]

Puta tapanlar ibadeti, putun rızasını kazanmak ve dualarının kabulünü sağlamak için yaparlardı.

Bir çok âyette müşriklerin, Allah'tan başkasına dua ettikleri[135] anlatılır. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme verdiği bir emirde Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"De ki: Ben yalnızca Rabbime dua ederim. Ona hiçbir şeyi ortak koşmam." (Cin 72/20)

İbn Abbas şöyle demiştir: "Duanız imanınızdır[136]."

İnsanlar öteden beri en çok dua ve ibadet konusunda yanıldıkları için bütün elçilerin davetinin temelini bu iki husus oluşturmuştur.

Namaz, oruç, hac, zekat, helâller ve haramlarla ilgili çok az âyet olduğu halde Allah'tan başkasına ibadeti, darda kalınca başkasından mane-

---

133- Tirmizî, Dua,1, 3371 nolu hadis.

134- Tirmizî, Dua,1, 3372 nolu hadis.

135- Nisa 4/117; En'am 6/40,41,56,71,108; Araf 7/37,194,195,197; Yunus 10/38,66, 106; Hûd 11/101; Ra'd 13/14; Nahl 16/20,86; İsra 17/56, 57,67; Kehf 18/14; Meryem 19/48; Hacc 22/12,13,62,73; Müminun 23/117; Furkân 25/68; Şuarâ 26/213; Kasas 28/64,88; Ankebût 29/42; Lokman 31/30; Sebe' 34/22; Fatır 35/13,14,40; Saffât 37/125; Zümer 39/38; Mümin 40/20,66; Fussilet 41/48; Zuhruf 43/86; Ahkâf 46/4,5; Cin 72/18. 26 surede toplam 47 ayet.

136- Buhari, İman, 2.

vi yardım beklemeyi şirk sayıp yasaklayan çok sayıda ayet vardır. Kur'an'ın hemen her sayfasında bu konu ile ilgili ayetler vardır.

"Darda kalmış kişi dua ettiği zaman onun yardımına kim yetişiyor da sıkıntıyı gideriyor ve sizi yeryüzünün hakimleri yapıyor? Allah ile beraber başka bir tanrı mı var? Ne kadar az düşünüyorsunuz." (Neml 27/62)

27- ALLAH'IN GÖZÜKMESİ (Tecelli)*

Tecelli, gözükmek, ortaya çıkmak anlamınadır. Allah'ın tecelli etmesi de Allah'ın gözükmesi veya gücünün ortaya çıkması anlamında kullanılır.

ŞEYH EFENDİ - (Kendi alnını göstererek) Şeyhlerin alnı bir aynadır. Orada Cenab-ı Hak tecelli eder.

BAYINDIR - Allah Teâlâ bir insanda nasıl tecelli eder, nasıl gözükür? Bunun delili nedir?

ŞEYH EFENDİ - Delili şudur: Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Musa, tayin ettiğimiz vakitte (Tûr-i Sînâ'ya) gelip de Rabbi onunla konuşunca «Rabbim, bana kendini göster, seni göreyim.» dedi. (Rabbi) «Sen beni asla göremezsin. Fakat şu dağa bak, eğer yerinde durabilirse sen de beni göreceksin.» buyurdu. Rabbi o dağa tecelli edince dağı paramparça

---

* - Bu bölümdeki iddialar Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

etti. Musa da baygın düştü. Ayılınca dedi ki; Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sana tevbe ettim ve ben inananların ilkiyim." (Araf 7/143)

Allah bir dağda tecelli ettiğine göre bir insanda tecelli edemez mi?

BAYINDIR - Allah dağa tecelli ettiği zaman dağ parçalandı, Hz. Musa da baygın düştü.

ŞEYH EFENDİ - İşte şeyh dağ yerinde, mürit de Musa aleyhisselâm makamındadır[137].

BAYINDIR - Bu ne biçim delil getirme, ne biçim bir kıyastır? Allah Teâlâ dağda tecelli etmedi ki, dağa tecelli etti. Yani dağda gözükmedi, dağa gözüktü. Allah'ın insana tecelli etmeyeceği, yani bu dünyada bir insana gözükmeyeceği yukarıdaki âyette açıkça belirtilmiştir.

Ayete aykırı olmasına rağmen farz edelim ki, sizin dediğiniz doğrudur ve Allah dağa tecelli etmemiştir de dağda tecelli etmiştir. Siz kendinizi dağa nasıl kıyaslarsınız? İnsan dağa benzer mi? Böyle kıyaslara kıyas maâl fârık, yani ilgisiz şeyleri birbirine benzetmek denir. İnsanla dağ arasında nasıl bir benzerlik buluyorsunuz ki, bir âyetin dağ ile ilgili hükmünü insana taşıyorsunuz.

Bir an için benzetmenin doğru olduğunu kabul etsek bile varılacak hüküm, böyle bir tecelliden sonra şeyhin parçalanıp yok olması olmaz mı?

137- Müridin, şeyhi önünde cezbeye gelip baygın düşmesi böyle bir şartlanmadan dolayı olsa gerektir.

Çünkü Allah'ın tecellisinden sonra dağ paramparça olmuştur. Ama böyle olmuyor, şeyhin alnı bu tecelli ile Allah'ın aynası durumuna geliyor ve herkes şeyhin alnında Allah'ı görmeye başlıyor.

ŞEYH EFENDİ - Allah şeyhleri korur. Allah'ın gücü buna yetmez mi?

BAYINDIR - Allah'ın gücünün yetmediği ne var ki; ama biz Allah'ın gücünden ve kudretinden değil, ayetin hükmünden bahsediyoruz. Sonra Allah'ın şeyhi koruyacağını nereden çıkarıyorsunuz?

Ayrıca Allah'ın dağa tecelli etmesi özel bir olaydır, bunun kıyaslanacağı bir şey yoktur. Çünkü olağan dışı bir olaya benzetme yapılarak bir hükme varılamaz[138].

Şeyhin dağa, Hz. Musa'nın da müride benzetilmesine gelince; doğrusu bunu hangi mantıkla yaptığınızı anlamak mümkün değildir. Şeyhi Hz. Musa'ya benzetmek isteseniz bunun bir yolu olur. Çünkü insan olma bakımından ortak yönleri vardır. Dağ ile şeyhin neyi birbirine benziyor?

MÜRİT- Tecelli meselesini niye yanlış değerlendiriyorsun? Bu, Şeyh Efendinin bütün davranışlarıyla müritlerine örnek hale gelmesinden başka bir şey değildir.

BAYINDIR - Yani Allah'ın şeyhin bedenine girdiğini mi söylemek istiyorsunuz?

MÜRİT- Hayır, asla öyle demiyorum. Şeyhin

138- "Alâ hilâf'il-kıyâs vâki olan şey sâire mekîsun aleyh olamaz." Mecelle m.15.

müritlerine örnek olmasından bahsediyorum.

BAYINDIR - Örnek olması için Allah'ın şeyhin alnında gözükmesi mi gerekiyor?

ŞEYH EFENDİ- Şeyhin iki gözünün arası feyiz kaynağıdır. Rabıta yaparken iki gözün arasında olan hayal hazinesi ile mürşidin ruhaniyetinin yüzüne hatta iki gözünün arasına bakılır[139].

BAYINDIR- Tamam, işin sırrı şimdi çözüldü. Şeyhin alnında Allah Teâlâ'nın tecelli etmesine neden ihtiyaç duyduğunuzu şimdi anladım. Bir yanlış sizi bir başka yanlışa zorluyor.

Rabıta diye bir şey uydurdunuz ya, onun kabul edilebilmesi için bu defa da Allah'ın şeyhin alnında tecelli ettiğini uydurmanız gerekli oldu.

Çünkü mürit rabıta yaparken şeyhinin ruhaniyetini hayal ediyor, onun iki gözünün arasına, yani alnının ortasına baktığını düşünüyor. Size göre orası feyiz kaynağıdır. Sonra şeyhine karşı kendini son derece alçaltarak ona yalvarıyor, onu Allah ile kendi arasında vesile kılıyor.[140].

İşte burada şeyhin alnının bir ayna sayılmasına ve orada Allah'ın gözükmesine ihtiyaç duyuyorsunuz. Yoksa müritleri nasıl inandırırsınız.

Bazı tasavvuf kitaplarında daha ileri gidilerek Allah'ın isimlerinin ve sıfatlarının şeyhte gözüktüğü ifade edilmektedir[141]. Bu nasıl kabul edilebi-

---

139- Ruhu'l-Furkan, c. II, s. 79.

140- Bkz. Ruhu'l-Furkan, c. II, s. 79.

141- Bkz. KOTKU, Tasavvufî Ahlâk, c. II, s.184-185.

lir? Bu durum sizde de var, siz de aynı iddiaları tekrarlayıp duruyorsunuz. Ama, bu çirkinliği daha fazla uzatmak istemiyorum.

28- GİYİM KUŞAM

MÜRİT- Bütün bunları söylüyorsunuz ama gayrimüslimler gibi elbise giyiniyorsunuz.

BAYINDIR - Fıkıh kitaplarımızın hiçbirinde kadın ve erkek için bir elbise modeli yoktur. Hiçbir mezhep böyle bir görüş belirtmemiştir. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin zamanında Müslümanlarla gayrimüslimlerin ayrı elbiseler giydiğine dair bir bilgi yoktur. Müslüman olan hiçbir gayrimüslime elbisesinin modelini değiştirmesi söylenmemiştir. Ebu Cehil hangi modelde elbise giyiniyorsa Müslümanlar da o modelde giyiniyorlar ve bunu asla bir mesele yapmıyorlardı. Onun için bu iddianın tutarlı bir tarafı yoktur.

Bazı elbiseler vardır ki, bir üniforma olmuştur. Askerin ve polisin üniforması gibi gayrimüslimlerin üniforması haline gelmiş elbiseler olabilir. Yani bir elbise kafirlik simgesi haline gelmiş olabilir. İşte o zaman onu giymek caiz olmaz. Asker ve polis kıyafetleri zaman zaman değiştiği gibi gayrimüslimlerin simgesi haline gelen elbiseler de zaman zaman değişebilir. Fıkıh kitaplarımızda bu simgelerle ilgili hükümler vardır.

Simge bir ihtiyaçtan doğmuştur. İslam toplumunda yaşayan gayrimüslimler içki içebilir, domuz eti yiyebilir ve domuz besleyebilirler. Şarap içtiğini gördüğünüz kişi eğer Müslümansa suçüs-

tü yakalar hakim önüne çıkarırsınız. Fakat Hıristiyan'sa bundan dolayı hakim önüne çıkaramazsınız. İslam devletleri, bir karışıklık olmasın diye gayrimüslimlere, özel bir başlık veya belli renk ve biçimde kuşak giyinme zorunluluğu getirmişlerdir. O devirde bir Müslüman tutar, aynı başlığı veya aynı kuşağı giyinirse Müslümanları aldatmış olurdu. Bugün polis veya asker elbisesi giymenin suç olması gibi bu da suçtu. Fıkıh kitaplarımızda gayrimüslim elbiseleri konusunda yer alan hükümler sadece bu gibi simgelerle ilgilidir.

29- ŞEYH ÖĞRETMEN OLMALI*

BAYINDIR - Sıradan bir Müslüman olmak, diğer Müslümanlar gibi ibadetlerinizi yapıp işinize bakmak neyinize yetmiyor ki, kendinize Allah ile kul arasında bir yer arıyorsunuz?

ŞEYH EFENDİ - Allah Teâlâ âyette "*De ki, hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?* " diye buyurmuyor mu?

BAYINDIR - Tamam, bir öğretmen olarak, bir hoca olarak saygı görün. Çünkü iyi bir şeyh, iyi bir öğretmen olmalıdır. Devamlı bilgilerini tazelemeli, bildiklerini öğretmeli ve yaşayışıyla örnek olmaya çalışmalıdır. Ama Allah ile kul arasında bir kısım manevi makamlar uydurup kendinizi o makamlara yerleştirmek de nereden çıktı?

---

* - Bu bölümdeki iddialar Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

MÜRİT- Herkes farklı değerlendiriyor ama biz şeyhimizi insan kabul ediyoruz, fakat farklı bir insan. O, diğer insanlara benzemez.

30- İSLAM'IN YAYILIŞI

MÜRİT- Sen tarikatları yerin dibine sokuyorsun ama İslam tarikatlar sayesinde yayılmıştır. Büyük âlim Muhammed HAMİDULLAH da tarikatlara karşı iken İslam'ın sufiler sayesinde yayıldığını görünce fikrinden vazgeçti. Tarikatları ortadan kaldırmakla ne elde edeceksin?

BAYINDIR- Muhammed HAMİDULLAH'ın öğrencisi ve benim hocam olan Salih TUĞ, ondan şu sözü nakletti: "İslam Avrupa'da hızla yayılıyor, ama tarikatların etkisiyle yayıldığı için hiç bir varlık gösteremiyor. Bu insanlara keşke Kur'an'ı öğretebilsek."

Hatırlarsanız konuşmanın başında şöyle demiştik:

"Bizim karşı çıktığımız, sadece Kur'an'a açıkça aykırı olan şeylerdir. Eğer bunlar Hanefî, Şafiî, Mâlikî, Eş'ârî, Maturîdî gibi herhangi bir mezhebin görüşüne aykırı olsaydı bunu gözümüzde büyütüp sert tavır ortaya koymazdık. Mütevâtir[142] olmayan hadis-i şeriflere aykırı bulsaydık üzerinde bu kadar durmazdık. Siz Kur'an-ı Kerim'in çok açık ifadelerine aykırı şeyler söylüyorsunuz. Bunlar karşısında susarsak hesap

---

[142]— Mütevâtir hadis, yalan söylemek için bir araya gelmiş oldukları düşünülemeyecek topluluklar zinciri tarafından bize ulaştırılan hadistir. Bunun Peygamberimizin sözü olduğunda şüphe olmaz.

gününün tek yetkilisi olan Allah'a, bunun hesabını veremeyiz."

MÜRİT- Kur'an'ın açık ifadelerine kim karşı çıkabilir?

BAYINDIR- Lütfen başa dönmeyelim. Baştan da öyle dediniz ama konulara tek tek girince Kur'an'dan ne kadar uzaklaşıldığı ortaya çıktı.

Kur'an'a aykırılıklarla dolu bir akımın İslam diye yayılmasının ne faydası olur? Bunun İslam ülkelerinde bir faydası yok ki, Avrupa'da veya dünyanın bir başka yerinde faydası olsun.

31- HADİS-İ ŞERİFLER

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin, Allah'ın elçisi sıfatıyla söylediği sözlere, yaptığı işlere ve kabul ettiği davranışlara hadis denir.

MÜRİT- Dedin ki, tarikatlardaki yanlışları mütevâtir olmayan hadislere aykırı bulsak üzerinde bu kadar durmayız. Sen hadisi önemsemiyor musun?

BAYINDIR- Elbette önemsiyorum. Ama sahih de olsa her hadisin derecesi farklıdır. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme ait olduğunda kuşku olmayan hadislere mütevâtir hadis denir. Ahmed Naim, bunların pek az olduğunu belirtir ve dört hadisin lafız ve anlam yönünden mütevâtir olduğunu ifade eder[143]. Bu konuda

---

143- Ahmed Naim, Mukaddime, Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarih Tercemesi ve Şerhi, Ankara 1979, c. I, s. 103-105.

farklı tespitler olmakla birlikte sayısının pek az olduğunda kuşku yoktur. Mütevâtir olmayan hadisler üzerinde az çok şüphe vardır. Bu şüphe ya senet yönünden ya anlam yönünden olur.

Bir hadisi Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemden bize kadar ulaştıran kişiler o hadisin senedini oluşturur. Senette yer alan kişilere ve onların ezberleme yeteneklerine güvenilebilmek gerekir.

Mezhepler hadisleri kendi usullerine göre değerlendirirler. Bakarsınız ki, aynı konuda mezheplerden biri bir hadise, diğeri başka bir hadise dayanmıştır. Üçüncüsü de bunlardan hiçbirini kabul etmemiştir. Zayıf bir hadis kabul edildiği halde sahih hadisin kabul edilmediği durumlar da olur.

Mesela Şafiî mezhebi, köpek tarafından yalanmış bir kabın, biri toprakla diğerleri de su ile olmak üzere yedi kere temizlenmesini şart koşar[144]. Bu konuda dayandığı hadis şudur: *"Birinizin kabını köpek yalarsa onu yedi kere yıkasın, bunlardan biri temiz toprakla olsun*[145]."

Hanbelî mezhebinin görüşü de aynıdır. O da

---

[144]- Ahmed b. Hacer el-Heytemî, Tuhfet'ül-Muhtâc bi şerh'il-Minhâc, (Şirvânî ve Kasım el-İbâdî haşiyeleriyle birlikte.) c.I, s. 311 vd.

[145]- Buhârî, vudû', 33; Müslim, Tahâret, 89, 91, 92,93; Ebu Davûd, Tahâret, 37, Tirmizî, Tahâret, 68, Nesaî, Tahâret, 50-52, Miyâh, 7,8; İbn Mâce, Tahâret, 31; Dârimî, Vudû', 59; Ahmed b. Hanbel 2/245, 253, 265, 271, 314, 360, 398, 424, 427, 480, 482, 508, 4/86, 5/56.

aynı hadis-i şerife dayanır[146].

MÜRİT- Peki bu hadis sahih mi? Çünkü Hanefî mezhebine göre köpeğin yaladığı kabın üç kere yıkanması yeterlidir.

BAYINDIR- Hadis sahihtir. Altı sahih hadis kitabının (kütüb-i sitte'nin) tamamında vardır. Ayrıca Darîmî'de ve Ahmed b. Hanbel'in Müsned'inin bir çok yerinde geçer. Hanefîler ile Mâlikîler de bu hadisin varlığını kabul ederler.

MÜRİT- Sahih hadis kitaplarının hemen hepsinde varsa Hanefîler neden o hadise uymamışlardır? Sahih hadise uymamak olur mu?

BAYINDIR- Evet, bu hadis sahihtir. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem böyle bir söz söylemiştir ama bu konuda bir icma oluşmamıştır. Yani Peygamberimizle birlikte yaşamış Müslümanlar, köpek tarafından yalanmış bir kabın, biri toprakla diğerleri de su ile olmak üzere yedi kere temizlenmesi ile ilgili bir görüş ve uygulama birliği içinde olmamışlardır.

İşte bu, fıkıh bilginini düşündürmektedir. Acaba bu sözü Peygamberimiz hangi şartlarda söylemiştir. O şartlar hala devam ediyor mu? Daha sonra onun bu söze aykırı başka bir sözü veya davranışı olmuş mudur? Bu gibi şeyler doğru sonuca varmak isteyen fıkıh bilginine ter döktürür.

Köpeğin yaladığı kabın temizliği konusunda Hanefîlerin sözleri özetle şöyledir:

146- Muvaffak'ud-din b. Kudâme, el-Muğnî (öl.630 h.) Beyrut 1404/1984, c. I, s.74 -75.

" Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: *"Birinizin kabını köpek yalarsa onu yedi kere yıkasın, bunların biri temiz toprakla olsun."* Bu, icma ile vacip olan bir durum değildir[147]. İslam'ın ilk devirlerinde, insanların köpeklerle içli dışlı olmalarını ortadan kaldırmak içindir. Nitekim içki yasaklandığı zaman fıçıların kırılması emredilmiş ve içki içilen kaplardan bir şey içilmesi bile yasaklanmıştı. Onlar adetlerini terk edince Peygamberimiz de içkide olduğu gibi burada da yasağı kaldırmış olmalıdır. Bazı rivayetlerde geçen şu ifadeler bunu desteklemektedir: "...*yedi kere yıkasın, bunların biri temiz toprakla olsun."* bir diğerinde "*...bunların sonuncusu temiz toprakla olsun."* şeklindedir. Bir kısmında da "*...sekizincisinde topraklayın"* ifadesi vardır.

Biz bu durumda Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin şu sözüne dayanırız: *"Bir kap, köpek yalamasından dolayı üç kere yıkanır."*

Gözükmeyen necasetlerin su ile üç kere yıkanması temizlik için yeterlidir. Zaten necasetin bir kere yıkamakla temizlenmeyeceği açıktır. Burada belli bir necaset de yoktur. Köpek salyasının yıkanması hadisin emridir, yoksa onun necaset sayılması akılla anlaşılmaz. Bu, abdestsizliğin necaset sayılması gibidir. Abdestsizlik, organları bir kere yıkamakla gider. Nitekim Peygamber

---

[147]- İcma , Peygamberimizle birlikte yaşamış Müslümanların, yani sahabenin bir konuda ortak görüş ve uygulama içinde olmaları, bunlardan birinin bir başka görüşü benimsememesi demektir.

sallallahu aleyhi ve sellem her organını birer kere yıkayarak abdest almış ve demiştir ki, "Bu, Allah'ın, onsuz namazı kabul etmeyeceği abdesttir" Bize göre köpek salyasını üç kere yıkamak da şart değildir, kaç kere yıkayacağı kişinin görüş ve kanaate bırakılır[148].

Hanefilerin dayandıkları hadis zayıftır[149]. Ama prensiplerine uyduğu için onu tercih etmişlerdir.

MÜRİT- Çok ilginç.

BAYINDIR- Daha ilginci Malikîlerin görüşüdür. İmam Malik köpeğin yaladığı kabın yıkanmasını gerekli görmemiştir. Ona yukarıdaki hadis sorulduğu zaman demiştir ki; "Bu hadis gerçekten vardır, ama işin aslı nedir, bilemiyorum[150]."

MÜRİT- Mâlikî mezhebi hem de hak mezheptir değil mi?

BAYINDIR- Elbette hak mezheptir. İşte bu noktanın anlaşılmasını istiyorum.

Allah Teâlâ'nın koruma altına aldığı ve Müslümanların tartışmadıkları tek metin Kur’an-ı Kerim’dir. Farz namazların vakitleri, rekatları ve nasıl kılınacağı gibi Allah'ın Elçisi'nin Kur'an kadar kuşku götürmez yollarla bize ulaşan uygulamaları da vardır. Bunlar üzerinde tartışma olmaz. Onlar da mütevâtirdir. Bu şekilde gelen helaller

---

148- Alâuddin el-Kâsânî, el-Bedâi'u's-Sanâi', Beyrut, c.I, s.87-88.

149- Bkz. Abdullah b. Yusuf ez-Zeylaî, (öl. 762 h.) Nasb'ur-râye li ehâdîs'il-Hidâye, Kahire, c. I, s.132-133.

150- Malik b. Enes, el-Müdevvenet'ül-Kübrâ, Mısır, c. I, s. 5.

helâl, haramlar da haramdır. Bunlar bütün mezheplerde aynıdır. Mezhep farkı bunların dışındaki konularda olur.

MÜRİT- Yani onların dışındaki her şey tartışılabilir diyorsunuz.

BAYINDIR- Elbette. İşte bu, Müslümanlara geniş bir bilimsel hürriyet sağlar. Bu sınırları aşmayan her mezhep hak mezheptir. Köpeğin yaladığı kap konusunda da o sınırlar aşılmamıştır. Bu görüşler, ne Kur'an'a ne mütevâtir hadislere ne de icmaa aykırıdır.

Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah'ın size öğrettiğinden öğreterek eğittiğiniz av köpeklerinin tuttukları size helâl kılınmıştır. Onların sizin için tuttuklarını yiyin. Üzerine Allah'ın adını anın. Allah'tan sakının, çünkü Allah hesabı çabuk görür." (Maide 5/4)

Köpek, tuttuğu avı ısırır ve ona salyasını bulaştırır. Köpeğin ısırdığı yerin temizlenmesi emredilmediği için ayet, en uçta gözüken Maliki mezhebinin görüşüne haklılık vermektedir.

Zannederim bu örnek ne anlatmak istediğim konusunda bir fikir vermiştir.

32- MEZHEPLER

MÜRİT- Hanefî, Şafiî, Mâlikî, Eş'ârî, Maturîdî gibi bir mezhebin görüşüne aykırı uygulamaları önemsemediğini de ifade etmiştin. Demek ki, sen mezhepleri önemsemiyorsun.

BAYINDIR- Mezhep, bir alimin bir konudaki görüş ve yorumudur. Bugün mezhep deyince aynı metodu benimsemiş alimlerin görüş ve yorumlarının bir araya getirildiği bir bütünlük anlaşılmaktadır. İlmî çalışmanın olduğu her yerde mezhep olur. Mezhebi önemsememek, ilmi çalışmayı önemsememektir. Benim böyle bir şeyden yana olmam düşünülemez. Ben sadece, alimleri kutsallaştırmamak gerektiğini ve bilimsel hürriyetin önemli olduğunu vurgulamak istiyorum.

Mezhep ve meşrep ihtilafları bir ayrılık değil, bir gelişme ve ilerleme sebebidir. Yeter ki Kur'an ikinci sıraya itilmiş olmasın. Yoksa Kur'an'ın açık hükümlerine aykırı düşmeyen konularda hoşgörülü olmak bir borçtur. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Muhammed Allah'ın elçisidir. Onun beraberinde bulunanlar, inkarcılara karşı çok sert, kendi aralarında merhametlidirler." (Fetih 48/29)

"Ey İnananlar! İçinizden kim dininden dönerse bilsin ki, Allah onların yerine bir milleti getirir de O, onları sever, onlar da onu severler. Bunlar inananlara karşı alçakgönüllü, inkarcılara karşı çok sert olurlar. Allah yolunda cihat eder, kınayanların kınamasından korkmazlar. İşte bu, Allah'ın bir vergisidir, kime dilerse ona verir. Allah her şeyi kaplar ve bilir.

Sizin dostunuz ancak Allah'tır, onun Resulüdür, iman edenlerdir; onlar ki Allah'ın

emirlerine boyun eğerek namazı kılar, zekatı verirler.

Kim Allah'ı, Elçisi'ni ve inananları dost edinirse Allah'tan yana olanlar şüphesiz üstün gelirler." (Maide 5/54-56)

33-İÇTİHAT

İçtihat burada, bir İslam aliminin bir konudaki görüş ve kanaati anlamındadır.

MÜRİT- Mezhepler her şeyi halletmişlerdir. Bize düşen, onları anlamak ve uygulamaktır.

BAYINDIR- Bu düşünce birkaç yıl öncesine kadar çok yaygındı. Canla başla savunuluyordu. Şimdi de hatırı sayılır taraftarı vardır. Sağlam bir dayanağı olmadığı için giderek zayıflamaktadır.

Mezhepler her şeyi halletmemişlerdir. Mezhep alimleri, tereddüde sebep olan ve bir karar verilmesine ihtiyaç duyulan hususları kendi prensiplerine göre yorumlamışlardır.

İşte burada, içinde bulunulan şartların, eldeki bilgilere olan güvenin ve yorumu yapan ilim adamının özel şartlarının büyük önemi vardır. Bu sebeple bakarsınız ki bir alim, aynı olayı değişik dönemlerde değişik şekilde yorumlamıştır. Bu gayet normaldir ve olması gerekendir. Şartlar değiştikçe yorumların da değişeceği gayet açıktır.

Mesela Hanefî mezhebinin kurucusu Ebu Hani-

fe'dir. Ebu Yusuf ve Muhammed[151] onun talebeleri ve mezhebin önde gelen alimleridir. Yargılama (kaza) ile ilgili konularda Ebu Yusuf'un görüşüne uyulur. Çünkü Ebu Yusuf kadılık yapmış ve bu konularda tecrübe sahibi olmuştur. Uygulamadan uzak bir ilmî çalışmanın problem çözmede yetersiz olduğunu herkes kabul eder.

Ebu Hanife öldükten sonra Ebu Yusuf 33 yıl, İmam Muhammed de 39 yıl yaşamıştır. Görüş ayrılığı, bunların farklı çağlarda yaşamış olmalarından kaynaklanırsa gene tercih sebebi olur. Mesela: Ebu Hanife'ye göre, bir suçlama olmadıkça, görünüşlerine bakılarak şahitler dürüst sayılır ve ifadeleri mahkemece doğru kabul edilir. Ebu Yusuf ve Muhammed'e göre bir suçlama olmasa dahi, şahitler hakkında güvenilirlik soruşturması açılması (ta'dil ve tezkiye işlemlerinin yapılması) gerekir. İkinci görüş tercih edilmiştir.

---

[151]Ebu Hanife, Nu'man b. Sabit, Hanefi mezhebinin kurucusu olan büyük İslam hukukçusudur. 80h./699m. tarihinde Kûfe'de doğmuş ve 150 h./767 m. tarihinde Bağdat'ta vefat etmiştir.
Ebu Yusuf, Ya'kub b. İbrahim, Ebu Hanife'nin birinci derecedeki öğrencilerinden ve Hanefi mezhebinin büyük fakihlerindendir. Abbasi halifelerinden Harun Reşid zamanında kadi'l-kudat (başkadı) olarak görev yapmıştır. Bu unvan ilk defa Ebu Yusuf tarafından kullanılmıştır. 113 h./731 m. tarihinde Kûfe'de doğmuş ve 183 h./799 m. tarihinde Bağdat'ta vefat etmiştir.
Muhammed b. el-Hasen eş-Şeybani, Ebu Hanife'nin birinci derecedeki öğrencilerinden ve Hanefi mezhebinin büyük fakihlerindendir. Mezhebin görüşlerini yazarak günümüze kadar ulaşmasını temin etmiştir. 132 h./749 m.de Vasit'te doğmuş ve 189 h./805 m. Rey'de vefat etmiştir. (BİLMEN Ömer Nasuhi, Hukukı İslamiyye Kamusu, I/370, 392, İstanbul, 1967).

Çünkü genel ahlak Ebu Hanife'den sonra bozulmuştur. Buna göre artık şahitler hakkında güvenilirlik soruşturması açılmadan, mahkemece ifadeleri doğru kabul edilemez[152]. Bu da olması gereken bir davranıştır. Yanlış olan, onlardan sonra hayatı donmuş kabul edip artık bütün gelişmeleri Kur'an ve sünnet yerine bu alimlerin görüşleri doğrultusunda değerlendirme eğilimidir.

Kimse bundan yüz sene evvelki şartlarla kumaş dokumayı, inşaat veya ulaşımı aklından bile geçirmez ama hayatın 1300 sene evvelki Kûfe ve Bağdat şartlarına göre yapılmış içtihatlara uydurulmasını savunanlar çıkabilir. Mezhepler her şeyi halletmişlerdir demek, mezheplerin oluştuğu tarihten itibaren hayatı donmuş saymaktan başka bir şey değildir.

MÜRİT- Bugün Ebu Hanife, İmam Malik ve İmam Şafiî gibi alimler yetişebilir mi? Ebu Hanife'nin kırk yıl yatsı namazının abdesti ile sabah namazını kıldığı rivayet edilir.

BAYINDIR- Zaten asıl felaket burada, bu insanları kutsallaştırmaktadır. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem kaç gün yatsının abdesti ile sabah namazını kılmıştır? Allah'ın dinlenmek için yarattığı geceyi uykusuz geçirmenin faziletine dair Ebu Hanife'nin tek bir sözü var mıdır? Neden bu alimleri olağan dışı, ulaşılmaz varlıklar gibi görmeye çalışıyorsunuz. Halbuki, onlar sade ve iddiasız bir hayat yaşamışlardır.

152- Mecelle'nin 1716. maddesi bu görüşe göre düzenlenmiştir.

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin hayatı da herkesin örnek alabileceği ve rahatça yaşayabileceği sadeliktedir. Gerçi havalarda uçmaya şartlanmış olanlar onun ve ashabının hayatını da olağanüstü göstermek ve bize örnek olmalarını engellemek için yapmadıklarını bırakmazlar. Şükür ki, elimizde Kur'an-ı Kerim ve sahih hadisler var da bunlara karşı koyabiliyoruz.

MÜRİT- İyi vallahi! Tarikatları da mezhepleri de hallettin. Senin maksadın ne? Yoksa İslam'ı, hayatın dışına itmek mi istiyorsun?

BAYINDIR- Ben, hayatın dışına itilmiş Müslümanlığı hayatın içine çekmek istiyorum. Ama siz, aklınızı kullanmamak için olanca gücünüzü harcıyorsunuz. Halbuki, Allah***"..pisliği aklını kullanmayanların üstüne bırakır."*** (Yunus 10/100)

MÜRİT- Mezhepsiz İslam nasıl olur?

BAYINDIR- Aklını kullanan ve ilmi çalışmayı kabul eden insanların olduğu her yerde mezhep olur. İçtihat kapısını kapatmak ise ilmî çalışmaları dondurmak anlamına gelir. Bu da hayatı donmuş saymakla mümkün olur. Siz donmuş saydınız diye hayat donmaz. Olan size olur, gelişmelere ayak uyduramaz ve kendinizi çağın dışına itersiniz.

Müslümanlar Kur'an üzerinde akıl yormayı ve ona sıkı sıkıya sarılmayı asırlarca unutmuşlardır. Sonunda Kur'an, erişilemez bir kutsal sayılmış ve onu anlayamayacağımız kanaati doğmuştur. Artık Kur'an, sevap kazanmak için okunan, vaaz ve nasihat için belli birkaç âyeti açıklanan bir

kitap haline gelmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Bunlar Kur'an üzerinde akıl yormazlar mı? Yoksa kalpler üzerinde kilitler mi vardır?" (Muhammed 47/24)

"And olsun ki, Kuran'ı anlaşılması için kolaylaştırdık; ama hani anlamaya çalışan?" (Kamer 54/17, 22, 32 ve 40)

"Ey inananlar! Allah'a ve Elçisi'ne boyun eğin, Kuran'ı dinleyip dururken yüz çevirmeyin, dinlemedikleri halde "dinledik" diyenler gibi olmayın. (Enfal 8/20-21)

MÜRİT- Peki şimdiye kadar yapılmış içtihatları yok mu sayacağız, mevcut mezhepleri nereye koyacağız?

BAYINDIR- Bakın, inanç ve ibadetle ilgili hükümlerin büyük bölümü Kur'an'da ve sünnette açıkça yer alır. Burada içtihada bırakılan kısım azdır. Dünya ile ilgili konularda da sadece sınırlar çizilmiş gerisi ilim adamlarına bırakılmıştır.

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem *"Alimler, elçilerin varisleridir."* buyurmuştur[153]. Bu sebeple alimler, Kur'an ve sünnet üzerinde çalışacak, kendilerine bırakılmış bölümle ilgili içtihatlar yapacak ve geçmiş alimlerin içtihatlarından da yararlanacaklardır. Böylece Kur'an ile hükmetme görevinde Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi temsil edeceklerdir. Çünkü Allah Teâlâ'nın Hz. Muhammed'e yüklediği görevi

---

153- Buhari, İlim, 10; Ebû Davûd,İlim, 1; İbn-i Mâce, Mukaddime, 17; Ahmed b. Hanbel 5/196.

temsilcileri devam ettirmek zorundadır. O görev şöyle açıklanıyor:

"Allah'ın indirdiği Kitap ile aralarında hükmet. Sakın onların heveslerine uyma. Onlardan kaçın ki Allah'ın sana indirdiğinin bir kısmından seni saptırmasınlar. Eğer yüz çevirirlerse bilesin ki, Allah birtakım günahlarına karşılık başlarına bir kötülük gelmesini istiyordur. Zaten insanlardan çoğu gerçekten yoldan çıkmıştır.

Yoksa cahiliye devri hükmünü mü arıyorlar? İyi bilen bir millet için kimin hükmü Allah'ın hükmünden güzel olabilir?" (Mâide 5/49,50)

İşte alimler insanları Kur'an ve Sünnete yönlendirirler. Bu, süreklilik isteyen bir iştir. Ama mezhepleri dondurur, mezhep imamlarını erişilmez kutsal kişiler sayarsanız bilimsel hürriyeti engellersiniz ve işin içinden çıkamazsınız.

34- KUR'AN'A DÖNMEK

MÜRİT- Mezhep imamları gerçekten değerli kişilerdir. Onları olağanüstü kişiler saymanın ne zararı var?

BAYINDIR- Çok zararı var. O zaman iş değişir. Onlar Hz. Muhammed'in yerine, görüşleri de Kur'an'ın yerine geçer. Biz bu felaketi yaşıyoruz.

Hiç kimsenin mezhep imamlarına inanma görevi yoktur. Allah'ın huzurunda bundan sorguya çekilmeyeceğiz. Ama hepimizin Hz. Muhammed

sallallahu aleyhi ve selleme inanma görevi vardır. Ona boyun eğmek, Allah'a boyun eğmekle bir sayılmıştır. Ayette ***"Kim Elçi'ye boyun eğerse gerçekten Allah'a boyun eğmiş olur."*** (Nisa 4/80) buyurulmuştur.

Bu âyet dışında Kur'an'ın tam on bir yerinde Allah'a boyun eğme emri, Resulüne boyun eğme emri ile birlikte verilmiştir[154]. Haşr suresinin yedinci âyetinde şöyle buyurulur:

"Elçi size ne verirse onu alın, sizi neden men ederse ondan geri durun."

Ahzâb suresinin 36. âyeti şöyledir:

"Allah ve Elçi'si bir işte hüküm verince inanmış hiçbir erkek ve kadın o işle ilgili davranışlarında serbest olamaz."

Nur suresinin 63. âyetinde şöyle bir uyarı vardır:

"Elçi'nin emrine aykırı hareket edenler başlarına bir belanın gelmesinden veya çok elemli bir azaba uğramaktan sakınsınlar."

a- Mucize

Önemli olduğu için mucize konusunu bir başka açıdan tekrar ele alıyoruz.

BAYINDIR- Hz. Muhammed kadar önemli bir insan yoktur. Bunun nedenini düşündünüz mü?

MÜRİT- Tabiî, çünkü o Allah'ın Elçisi'dir.

154- Al-i İmran 3/32, 132; Nisa 4/59; Maide 5/92; Enfal 8/1,20,46; Nur 24/54; Muhammed, 47/33; Mücadele 58/13; Teğabûn 64/12

BAYINDIR- Allah'ın Elçisi olduğu nereden bilinebilir? Onu nasıl ispat edersiniz?

MÜRİT- Hz. Muhammed Allah'ın son elçisidir. Herkesin buna inanması gerekir.

BAYINDIR- Tamam, doğru ama insanlar Hz. Muhammed'in gerçekten Allah'ın elçisi olduğunu nasıl bilebilirler?

Baksanıza, itibarlı bir kişi, günün birinde kalkıp ben Amerika'nın Ankara Büyükelçisi oldum, dese Türk Devleti bunu kabul edebilir mi? Çünkü bundan sonra yetkili makamların karşısına Amerika Birleşik Devletleri adına çıktığını söyleyecektir.

MÜRİT- Amerikan hükümetinin onu elçi olarak görevlendirdiğine dair belge getirirse olur.

BAYINDIR- İşte Hz. Muhammed de Allah'ın bana gönderdiği bir elçidir. Onun da görevlendirme belgesini bana getirmesi gerekir.

MÜRİT- Sen o kadar değerli misin?

BAYINDIR- Bana, size ve bütün insanlara bu değeri Allah veriyor. O şöyle buyurur:

"And olsun ki Allah, inananlara büyük lütufta bulundu. Çünkü içlerinden birini elçi olarak gönderdi. O onlara Allah'ın ayetlerini okuyor, onları arıtıyor, onlara Kitap ve hikmeti öğretiyor. Halbuki onlar, önceleri apaçık sapıklık içinde idiler." (Al-i İmran 3/164)

MÜRİT- Tamam, şimdi anladım. Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin elçilik belgesi onun gösterdiği mucizelerdir.

BAYINDIR- Doğru.

MÜRİT- Mesela Hendek Savaşı için hendek kazılması sırasında Cabir b. Abdullah Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin şiddetli açlık çektiğini görmüştü. Hemen küçük bir hayvan kesti. Karısı bir sa' (yaklaşık üç kilo) arpa öğüttü. Sonra gelip gizlice, Resulüllah sallallahu aleyhi ve selleme, birkaç sahabesiyle gelmesini söyledi. Resulüllah sallallahu aleyhi ve sellem Hendek'teki herkesi kaldırdı. Bin kişi idiler. Hepsi de bu yiyecekten yedi ve doydular. Sonunda tencere olduğu gibi et dolu olarak ve hamur da olduğu gibi pişirilmeye hazır halde arttı[155]."

BAYINDIR- Bütün elçilerin böyle mucizeleri yani elçiliklerini ispat belgeleri olmuştur. Hz. Salih'in devesi, Hz. Musa'nın değneğinin yılana dönüşmesi, elini çıkarınca bembeyaz olması, Hz. İsa'nın çamurdan kuş heykeli yapıp üflemesiyle gerçek bir kuş haline gelmesi, ölüleri diriltmesi, anadan doğma kör ve alaca hastalığına tutulmuş kişileri Allah'ın izniyle iyileştirmesi birer mucize, elçiliğin birer belgesidir. Bilim ve teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, insanlık ne ölçüde ilerleme gösterirse göstersin, kayadan deve çıkarmak, değneği gerçek bir yılana çevirmek, ölüleri diriltmek veya birkaç kişilik yiyecekle bin kişiyi doyurmak mümkün olmaz. Ama bunlar zamanımız insanı için bir belge olma özelliği taşımazlar.

Mesela Hz. Salih aleyhisselâmın kavmi, ora-

155- Buhari, Meğâzî, 29.

daki büyükçe bir kayadan[156] dişi bir deve çıkarmasını isteyince Allah Teâlâ, Salih aleyhisselâma şöyle buyurmuştu:

"Onların gerçek yüzünü ortaya çıkarmak için dişi deveyi gönderiyoruz. Onları izle ve sabırlı ol. Onlara bildir ki, su aralarında pay edilmiştir. Sırası gelen onun başında bulunsun." (Kamer 54/27-28)

Suyu bir gün deve, bir gün de şehir halkı içiyor, ertesi günün suyunu da o günden alıyorlardı. Devenin nöbetinde halk onun sütünü alıyordu[157].

Konuyla ilgili âyetlerden bir kısmı şöyledir:

"Semud'a da elçi olarak soydaşları Salih'i gönderdik. Dedi ki: "Ey ulusum! Allah'a kulluk edin, sizin ondan başka tanrınız yoktur. Bakın, size Rabbinizden açık bir belge geldi: İşte Allah'ın bu dişi devesi size bir mucizedir. Bırakın onu da Allah'ın toprağında otlasın; ona bir kötülük dokundurmayın, yoksa sizi can yakıcı azap çarpar.

Düşünsenize, hani sizi Allah, Ad'dan sonra onun yerine getirmişti. Sizi bu yere yerleştirdi. Buranın düzlüklerine köşkler kuruyor, dağlarını oyup evler yapıyorsunuz. Evet, Allah'ın nimetlerini düşünün de taşkınlık yaparak ortalığı karıştırmayın.

156- Buranın Arapça'sında الهضبة kelimesi geçiyor. Lisan'ul-Arab'da bunun tek parça büyükçe bir kaya anlamında olduğu ifade ediliyor.

157- Tefsîr'ut-Taberi, c. XI, s. 561.

Ulusunun büyüklük taslayan ileri gelenleri, zayıf görülenlere, onlardan iman edenlere dediler ki, "Siz Salih'in, gerçekten Rabbi tarafından gönderilmiş bir elçi olduğunu mu biliyorsunuz?" Onlar şöyle cevap verdiler: "Doğrusu onunla gönderilen ne ise biz ona inanıyoruz"

"Büyüklük taslayanlar, "İşte biz de sizin inandığınız şeyi tanımıyoruz" dediler.

Sonra o dişi devenin ayağını kesip devirdiler; Rablerinin buyruğuna baş kaldırdılar ve dediler ki; "Ey Salih, eğer sen elçilerden isen haydi, tehdit ettiğin şeyi başımıza getir de görelim."

Bu yüzden onları bir sarsıntı tuttu ve oldukları yerde diz üstü çöküverip öldüler.

Bunun üzerine Salih onlardan ayrıldı ve "Ey ulusum! And olsun ki ben size Rabb'imin sözünü bildirmiş ve öğüt vermiştim; fakat siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz" dedi." (Araf 7/73-79)

Hz. Salih'in devesi sağ kaldığı sürece ona karşı çıkanların başarılı olması mümkün değildi. Çünkü kayadan çıkmış mucize deve, onun elçiliğini belgeliyordu. Ama deve kesilince Hz. Salih, tayin belgesi yakılmış büyükelçi gibi oldu. Ya yeni bir belge getirecekti ya da oradan ayrılacaktı. Cenabı Hak yeni bir mucize vermedi, Hz. Salih'i oradan ayırdı ve inanmayanları yok etti.

MÜRİT- Deve ölünce mucize olmaktan çıktı mı?

BAYINDIR- Ölmüş bir deveyi artık kim Hz. Salih'in mucizesi sayar?

b- Hz. Muhammed'in mucizesi

MÜRİT- Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin gösterdiği mucizeler de bugün yoktur. Şimdi o da tayin belgesi yakılmış büyükelçi gibi mi oldu yani?

BAYINDIR- Hayır, Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin mucizesine hiçbir şey olmadı. Onun asıl mucizesi Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an, kıyâmete kadar bozulmadan kalacaktır. Onu korumayı Allah Teâlâ bizzat üstlendiği için Hz. Muhammed ölmüş olsa da elçiliği devam etmektedir. Çünkü Allah onu son elçisi yapmış ve insanlardan istediği her şeyi onun aracılığı ile bildirmiştir. Artık Allah'ın insanlardan yeni bir isteği olmayacaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Bugün sizin için dininizi olgunlaştırdım. Size olan nimetimi tamamladım ve size din olarak İslâm'a rıza gösterdim." (Maide 5/3)

MÜRİT- Hz. Muhammed öldüğüne göre onun görevini kim yürütüyor?

BAYINDIR- Elçiler Allah'tan vahiy alır, Allah'ın izniyle mucize gösterir ve aldıkları vahyi tebliğ ederler. Kur'an, hem Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin Allah'tan aldığı vahiyleri en güvenilir biçimde koruyan bir kitap, hem de onun mucizesidir. Artık vahiy alma işi bitmiştir. Kur'an, mucize olarak elimizde durmaktadır. Onun yapamadığı tek görev tebliğdir. Neyin tebliğ edileceği de açık ve net olarak bellidir. Allah

Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Ey Elçi! Rabbinden sana ne indirilmişse onu tebliğ et, eğer bunu yapmazsan ona elçilik yapmamış olursun" (Maide 5/67)

Ona indirilen Kitap elimizde olduğuna göre her mümin tebliğ görevini sürdürebilir.

c- Her mümin Allah'ın Elçisi'ne varistir

MÜRİT- Her mümin bunu nasıl yapar?

BAYINDIR- Her mümin, Kur'an'a göre yaşama ve onu insanlara anlatma görevini yapabilir.

Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem *"Alimler, elçilerin varisleridir."* buyurmuştur[158].

MÜRİT- Herkes alim olamaz ki.

BAYINDIR- Herkes bildiği konunun alimi, bilmediği konunun öğrencisidir. Kur'an'dan bir tek meseleyi iyi bilen bir mümin o meselenin alimi olur. Onu tebliğ ederse o ölçüde Hz. Muhammed'e varis olur. Bilmediği meselelerin de öğrencisi olur. Bu durum ölene kadar sürer.

Bu hadis-i şerife dayanarak tebliğ görevini ilim adamlarına bırakıp kenara çekilmek olmaz.

MÜRİT- Şeyhler peygamber varisi olamazlar mı?

BAYINDIR- Neden olamasınlar? Kur'an'a aykırı itikadı olmayan şeyhler de bu kapsama girebilirler.

158- Buhari, İlim,10; Ebû Davûd, İlim,1; İbn-i Mâce, Mukaddime, 17; Ahmed b. Hanbel 5/196.

Varis, kendine miras bırakan kişiyi temsil eder ve temsil gücüne göre mirasından pay alır. Babanın, annenin, erkek ve kız evlatların, eşin ve kardeşlerin paylarının farklı olması bundandır.

Elçilik ne bir miras malıdır, ne de babadan oğula geçen bir saltanattır. Hz. Muhammed'in elçiliği kıyamete kadar süreceği için onun, Kur'an'ı tebliğ konusunda temsil edilmesine ihtiyaç vardır. İşte her mümin, Kur'an'ı tebliğdeki payına göre Hz. Muhammed'e varis olur. Ama asırlardır bu görev ihmal edilmiştir.

MÜRİT- Kim ihmal etmiştir? Kur'an'ın yazılması, okunması, ezberlenmesi ve nesilden nesile intikali konusunda nasıl bir ihmal vardır? Bugün Kur'an'a en büyük hizmeti o beğenmediğin tarikatlar yapıyor. Onlara bağlı kurslarda her yıl binlerce hafız yetişiyor ve onun birkaç katı insan Kur'an okumasını öğreniyor.

BAYINDIR- Doğru, binlerce Kur'an Kursu'ndan her yıl on binlerce kişi Kur'an öğreniyor. Bunları küçümsemiyorum. Bir Müslüman Kur'an'dan ne kadar çok şey bilirse değeri o kadar artar. Nitekim Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem Uhud şehitlerini ikişer üçer kabirlere koyarken "Bunlardan hangisi Kur'an'dan daha çok pay almıştır?" diye sorardı. Onlardan kime işaret ederlerse onu lahitte ön tarafa alırdı[159].

Peki ya bizler? Biz Kur'an'dan ne kadar pay alıyoruz? Asıl bunun cevabını vermek gerekir.

159- Buhârî, Cenâiz, 73.

MÜRİT- Kursa gidenlerden bir kısmı Kur'an'dan birkaç sure biliyor. Kimileri tamamını ezberliyor, çoğunluk da Kur'an'ı yüzünden okuyabiliyor.

BAYINDIR- "Kur'an'dan payımız ne kadardır?" derken Kur'an'dan neleri kavradığımızı ve bunun ne kadarını insanlara anlattığımızı soruyorum.

MÜRİT- O konudaki ihmalimizi kabul edebiliriz.

BAYINDIR- Hele şükür, bir şey kabul ettirebildim. Ama en önemli şeyi kabul etmiş oldunuz.

Çocuğunu Kur'an öğrenmeye gönderenler ondan, arada sırada geçmişlerinin ruhuna Yasin ve Tebâreke surelerini okumasını, yılda bir kere de ölmüşleri için hatim indirmesini bekliyorlar.

Hocaların üzerinde en çok durdukları husus ise harflerin düzgün çıkarılması, Kur'an'ın yanlışsız ezberlenmesi ve tecvit kaidelerine uygun olarak okunmasıdır. Bunlar çok önemlidir ama iş burada bırakılmaktadır. Halbuki bu, işin başıdır. Ama daha işin başında nefesler kesilmektedir. Yani Kur'an, manasını kavramak için öğrenilmemektedir.

d- Zikir

MÜRİT- Öğrencilere Arapça, Fıkıh, Tefsir, Hadis ve Kelâm gibi ilimler de okutuluyor. Bu ilimler eskiden medreselerde daha geniş okutulurdu. Bunların ana kaynağı Kur'an değil midir?

BAYINDIR- Bakın, Kur'an'ın bir adı da **Zikir**'-dir. Ayette şöyle buyurulmuştur:

"İşte o Zikr'i biz indirdik, ne olursa olsun onu koruyacak olan da biziz." (Hicr 15/9)

Zikir, bir bilginin hafızaya yerleştirilip kullanılmaya hazır hale getirilmesidir. Bir şeyin insanın içine veya diline gelmesine de zikir denir[160].

Tevrat, Zebur, İncil ve elçilere verilmiş öğütlerin, emir ve yasakların ortak adı da Zikirdir[161]. Kur'an bütün elçilerin Zikir'lerini içerir. Onun korunması bütün ilahi kitapların korunması demektir. Dolayısıyla Kur'an'ı kavrayan, bütün ilahi kitapları doğru olarak kavramış olur.

MÜRİT- Bir şeyi hafızaya yerleştirmek, kalbe ve dile getirmek zikir ise bunu her Müslüman yapıyor. Her Müslüman, ezberlediği Kur'an'ı, zaten hafızasında tutuyor ve gerektiğinde okuyor.

BAYINDIR- Bir şey hafızaya ya manası kavranarak yerleştirilir ya da kavranmadan yerleştirilir. Manası kavranmadan hafızaya yerleşen şeye ve onu ifade etmeğe zikir değil, ezberleme ve ezberden okuma denir.

Zikir, bir marifeti[162], yani bir bilgiyi kullanıma hazır tutacak şekilde hafızaya yerleştirmek olduğundan burada bilgi öne çıkmaktadır. Bilgi, bilinen şeydir. Ezberlenen şey bilgi değildir. Kaldı ki,

---

160- el-Müfredât ve Lisân'ul-Arab, ZKR maddesi.

161- Örnek olarak bkz. Araf 7/63- 69, Hicr 15/6, Nahl 16/43, Enbiya 21/48-105, Kamer 56/24.

162- El-Müfredât, ZKR maddesi.

burada marifet kelimesi kullanılmıştır. Marifet, bir şeyi olduğu gibi kavramak anlamına gelir[163].

Zikir kökünden gelen tezekkür, müzâkere ve elh-i zikir kelimeleri de konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Tezekkür, bir şeyi hatırlamak veya başkasına hatırlatmak demektir.

"O sakınanlar var ya, işte onlara şeytandan bir esinti gelince tezekkürde bulunurlar. Bakarsınız ki, gerçeği görmüşlerdir." (Araf 7/201)

Buradaki tezekkürü Allah'ın âyetlerini hatırlama ve üzerinde düşünme diye anlamak gerekir.

Müzakere, bir konuyu karşılıklı görüşmek anlamına gelir. Türkçe'mizde de kullanılır.

Ehl-i zikir, bir bilgiyi kafasına yerleştirmiş ve kullanıma hazır vaziyette tutan kimselere, ilim adamlarına denir. Kur'an'da şöyle buyurulur:

"Senden önce elçi olarak görevlendirdiklerimiz, kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkası değildir. Bilmiyorsanız ehl-i zikre sorun." (Enbiya 21/7)

Bu ayetteki ehl-i zikir, ehl-i kitap bilginleridir.

Kur'an'ın Zikir olması, yaşamak için kafaya yerleştirilen ve kendisiyle insanlara öğüt verilen bir kitap olmasından dolayıdır. Şu âyetler bu hususu ortaya koymaktadır:

163- Eş-Şerîf Ali b. Muhammed el-Cürcânî, et-Tarifât, s.221.

"Onlar çirkin bir iş yaptıkları veya kendilerini kötü duruma düşürdükleri zaman hemen Allah'ı zikrederler (yani Allah'ın o konudaki emrini hatırlarlar) ve günahlarının bağışlanmasını isterler." (Al-i İmran 3/135)

"Sen öğüt ver! Esasen sen sadece bir öğütçüsün.

Sen onların tepesine dikilecek değilsin." (Ğaşiye 88/21-22)

e- Medrese eğitimi

MÜRİT- Medreselerin kapanması, tefsir, hadis, fıkıh ve kelâm gibi ilimlerin yeteri kadar öğrenilememesi ve Arapça öğreniminin zayıflaması bizi bu hallere düşürdü.

BAYINDIR- Medrese, asırlardan beri Arap dili ve edebiyatı okuluna dönüşmüş, fıkıh, tefsir ve kelâm gibi dersler birer Arapça metin anlayışı ile okutulmuştur. Kur'an Arapça olduğu için Arapça'nın önemi tartışılmaz ama medresenin varlık sebebi sırf bu olmadığından o, bir dil okuluna dönüştüğü gün kapanmıştır.

Dini ilimleri bu şekilde okuyan, onları Kur'an ve hayat gerçekleri etrafında değerlendirme yeteneği kazanamaz ve hayattan kopar. Bu insanlar bir de, fıkıh, tefsir, kelâm ve diğer ilimlerin alimi sayıldıkları için ne büyük sıkıntılara sebep olduklarını tahmin etmek zor olmaz.

İslam, kişinin doğuştan taşıdığı özelliklere yani fıtrata tam uyum gösterir. Bu uyum kişi ile tabiat arasında da vardır. Sosyal hayat, buna göre şekillenmelidir. Ama insanlar fıtrata uyma-

yan alışkanlıklar edinebilir ve tabiatı bozucu çalışmalar yapabilirler. Bunları, arzuları peşinde koşanlarla, şartlanmış kişiler yapar. Onlar uzun vadede kendilerini sıkıntıya soktukları gibi yakın ve uzak çevrelerini de sıkıntıya sokarlar. İşte İslam, fıtrata aykırı tavırları ortadan kaldırarak insanları mutlu etmek için gelmiştir.

Göklerde ve yerde ne varsa hepsi bizim için yaratılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Denizi size boyun eğdiren Allah'tır. Bu, içinde gemilerin buyruğuyla akıp gitmesi ve onun bol vergisinden payınızı aramanız içindir. Belki şükredersiniz**.**

"Göklerde ne var, yerde ne varsa hepsini size boyun eğdiren odur. İşte bunda, düşünenler takımı için esaslı dersler vardır." (Câsiye 45/12-13**)**

Yerde ne varsa hepsini sizin için yaratmış olan odur. Sonra göğe yönelmiş ve onları yedi gök olarak düzenlemiştir. O her şeyi bilir. (Bakara 2/29)

İlmî çalışmalar, bizim için yaratılan şeylerden daha çok yararlanmak amacıyla yapılmalıdır. Çalışma Kur'an eksenli olursa, hem araştırmacının ufku açılır, hem de dengeler korunur. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"O zalimlik edenler aslında, bilgisizce kendi arzularına uymuşlardır. Allah'ın yoldan çıkmış saydığını kim yola getirebilir? Bu gibilerin yardımcıları da yoktur.

Sen yüzünü dosdoğru bu dine çevir, Al-

lah'ın fıtratına ki, Allah insanları ona göre yaratmıştır. Allah'ın yarattığının yerine geçecek bir şey yoktur. İşte doğru din bu dindir. Ancak, insanların pek çoğu bunu bilmezler." (Rum 30/29-30)

İslam, fıtrat dini, Kur'an da fıtrat kitabı olduğu için onda her konu ile ilgili temel bilgiler vardır. İşte medrese, bütün ilim dalları ile yakın ilgi kurarak Kur'an üzerinde yoğunlaşmalı, maddi ve manevi her konuda kalkınmanın ana direğini oluşturmalıydı.

Fıkıh, kelam ve diğer dini bilgiler, bu çalışmanın bir bölümü olabilirdi. Çünkü bunlarla doğrudan ilgili ayetler en fazla 500 kadardır. Bu ayetlerde dahi diğer ilim dallarını yakından ilgilendiren hükümler vardır. Medreseler bu ayetlerle de ilgilenmediği için Kur'an'ın hayatla ilgisi tamamen kesilmiştir.

Kur'an, fıtrat kitabı olduğundan her insanı ilgilendirir. Herkes orada kendini bulur. Her insan, kendi bilgi, beceri ve tecrübeleri ışığında Kur'an'ı anlamaya çalışmalıdır. Medrese bu konuda çok önemli bir rol üstlenebilirdi. Ama öyle olmadı. Bu gün de bu noktadan çok uzağız.

Tabii ilimler, fıtratı anlamaya ve tabiattan daha çok yararlanmaya yönelik çalışmalardan oluşur. Kur'an da fıtrat da değişmez. Ne Kur'an'ın yerine geçecek bir kitap, ne de Allah'ın yarattığının yerini tutacak bir şey vardır. Bu ikisi arasında bir çatışma da olamaz. Eğer bir çatışma gözüküyorsa, mutlaka yanlış anlama vardır. Kur'an ilimlerinde uzman olan kişiler, ilgili bilim dalının uz-

manlarıyla bir araya gelerek bu yanlış anlamayı gidermeye çalışmalıdırlar. Tabii ilimlerle Kur'an ilişkisine bu şekilde yaklaşmak gerekir.

Sosyal hayat ile Kur'an arasında da çatışma olmamalıdır. Eğer bir çatışma gözüküyorsa, aynı yöntemle, duygusallıktan uzak olarak konuyu ele alıp çözmelidir. Sosyal bilimlerle Kur'an ilişkisine de bu açıdan yaklaşmak gerekir.

Konulara bu şekilde yaklaşan din bilgini evrensel ölçülerde düşünen ve evrensel çözümler getiren bir kişilik kazanır. Çalışmalarında tabii ilimlerden de sosyal ilimlerden de yararlanır. O zaman hem Kur'an hem de bu ilimler doğru anlaşılır. Bilimsel çalışmalar büyük ivme kazanır. Çevre kirliliğine, istismara ve sömürüye yol açmadan yeni gelişmeler sağlanabilir.

İnsanlar Hz. Adem'in ve Havva'nın torunlarıdır. Onlar, dünyaya cennetten gelmişlerdir. İnsanın ana vatanı cennettir. O, bu dünyada misafirdir. Dünyaya ait bir vücudu ve tatmin olmaz bir ruhu vardır. Onunkisi, çok zengin olan ve iyi hizmet alan bir kişinin, sıradan bir otelde misafir kalmasına benzer. Oraya hiç bir şey getirmemiş, giydiği elbiseler dahi otelden verilmiştir. Hiçbir şey onu tatmin etmeyeceği için o, otele, otel de ona sıkıntı verir. Aslında o, burada büyük bir imtihandan geçmektedir. Başarırsa özlediği saltanata kavuşacaktır.

İnsanda cennete ait, sonsuz zenginlik, sonsuz güzellik, sonsuz yaşama, problemsiz hayat gibi arzular vardır. Onun ruhu hep bunları ister. Dünya toprağından yaratılmış vücudu da tıpkı diğer

canlılar gibi yeme, içime, üreme ihtiyacı duyar.

Bu karmaşık yapı içinde o, çevresini bozabileceği gibi daha da güzelleştirebilir. İnsanın olmadığı yerde çevre bozulması da olmaz. Canlı türlerinden hangisi yok edilse tabiatın dengesi bozulur. Ama insan türü yok olsa, bozulmuş dengeler düzelir. Bu da insanın dünyada misafir olduğunu gösterir. Çünkü onun varlığı bu dünya açısından, ne vazgeçilmezdir, ne de bu dünya onun arzularını tatmin için yeterlidir.

O, bunu bilmeli, fıtrata uygun yaşayarak rahat etmeli, kimseye sıkıntı vermemelidir. Ayrıca büyük imtihanı kazanarak sonsuz arzularını tatmin edeceği cennete kavuşmanın yollarını aramalıdır.

İlmi çalışmalar Kur'an eksenli olunca insanları bu yönde eğitmek kolaylaşır. Fakat medreseler, ne dini ilimlerde ne de diğer ilimlerde üstüne düşeni yapmadığı için kendi kendini kapatmıştır.

MÜRİT- Peygamberimizin söz ve davranışlarını, yani sünneti nereye koyuyorsun?

BAYINDIR- Buna daha önce değinmiştik. Burada konuya bir başka açıdan yaklaşalım.

Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme Kur'an'ı açıklama görevi verilmiştir: Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Sana bu Zikri (Kur'an'ı) indirdik ki, kendilerine ne indirildiğini insanlara açıklayasın".(Nahl,16/44)

Dolayısıyla onun, Allah'ın Elçisi kimliği ile yaptığı her açıklama ve uygulamanın ilgilendirileceği

bir ayet mutlaka vardır. Öyleyse Kur'an ve Sünneti iki ayrı kaynak değil, tek bir kaynak saymak gerekir. O zaman sünneti doğru anlama yolu açılmış olur.

MÜRİT- Ulemanın görüşü nereye konacak?

BAYINDIR- Bu çerçeve içinde her şey olması gereken yere konacağı için, ulemanın görüşü de kendine ait yere yerleşecektir.

Medrese, fıkıh ve kelâm gibi dersleri birer Arapça metin anlayışı ile okutarak, bunları Kur'an ve hayat gerçekleri etrafında değerlendirmeye imkan vermeyince kaçınılmaz olarak o kitaplardaki sözler kutsallaşmış, Kur'an ve Sünnetin yerine konmuştur. Nitekim, Hanefi alimlerden Ubeydullah b. el- Huseyn el-Kerhî (öl. 340 h./ 951 m.) şöyle demiştir:

"Müctehid üstatlarımızın sözlerine aykırı bulunan nasları (yani ayet ve hadisleri) onların ya nesh ya da tercih yollarından biriyle terk ettiklerine hükmedilir. Yani böyle hükmedilerek nas değil, müctehidlerin sözü alınır[164]."

Bu görüşün bugün de destekçileri vardır. Biz öğrenci iken yani 1960'tan 1976'ya kadar, el-Kerhî'ninkine aykırı görüşü olanlara dinden çıkmış gözüyle bakılırdı. Biz o hava içinde yetiştiğimiz için bu noktaya gelmemiz zaman almıştır.

el-Kerhî, görüşüne değer verilen bir alimdir,

164- Hayrettin KARAMAN, İslam Hukukunda İctihad, Diyanet Yayınları, Ankara, tarih yok. s. 184. Bu kitapta bunu destekleyen diğer görüşlere de yer verilmiş ve bir değerlendirme yapılmıştır.

11 asır önce ölmüştür. Demek ki, sıkıntı derinlerdedir.

Bu, kabul edilemeyecek bir durumdur. el-Kerhî'nin sözünü ettiği müçtehidler de böyle bir şeyi asla kabul etmezlerdi.

Bir gün Hz. Ömer minberden şöyle seslenmişti: "Ey insanlar, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin görüşü doğru idi. Çünkü Allah ona gerçeği gösteriyordu. Bizim görüşümüz ise sadece zan ve sorumluluk altına girmekten ibarettir."

Allah ondan razı olsun, Hz. Ebû Bekir bir konuda Allah'ın kitabında ve Hz. Muhammed'in sünnetinde bir hüküm bulamazsa kendi görüşüne göre içtihat yapar ve şöyle derdi: "Bu, benim görüşümdür. Doğruysa Allah'tandır, yanlışsa bendendir. Allah'ın beni bağışlamasını dilerim."

Hz. Ömer'in bir kâtibi "Bu, Allah'ın ve Ömer'in görüşüdür." diye yazınca Ömer dedi ki, "Ne kötü söyledin; de ki, bu Ömer'in görüşüdür. Eğer doğruysa Allah'tan, yanlışsa Ömer'dendir."

Hz. Ömer bir kişiyle karşılaşmış ve ne var ne yok, diye sormuş, o da Ali ve Zeyd şöyle bir hüküm verdiler demişti. Bunun üzerine Hz. Ömer;

"Ben olsaydım şu şekilde hükmederdim." dedi. Adam dedi ki,

"Senin hükmetmene ne engel var, yetki senin elindedir." Hz. Ömer dedi ki,

"Senin meseleni, Allah'ın kitabına ya da Allah'ın Elçisi'nin hükmüne dayandırsaydım bunu yapardım. Ama meseleni görüşe dayandırıyorum,

görüş belirtme hakkı ortaktır. Benim görüşüm Ali'nin ve Zeyd'in görüşünü değersiz hale getirmez[165]."

Hanefilerin önde gelen alimlerinden Ebû Yusuf ve Hasan bin Ziyad, Ebû Hanife'nin şöyle dediğini nakletmişlerdir. "Bizim şu ilmimiz bir görüştür. O, gücümüze göre vardığımız en güzel görüştür. Kim bundan daha güzelini getirirse kabul ederiz."

Ma'n bin İsa el-Kazzaz demiştir ki, İmam Malik'in şöyle dediğini işittim, "Ben sadece bir insanım, hata yaptığım da olur, doğruyu bulduğum da. Görüşüm üzerinde düşünün, Kitap ve sünnete uygun olanını alın, Kitap ve sünnete uygun olmayanını da bırakın[166]."

İmam Malik sık sık şöyle söylerdi: "Bizimkisi bir zandan ibarettir. Kesin bir kanaate varamayız[167]."

Ahmed b. Hanbel'in şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Şafiî'nin görüşü, Malik'in görüşü, Ebu Hanife'nin görüşü, bunların hepsi bana göre birer görüştür ve benim yanımda aynı değerdedir. Delil sadece nakiller (Kitap ve sünnet) dir[168] ."

İlim adamlarının görüşlerini Kur'an ve sünnetten ayrı tutup tartışma yerine bu görüşleri nak-

---

165- İbnu'l-Kayyım el- Cevziyye, I'lâmu'l-Muvakkıîn, Beyrut 1407/1987 c. I, s. 54.

166- İbnu'l-Kayyım, a.g.e., c. I, s. 75.

167- İbnu'l-Kayyım, a.g.e., c. I, s. 76.

168- İbnu'l-Kayyım, a.g.e., c. I, s. 79.

leden kitaplar âyet ve hadislerden arındırılmış, ve adeta bir şartlandırma yöntemiyle okutulmuştu. İşte sizin hayranlıkla andığınız medreseler Kur'an yerine bu kitapları anlamanın en yüce gaye haline getirildiği yerler olmuştur.

Sahabeler içinde Kur'an ile ilişkiyi koparır diye hadislerin yazılmasını dahi hoş karşılamayanlar olmuştur. **Subhi Salih**'in şöyle bir tespiti vardır: Hz. Ömer sünnetin yazılmasını arzulamış ve bu konuda sahabelere danışmıştı. Onlar da sünnetin yazılmasını uygun görmüşlerdi. Hz. **Ömer** şüphe içinde ve istihare yaparak bir ay bekledi. Bir sabah kalktığında Yüce Allah'tan içine kararlılık gelmişti, dedi ki:

"Sizinle, sünnetten bildiğinizi yazmanız hususunu görüşmüştüm. Sonra düşündüm, baktım ki, sizden önceki ehl-i kitaptan bir kısım insanlar Allah'ın kitabı yanında kitaplar yazmış, onlarla meşgul olmuş ve Allah'ın kitabını bir kenara bırakmışlardır. Vallahi ben Allah'ın kitabını başka bir şeyle hiçbir zaman engellemem."

Böylece Hz. Ömer hadis yazmayı terk etmişti[169].

Korkulan olmuş, Allah'ın kitabı yanında kitaplar yazılmış, Kur'an ile ilişki kesilmiştir. Bu ilişkinin kesilmesi, zorunlu olarak tabii ve sosyal ilimlerle de ilişkiyi kesmiştir. Çünkü fıtratı ve sosyal hayatı anlamaya zorlayan Kur'an, artık sevap kazanmak için okunan bir metin haline gelmişti.

169- Subhi Salih, Ulûmu'l- hadis ve mustalahuh Beyrut, 1969, s.39-41.

Onu sevap kazanmak için okuyan, kaç cüz Kur'an okuduğuna ve kaç hatim indirdiğine bakar. Çünkü ne kadar çok okursa o kadar çok sevap kazanacağına inanmıştır. Ondan kaç ayeti anladığına bakmaz. Zira Kur'an, onun anlaması gereken metin değil, okuyarak sevap kazanacağı metin olmuştur.

Bu şartlar altında Kur'an'ın yasakları kolayca çiğnenebilmiştir. Mesela **faiz**, Kur'an'ın en ağır yasaklarındandır. Kur'an bir kenara bırakılıp fıkıh kitapları öne alınınca faize kapı açılabilmiş, vakıf müessesesi de buna alet edilmiştir. **Bey'ul-ıyne** veya **muamele-i şer'iyye** denen göstermelik bir alış verişin gölgesinde bugünkü bankalar gibi kredi veren binlerce **para vakfı** kurulmuştur. İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivi'ndeki sayısız örnekten biri şöyledir:

"Ahmed Naili, Kili Nazırı Vakfından beş yıl vadeli 2500 kuruş (yani 25 altın) borç almak için vakfa ait Fetâvâyı Ali Efendi adlı kitabı, bedeli beş yıl sonra ödenmek üzere 1500 kuruşa (yani on beş altına) satın ve teslim alır[170].

Böylece 25 altın borç alan Ahmed Naili Efendi 40 altın borçlanır. Kitabı da daha sonra vakfa hibe eder.

Kitap ve sünnete değil, yalnızca bir kısım fıkıh bilgininin görüşüne dayananlar, yapılan göstermelik alış verişe bakarak bunun câiz, hatta haramdan kaçınmayı sağladığı için sevap olduğunu

---

170- Şer'iyye Siciller Arşivi, Evkaf-ı Hümâyûn Mahkemesi, İdâne Sicili No. 743, v.7.

dahi söyleyebilmişlerdir[171].

Osmanlı döneminde İstanbul'da kurulan bankalardan Emniyet Sandığı'ndaki bir cep saati, kredi talebiyle gelen kişilerin ödeyecekleri faizi meşrulaştırmak için her gün defalarca satılıp sandığa hibe edilirdi.

Örnek olarak, bir yıl vadeli 100 altın borç alan kişinin ödeyeceği faiz %15 ise, gerekli teminatları verdikten sonra o saati, bedeli bir yıl sonra ödenmek üzere 15 altına satın ve teslim alıyor, sonra bankaya hibe ediyordu. 100 altın ödünçten 15 altında saat bedelinden olmak üzere toplam 115 altın borcun senetlerini imzalıyor ve 100 altını teslim alıyordu. 15 altın, saat bedeli olduğundan faiz sayılmıyordu.

Böyle bir işlem faiz yasağını çiğnemenin yanında yüce İslam dininin hafife alınmasına da sebep olmuştur.

Halbuki **ıyne** denen bu göstermelik alış verişle ilgili olarak Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir:

"Iyne alış verişi yapar, öküzlerin kuyruğuna sarılır, tarımla yetinir, cihadı terk ederseniz tekrar dininize dönünceye kadar Allah (cc) sizi zillet altında bulundurur.[172]*"*

171- Kadîhan, Hasan b. Mansur el-Özcendi, (öl. 592/1196) Fetâvây-ı Kadîhân, tarih ve yer yok, s. 244,245.

172- Ebû Davûd, Büyû', 54; Ahmed b. Hanbel 2/84; Zeylâî, Nasbu'r-Râye Kahire, 1357, cilt 4, sh.16-17, Bu kitapta hadisin tahrici yapılmış, sahih olduğu ve ricalinin sikadan bulunduğu tespit edilmiştir.

Eğer Kur'an'a bakılsaydı, cumartesi yasağını çiğneyen **Yahudi**lerin yaptığı ile bu göstermelik satış arasında kolayca bağ kurulabilirdi[173].

Kaynak kitaplar, yüzlerce kişi tarafından çoğaltılarak bize ulaştırıldığından bazı görüşlerin, onlara, sonradan sokulmuş olma ihtimali vardır. Mesela faize kılıf uydurma ile ilgili bilgileri ilk defa **Fetvây-ı Kadîhan** vermektedir. Ama bu bilgiler o kitaba sonradan eklenmiş olabilir. Çünkü kitap, bu görüşün **Ebu Yusuf'a** ait olduğunu yazıyor. Halbuki, Ebu Yusuf (öl. 183 h.) ile **Kadîhân** (öl. 592 h) arasında 400 seneden fazla bir süre vardır. Elimizde bulunan bu devre ait kaynaklarda bu hususun Hanefî mezhebinde caiz görülmediği ifade edildiğine göre büyük bir ihtimalle Kadîhan da aynı şeyi yazmış ama kötü niyetli biri, kitaba bu ilaveleri yapmış olabilir.

Ayrıca bir kimse ne kadar bilgili ve faziletli olursa olsun hata edebilir. Öyleyse yapılacak tek şey, Kur'an'a göre sorumlu olacağımız düşüncesini zihinlere kazımak ve hayatımızı Kur'an'a göre, baştan aşağı gözden geçirmektir. Yoksa ahirette şöyle bir durumla karşılaşabiliriz:

"O gün yanlış davranışlara batmış kişi iki elini ısırır da der ki; " Ah keşke ben de o elçi ile birlikte bir yol tutmuş olsaydım.

Ah!!.. yazık oldu bana, keşke falancayı dost edinmeseydim.

Gerçekten de beni Kur'an'dan saptırmış. Hem

173- Cumartesi yasağını çiğneyen Yahudilerle ilgili olarak "Müslümanları Batıran Şirk" başlığı altında bilgi verilmiştir.

de o bana kadar gelmişken. İşte şeytan insanı böyle yüzüstü bırakır.

Elçi diyecektir ki, "Ya Rabbi, doğrusu benim kavmim bu Kur'an'ı kendilerinden uzak tuttular." (Furkân 25/27,28,29,30)

MÜRİT- Bunca şeyden sonra ne yapılmasını önerirsiniz?

BAYINDIR- Bir metot değişikliği gerekir. Bir konuyu araştırırken, önce Kur'an'a bakmalı ve sünnetten onu açıklayan şeyler bulmalı; sonra insanların örflerini ve ihtiyaçları dikkate alarak konuyu anlamaya ve bir sonuca varmaya çalışmalıdır. Müçtehitlerin görüşleri, bu aşamadan sonra okunup onlardan da yararlanılabilir. Öğrenciye dini ilimleri öğretirken de böyle bir metot izlenirse onlar da ufku açık kişiler olarak yetişirler.

Halka dinlerini anlatırken de bu sıra gözetilmelidir. Mesela orucu bozan şeyler anlatılacaksa önce ilgili âyet, sonra onu açıklayan hadisler okunmalıdır. Mezheplerin görüşlerini bundan sonra okumalı ki, müslüman yaptığı ibadeti daha şuurlu olarak yapsın. Eğer böyle bir alışkanlık kazanırsak bu bizi Kur'an'a bağlar ve hurafelerden uzak, canlı bir dini hayat yaşama imkanı yakalarız. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"İnananların gönüllerinin Allah'ı anması ve ondan inen gerçeğe içten bağlanması zamanı henüz gelmedi mi? Sakın daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar; üzerlerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı; onlardan çoğu yoldan çıkmıştır."

(Hadîd 57/16)

SONUÇ

Son olarak şunun bilinmesini isterim ki, benim karşı çıktığım sadece Kur'an'a açıkça aykırı olan sözler ve davranışlardır. Bu davranışlar hangi ad altında yapılırsa yapılsın, bunlara karşı çıkmak her Müslümana farzdır. Hz. Muhammed'in yolunda gitmenin gereği budur.

Bir hocanın etrafında toplanıp bir grup oluşturmak, Kur'an ve sünnete uygun olarak İslam'ı yaşamak sadece takdir edilecek bir davranıştır.

Tutar da o hocaya manevi makamlar tanır, onu Allah ile kendi aranızda vesile ve vasıta kılar, insanları ona bağlanmaya çağırırsanız işte bunu kabul etmek mümkün olmaz.

Her türlü aşırılıktan uzak olarak Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin gösterdiği gibi yaşamalı, dünyamızı ve ahiretimizi tehlikeye sokmamalıyız.

Bu tartışmalarda Allah rızasından başka bir gaye düşünülmemiştir. İnsan olduğumuz için hata yapmış olabiliriz. Allah rızası için sizden talebimiz şudur: Gördüğünüz hataları lütfen Kur'an ve sünnet ışığında tenkit edin ve doğrunun ortaya çıkarılmasına, İslam aleminin, düşülen bu bataklıktan sağ salim çıkmasına yardımcı olun.

Hidayet elinde olan Rabb'imizden, bizi Kur'an'a döndürmesini niyaz ederiz.

Başarı Allah'tandır.

KAYNAKLAR

Kur'an-ı Kerim.

Abdulaziz BAYINDIR, Duada Evliyayı Aracı Koyma ve Şirk, İstanbul 2001.

Abdullah b. Yusuf ez-Zeylaî, (öl. 762 h.) Nasb'ur-Râye li Ehâdîs'il-Hidâye, Kahire.

Abdülaziz ed-Debbâğ, el-İbrîz, (Tercüme Celal YILDIRIM) İstanbul 1979.

Ahmed b. Hacer el-Heytemî, Tuhfet'ül-Muhtâc bi Şerh'il-Minhâc, (Şirvânî ve Kasım el-İbâdî haşiyeleriyle birlikte.

Ahmed b. Hanbel, Musned, İstanbul 1402/1982.

Ahmed Naim, Mukaddime, Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarih Tercemesi ve Şerhi, Ankara 1979.

Alâuddin el-Kâsânî, el-Bedâi'u's-Sanâi' fi Tertibi'ş-Şerâi', Beyrut.

Ali b. Muhammed b. Ebî'l-İzz ed-Dimaşkî, (öl. 792 h./1390 m.) Şerh'ül-akîdet'it-Tahâviyye, Beyrut 1408/1988.

Bedreddin el-Aynî, Umdet'ül-Kârî fî şerhi Sahîh'il-Buhârî, İstanbul 1308.

Cerîde-i İlmiyye, Muharrem 1333 tarihli nüsha, Sayı 7.

Ebû Abdillah Muhammed b. Ahmed el-Ensârî el-Kurtubî, el-Cami' li Ahkâm'il-Kur'an, Beyrut 1408/1988.

Ebu Abdillah Muhammed b. Yezid, Sünen-i İbn Mace.

Ebu Abdirrahman Ahmed b. Şuayb en-Nesai, es-Sünen.

Ebû Cafer Muhammed b. Cerîr et-Taberî, Tefsîr'ut-Taberî, Beyrut 1412/1992.

Ebu Davud, Süleyman b. Eş'as es-Sicistani el-Ezdi, Sünen-i Ebi Davud.

Ebu İsa Muhammed b. İsa es-Sülemi et-Tirmizi, Sünenü't-Tirmizi.

Ebu'l-Hüseyn Müslim b. Haccac el-Kuşeyri en-Neysaburi, Sahih-u Müslim.

Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, Hak Dini Kur'an Dili, İst. 1936.

Esat COŞAN (Halil NECATİOĞLU takma adı ile), İslam Dergisi, Ağustos 1992, Sayı 108.

Fahrüddin er-Râzî, Tefsir-i Kebîr, Matbaa-i Amire, 1307.

Fethi OKYAR, Üç Devirde Bir Adam, İstanbul 1980.

Firuzabâdî, Kamus Tercümesi, Mütercim Asım, Bahriye Matbaası 1305.

Hasan Basri ÇANTAY, Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, İstanbul 1974.

Hasan Kamil YILMAZ, Altınoluk Mecmuası, Aralık 1995 sayısı.

Hasan Kamil YILMAZ, Ledün İlmi ve Keşf, Altınoluk Dergisi, Sayı 105, Kasım 1994, İstanbul.

Hayrettin KARAMAN, İslam Hukukunda İctihad, Diyanet Yayınları, Ankara, tarih yok.

İbn-i Kemal Paşa, el-Erbeûn, v. 360. Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 1694.

İbnu'l-Kayyım el- Cevziyye, I'lâmu'l-Muvakkıîn, Beyrut 1407/1987.

İbnü Manzûr, Lisan'ul-Arab, Beyrut 1410.

İmam Rabbânî, Mektûbât, (Arapça), İstanbul, tarih yok.

İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşf'ul-hafâ, Beyrut 1988/1408.

Kadîhan, Hasan b. Mansur el-Özcendi, (öl. 592/1196) Fetâvây-ı Kadîhân, tarih ve yer yok.

Kitab-ı Mukaddes, Ahd-i Cedîd, İbrani, Keldânî ve Yunan dillerinden tercüme. Dersaadet 1910.

KOTKU, Tasavvufî Ahlak, İst. 1982,

Küçük Dünyam-2, Zaman Gazetesi 28 Kasım 1996.

Mahmut b. Ömer ez-Zemâhşerî, el-Keşşâf, c. I, s. 467, el-Matbaat'üş-Şarkiyye.

Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) başkanlığında bir heyet, Ruhu'l-Furkan Tefsiri, İstanbul 1992.

Malik b. Enes, el-Müdevvenet'ül-Kübrâ, Mısır.

Mehmed Zahid KOTKU, Ehl-i Sünnet Akaidi, Küfrü Mucip Sözler ve Haller, Seha Neşriyat, İst. 1992.

Muhammed b. Cerîr et-Taberî, Tefsîr'üt-Taberî, Beyrut 1412/1992.

Muhammed b. İsmail el-Buhari, el-Camiu’s-Sahih.

Muvaffak'ud-din b. Kudâme, el-Muğnî (öl.630 h.) Beyrut 1404/1984.

Ömer Nasuhi Bilmen, Hukukı İslamiyye Kamusu, I/370, 392, İstanbul 1967.

Rağıb el-İsfahânî, el-Müfredât, Safvân Adnan Davudî’nin tahkikiyle) Dımaşk ve Beyrut 1412/1992.

Ramazanoğlu Mahmut Sami, Bir Bayram Sohbeti, Altınoluk Mecmuası, Şubat 1997.

Safiyy'ur-Rahmân el-Mübarekfûri, er-Rahik'ul-Mahtûm, Beyrut 1408/1988.

Said-i Nursi, Risale-i Nur Külliyatı, İstanbul 1995.

Subhi Salih, Ulûmu'l- Hadis ve Mustalahuh Beyrut 1969

Şemseddin Sami, Kamus-i Türkî, İstanbul 1319.

Şerîf Ali b. Muhammed el-Cürcânî, et-Tarifât, tarih ve yer yok.

Şer'iyye Siciller Arşivi, Evkaf-ı Hümâyûn Mahkemesi, İdâne Sicili No. 743, v.7.

Yüce ve Süflî Ruhlar, Zaman Gazetesi, 29 Eylül 1993.

AYETLER İNDEXİ

A

B

C

E

KARMA İNDEKS

V

Y

Z

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah'a ve o Elçi'ye inandık ve boyun eğdik" derler. Sonra bunun ardından onların bir takımı sırt çevirir. Onlar inanmış değillerdir.

Aralarında karar versin diye Allah'a ve Elçisine çağrıldıkları zaman, bakarsın ki, onlardan kimileri yan çiziyor.

Haklı kendileri olsa, içten boyun eğerek gelirler.

Kalplerinde bir hastalık mı var, yoksa şüpheye mi düştüler? Ya da Allah'ın ve Elçisi'nin kendilerine haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, aslında onlar zalim kimselerdir." (Nur 24/47-50)